Czyt. 355.06

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

BIBLIOTEKA NAUKOWA

SYTUACJA WOJSKOWA STANÓW ZJEDNOCZONYCH W 1980 ROKU BUDŻETOWYM

(tłumaczenie z j. angielskiego)

1 egz. poj.

S/255

Tłumaczyła mgr J. MAJKA

Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej
S/255
05-001045-001-0

Akademii Obr... Nar...

60614

WARSZAWA STYCZEŃ 1981

Czyt. 355.06

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

BIBLIOTEKA NAUKOWA

SYTUACJA WOJSKOWA STANÓW ZJEDNOCZONYCH W 1980 ROKU BUDŻETOWYM

(tłumaczenie z j. angielskiego)

1 egz. poj.

S/255

Tłumaczyła mgr J. MAJKA

Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej
S/255
05-001045-001-0

Akademii Obr...

60614

WARSZAWA STYCZEŃ 1981

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

BIBLIOTEKA NAUKOWA

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Nr ewid. 60614
II
Akademii Obrony Narodowej

SYTUACJA WOJSKOWA STANÓW ZJEDNOCZONYCH W 1980 ROKU BUDŻETOWYM

/tłumaczenie z j. angielskiego/

Tłumaczyła mgr J. Majka

WARSZAWA STYCZEŃ 1981

1 egz. poj.

S/255

BIBLIOTEKA ... WP
Nr ewid. ...
(II)
Dział Zbiorów Ogólnych

Sytuacja wojskowa Stanów Zjednoczonych
w 1980 roku budżetowym

Przegląd ogólny

gen. David C. Jones /Siły Powietrzne Stanów Zjednoczonych/
przewodniczący Kolegium Szefów Sztabów

oraz

suplement opracowany przez
Kolegium Szefów Sztabów

Tyt. oryg.:
UNITED STATES MILITARY POSTURE
FOR FY 1980
An Overview By
GENERAL DAVID C. JONES, USAF
Chairman of the Joint Chiefs of Staff
With Supplement Prepared By
THE ORIANIZATION OF THE JOINT CHIEFS OF STAFF

Sytuacja wojskowa a potęga państwa

W swojej wypowiedzi z ubiegłego roku mój poprzednik i dobry przyjaciel gen. George S. Brown podał przekonujący argument, że pomimo pewnego niedawnego zwiększenia wydatków na cele obrony wzrosło zagrożenie zbrojne dla narodu. Mój pierwszy oficjalny raport do Kongresu jako przewodniczącego Kolegium Szefów Sztabów wyraża tę samą myśl. Zasadnicza różnica polega na tym, że niepomyślne tendencje, które on opisał /i które od ponad dziesięciu lat spotykają się ze zwiększoną uwagą wyższych władz wojskowych/ w ubiegłym roku zetknęły nas bliżej z potencjalnie niestabilną i bardzo niebezpiecznie niezrównoważoną sytuacją wojskową.

Przez wiele lat niektórzy traktowali konsekwencje takiego braku równowagi albo jako wyimaginowane, nieistotne, albo tak odległe, że nie zasługujące na poważne zainteresowanie w porównaniu z bardziej pilnymi i aktualnymi problemami.
Zbyt często ci, którzy mówili o implikacjach radzieckiej przewagi wojskowej byli nie zauważani jako alarmiści zaangażowani w biurokratyczną walkę o zwiększenie budżetu na cele obrony.

Niestety, obserwacja wskazuje, że byliśmy skłonni nie doceniać radzieckich sił zbrojnych i programów wojskowych, znacznie częściej niż je przeceniać i podczas gdy zajmowaliśmy się innymi zagadnieniami w nadziei uzyskania wzajemności dla amerykańskich ograniczeń uzbrojenia ta "złowieszcza" przyszłość stała się zdecydowanie bliższa. Zaczyna być coraz bardziej przedmiotem koncentracji i jako starszy oficer wojskowy muszę wyrazić poważne obawy.

Niestety, duża część dyskusji publicznej na temat równowagi wojskowej jest ujmowana w sztywne i uproszczone kategorie stałego pokoju w przeciwieństwie do zagrażającej wojny. Chociaż realistycznie rzecz biorąc, potencjalne możliwości konfrontacji i konfliktu między narodami pozostają bardzo wysokie, trudno jest wyobrazić sobie jakikolwiek kraj prowadzący na serio politykę, która świadomie stawia na angażowanie się w jądrowe działania wojenne. Co więcej ujmowanie w ten sposób problemu przesłania bardziej fundamentalne kwestie siły, wpływu interesów narodowych oraz stabilności, które - jak sądzę - powinny wyznaczać nasz dialog na temat stanu strategii i obrony.

Sądzę, że pod tym ostatnim względem przyszłość może okazać się trudniejsza niż wszystko, co było dotąd. Każdy mijający miesiąc nasila moje obawy co do powagi wyzwania, jakie nas czeka, oraz kierunku, przedsięwzięć i siły naszego reagowania w pewnych ważnych dziedzinach.

Nawet najbardziej optymistyczny obserwator zmuszony jest przyznać, że w ciągu ponad trzech ostatnich dziesięcioleci potęga Stanów Zjednoczonych uległa - z różnych powodów - osłabieniu. Wyszliśmy z II wojny światowej na poziomie maximum pod prawie każdym względem: ekonomicznie niedoścignieni, ze stabilnym dolarem, uznaną przewagą w dziedzinie przemysłowej i technologicznej, zwycięzcy i silni z wojskowego punktu widzenia. Cechowała nas jedność celów i idei. We własnym kraju byliśmy produktywni, progresywni i przedsiębiorczy; na zewnątrz mieliśmy głównie opinię konstruktywnych, twórczych, pomagających. Po okresie formułowania polityki, jaki miał miejsce po II wojnie światowej, przez długi czas utrzymywaliśmy trwałe tempo w dążeniu do osiągnięcia naszych celów.

Jeszcze przed kilkoma laty tak wyglądał ten "zwyżkujący" obraz równowagi - chociaż niemożliwe byłoby dokładne wskazanie konkretnego okresu czy wydarzenia, które zasygnalizowało zmianę kierunku i osłabienie tempa. Całymi latami byliśmy skłonni nie dowierzać pewnym oznakom powoli gromadzących się na horyzoncie chmur. Samozadowolenie i zainteresowanie bardziej bezpośrednimi sprawami bieżącymi w jakiś sposób odwracało naszą uwagę.

Nawet embargo na ropę naftową w 1973 r. otrzeźwiło nas tylko chwilowo; nadal eksploatowaliśmy - a często marnotrawiliśmy - naturalne zasoby, jak gdyby były one nieograniczone. Amerykanie nie potrafili stawić czoła faktowi, że przyszłe dni w nieubłagany sposób dadzą się we znaki we wszystkich problemach ekonomicznych, bardzo łącznie z możliwościami konfliktu, jakie w sobie kryją.

Innym powodem obaw jest fakt, że nasza produkcja przemysłowa w kategoriach względnych uległa zaniżeniu, a co za tym idzie nasz bilans handlowy w zakresie towarów, których wykonanie wiąże się z niskim poziomem technologii jest bardzo niepomyślny. Korzystny bilans w produkcji przemysłowej o wysokiej technologii przez długi czas pomagał rekompensować istniejące deficyty, ale nawet tutaj dostrzega się pewne niepomyślne tendencje.

Istnieje kryzys w zakresie patentów amerykańskich. Inwestycje na innowacje, nowatorstwo, poszukiwania - powolny sposób na przyszłą prosperity - są uchylane, opóźniane i zmniejszane w wielu dziedzinach.

Wszystkie te problemy - zasoby, produktywność, kryzys technologiczny - wymagają priorytetowej uwagi i chciałbym mieć nadzieję, że podejmowane przez państwo i sektory prywatne próby rozwiązania tych problemów są pomyślne.

Od wielu lat ZSRR zwiększa wydatki na cele wojskowe o co najmniej cztery procent rocznie w kategoriach bezwzględnych. W przeciwieństwie do tego - z wyjątkiem okresu wietnamskiego - my zmniejszaliśmy realne wydatki na cele obrony w ciągu całego roku. Jedynie ostatnio wspólnie z naszymi sojusznikami z NATO zdecydowaliśmy podwyższenie do trzech procent rocznie wydatków w najbliższej przyszłości.

W ocenie znaczenia tych radzieckich przedsięwzięć pozostaje miejsce na rzeczową dyskusję zarówno co do podawanych wskaźników, jak i nawet intencji. Nie da się jednak ukryć fakt, że od wielu lat ZSRR zwiększa nad nami przewagę pod względem liczby żołnierzy, broni oraz rozwoju większości znaczących dziedzin wojskowych, w czasie gdy my obniżamy jakościową dominację w wielu ważnych dziedzinach. Chciałbym podzielić się swoimi uwagami na temat tego, co oznacza to dla bezpieczeństwa naszego narodu.

Z jednej strony obecna równowaga pomiędzy amerykańskim /i sojuszniczym/ oraz radzieckim /i sojuszniczym/ potencjałem wojskowym jest w zasadzie dobra i generalnie tak jest odbierana przez resztę świata. W istocie sądzę, że nasze rzeczywiste względne możliwości są obecnie większe, niż ocenia to wielu ludzi; znacznie wyraźniej uświadamiamy sobie własne ograniczenia i słabości niż w stosunku do przeciwnika i sprawą znacznie trudniejszą jest precyzyjne określenie akcentów w ramach konkretnej tendencji niż dostrzeganie samych tendencji.

Z drugiej strony wierzę, że ci, którzy odczuwają nieuzasadnione zadowolenie z obecnej powierzchownie ujmowanej równowagi i lekceważą wagę tych tendencji nie dostrzegają szerszego znaczenia tej zachwianej równowagi na nasze przyszłe bezpieczeństwo narodowe oraz sytuację międzynarodową.

Jeżeli ocenia się tę równowagę w chwili obecnej, to istnieje niewiele wątpliwości, że uległa ona przesunięciu w stronę przeciwną i że tendencje te trwają nadal. Połączony Sztab zgromadził wymowną i szczegółową dokumentację tych tendencji, wspomnę tylko o kluczowych kwestiach wzbudzających moje osobiste obawy.

Strategiczne siły jądrowe. Na przestrzeni kilku lat Stany Zjednoczone przesunęły się z pozycji zdecydowanej dominacji do aktualnej pozycji zasadniczego parytetu. ZSRR modernizuje w istocie każdy element swoich strategicznych sił jądrowych nie zapominając o nowych systemach, które znajdują się w stadium produkcji i prób.

Buduje on trzy typy nowych międzykontynentalnych balistycznych pocisków rakietowych /ICBM/ obejmujących olbrzymie SS-18, które mogą przenosić do 10 głowic bojowych o dużej sile rażenia i kierować je do celów z dużą dokładnością. Buduje nowe rakietowe pociski balistyczne wystrzeliwane z okrętów podwodnych /SLBM/ oraz nowe okręty podwodne SLBM. Kontynuuje budowę samolotu bombowego BACKFIRE, który jest zdolny do wykonywania zadań międzykontynentalnych. Opracowuje ponadto pewną ilość nowych ICBM, jak również prowadzi poszukiwania i rozwijanie wielu innych dziedzin strategicznych sił jądrowych.

Doktryna radziecka uznaje możliwość wojny jądrowej i ZSRR nie tylko rozbudowuje swoje siły ofensywne, ale również poświęca wiele uwagi problemom dowodzenia i kontroli, obrony cywilnej, obrony powietrznej i wszystkim innym elementom potrzebnym do prowadzenia wojny jądrowej.

Z drugiej strony, nasze wysiłki są bardzo umiarkowane. Uważamy, że wojna atomowa jest nie do pomyślenia i generalnie wiążemy swoje wysiłki z wojną przez zaskoczenie. Nasze usprawnienia sił zbrojnych były i są bardzo ograniczone - trochę udoskonaleń pocisków MINUTEMAN, budowa pocisków Cruise, które zostaną umieszczone na naszych "starzejących się" samolotach bombowych w latach osiemdziesiątych oraz umiarkowana modernizacja programu wyposażenia okrętów podwodnych w balistyczne pociski rakietowe.

Inne czynniki zewnętrzne, takie jak powojenna ekonomiczna i przemysłowa rewolucja w Europie Zachodniej i Japonii, również przyczyniły się do niewątpliwego obniżenia stopnia wpływu, jaki Stany Zjednoczone wywierały na sprawy światowe w połowie tego stulecia.

ma poważne problemy społeczne. Stoi przed perspektywą gwałtownego zmniejszenia siły roboczej w latach osiemdziesiątych, jak również zachwiania etnicznej i narodowej równowagi, co prawdopodobnie stworzy dalsze napięcia wewnętrzne.

W zakresie problematyki zewnętrznej sytuacja nie jest wcale różowa. ZSRR odczuwa bardzo dotkliwie nacisk miliarda Chińczyków na swoje wschodnie granice. Widzi potrzebę rozwinięcia wielkich i kosztownych sił na granicy chińskiej. Nawet jego panowanie w Europie wschodniej nie jest pewne bez poważnych środków represyjnych; ZSRR ma na ten temat wiele wspomnień, a doświadczenia w Polsce, NRD, na Węgrzech i w Czechosłowacji nauczyły, że istnieje tu wiele oznak niezgody, które w każdej chwili mogą wybuchnąć i że niewielu mają naprawdę prawdziwych przyjaciół.

Biorąc pod uwagę te wszystkie wrażliwe i słabe strony musimy jeszcze uwzględnić poważny fakt priorytetu pod względem liczby ludności i innych zasobów, który również składa się na potęgę wojskową.

Pomimo zmniejszenia stanu liczebnego ZSRR ma ponad cztery miliony żołnierzy pod bronią, jest to cyfra ponad dwukrotnie większa od naszej. Na cele obrony narodowej przeznacza szacunkowo 11-13 procent swojego dochodu narodowego, a niektórzy uznani analitycy uważają nawet, że ocena ta może być zaniżona. W przeciwieństwie do tego Stany Zjednoczone wydają tylko około pięciu procent swojego dochodu narodowego na obronę.

Większość analityków spraw obrony uznaje obecnie generalnie, że niezależnie od posunięć Stanów Zjednoczonych radziecki potencjał strategiczny dorówna relatywnie amerykańskiemu w połowie lat osiemdziesiątych, niezależnie od tego, czy zawarty zostanie, czy nie układ SALT. Statystycznie rzecz biorąc, niemożliwa jest tutaj duża swoboda, ale znaczna ogólna przewaga mogłaby mieć głęboki wpływ na decyzje polityczne nie tylko Waszyngtonu i Moskwy, ale również innych krajów. Istotną sprawą w tej dziedzinie jest wzrost zagrożenia naszych bazujących na lądzie sił wyposażonych w pociski ICBM, których rozbudowa spowoduje poważne napięcia na początku i w połowie lat osiemdziesiątych. Sądzę jednak, że wielkość i tempo modernizacji naszego arsenału strategicznego odpowiadają generalnie wzrostowi zagrożenia jego stabilności.

Wierzę, że naszym celem w dziedzinie kontroli zbrojeń będzie nadal wywieranie nacisku na zasadnicze redukcje broni strategicznej oraz powstrzymanie destabilizującego rozwoju radzieckich zbrojeń.

Cel ten może zostać osiągnięty tylko poprzez wyważoną strategię negocjacji i programów; jakikolwiek będzie jednak wynik obecnej rundy negocjacji w sprawie ograniczenia zbrojeń strategicznych wierzę, że będzie on istotny dla przeznaczenia większych funduszy na nasze siły strategiczne. Przy sprawiedliwym układzie SALT potrzeba ta nie będzie tak duża, jak bez takiego układu, ale w każdym przypadku musimy zrobić więcej w tej dziedzinie. Szczególne znaczenie posiada realizacja programu mającego zapewnić pociskom ICBM zdolność przetrwania.

Siły jądrowe. Utracona przez Stany Zjednoczone poprzednia dominacja w dziedzinie broni jądrowej została przejęta przez Związek Radziecki. Implikacje tego faktu mogły stać się szczególnie poważne w kontekście NATO.

Istnieje przekonujący dowód, że - w przypadku niepos[illegible]adania przez nas broni jądrowej ZSRR mógłby spodziewać się więcej nawet niż szansy osiągnięcia szybkiego zwycięstwa w przypadku wojny w Europie. Nasi europejscy sojusznicy uznają wiarygodną groźbę eskalacji za niezbędny element odstraszania NATO. Od dawna NATO uważa broń jądrową jako zarówno istotną składową tzw. triady natowskiej /konwencjonalne, jądrowe i strategiczne siły jądrowe/ oraz kluczowy element zapewnienia wiarygodności ewentualnej eskalacji w ramach strategii elastycznego reagowania NATO. Jednak obecny stan zasadniczej równości radziecko-amerykańskich strategicznych sił jądrowych i wyraźna ilościowa przewaga Układu Warszawskiego w zakresie sił konwencjonalnych oraz poszerzenie radzieckiej dominacji w dziedzinie broni jądrowej dalekiego zasięgu /takiej jak mobilne międzykontynentalne rakietowe pociski balistyczne SS-20/ stwarzają dodatkowe źródło głębokiego zaniepokojenia planistów ds. obrony we wszystkich stolicach NATO.

Siły konwencjonalne: Stany Zjednoczone i ich sojusznicy nigdy nie próbowali dorównać Związkowi Radzieckiemu w jego predylekcji do ilościowego aspektu działań konwencjonalnych. Byliśmy raczej skłonni polegać na technologicznie lepszych siłach dla kompensowania

liczniejszych, ale stosunkowo mniej nowoczesnych sił potencjalnych przeciwników.

W ostatnich latach jednak radziecka przewaga ilościowa utrwaliła się lub poszerzyła a jednocześnie amerykańska przewaga jakościowa w wielu kluczowych dziedzinach była systematycznie przejmowana. Ta jakościowa erozja stanowi konsekwencję ekstensywnych radzieckich wysiłków badawczych i rozwojowych oraz programu przezbrajania, który w dużym stopniu wyprzedził nasze przedsięwzięcia w tym zakresie.

Radzieckie osiągnięcia stały się widoczne na zewnątrz. Związek Radziecki modernizuje swoje siły lądowe przy pomocy udoskonalonej broni pancernej /nowy zasadniczy czołg bojowy/, zwiększanie siły ognia /artyleria o większym zasięgu i szybkostrzelności/, mobilności pola walki /nowe opancerzone wozy bojowe piechoty/ oraz wprowadzenie broni przeciwlotniczej, z której duża część dorównuje lub przewyższa nowoczesnością podobną broń amerykańską. Marynarka radziecka rozwinęła się z zasadniczo floty do ochrony wybrzeży w wysoce efektywne siły nawodne i podwodne wspierane przez rosnące siły nowoczesnego lotnictwa morskiego bazującego na lądzie i morzu oraz środków amfibijnych. Podobnie, charakter radzieckich sił powietrznych zmienił się. Z sił przeznaczonych zasadniczo do obrony powietrznej o ograniczonych możliwościach ofensywnych przekształciły się one w bardzo efektywne ofensywnie zorientowane lotnictwo dalekiego zasięgu.

Te radzieckie osiągnięcia są szczególnie niepokojące dla NATO, ponieważ stały radziecki postęp w możliwościach prowadzenia konwencjonalnych i chemicznych działań wojennych był w ciągu lat kierowany przeciwko obronie zachodnioeuropejskiej. Uzbrojenie NATO są niewielkie i niejednolite, naszym sojusznikom brakuje amunicji, istnieją poważne problemy w dziedzinie współdziałania, wiele niepokoju wzbudzają morskie linie komunikacyjne a nasze wysiłki zmierzające do poprawy sytuacji ograniczają możliwości w zakresie zarówno strategicznego transportu powietrznego, jak i morskiego.

Chociaż NATO z konieczności absorbuje większość naszej uwagi, zadania, przed jakimi stajemy w innych rejonach świata, są w wielu przypadkach równie trudne. Na Pacyfiku, w Azji Północno-Wschodniej, na Bliskim Wschodzie, w Zatoce Perskiej i nawet na tej

samej półkuli Stany Zjednoczone mają wielu sojuszników i wiele interesów, wymagających amerykańskich środków ochrony. Nasze wysunięte ugrupowania sił są nadal mniejsze, linie komunikacyjne dłuższe i bardziej "wrażliwe", klimat polityczny mniej stabilny, a zagrożenie zbrojne szersze - jeżeli nawet mniej ostre - niż w Europie Zachodniej.

Na szczęście, obraz nie jest całkowicie negatywny. W Europie, natowski długofalowy program obrony /LTDP/ jest krokiem w słusznym kierunku. Wierzę, że odegra on ważną rolę w utrzymaniu tego pożądanego kierunku rozwoju poprzez stałą modernizację sił konwencjonalnych w skali całego sojuszu, wzrost standaryzacji i współdziałania, usprawnienie zdolności prowadzenia koalicyjnych działań wojennych. Przedsięwzięcia Stanów Zjednoczonych w rejonie Pacyfiku mają długofalowo poprawić stabilność w tym obszarze i osłabić możliwość konfliktu w rejonach, w których bezpośrednio zaangażowane są interesy Stanów Zjednoczonych. Uważam, że te i inne posunięcia muszą być uznane jako początek przywracania równowagi światowej, która w ciągu ponad dziesięciu lat ulegała zachwianiu i dlatego w najbliższych latach trzeba zrobić dużo więcej.

Gotowość. W ciągu wielu lat ZSRR zwiększa zdolność swoich sił do walki z krótkim wypowiedzeniem; stanowi to przejaw jego doktrynalnego nacisku na zaskoczenie i wywołanie szoku.
W przeszłości nigdy nie byliśmy gotowi, kiedy rozpoczęła się wojna, stawiając na rozwinięcie dużego przyśpieszenia po ataku.
W nowoczesnych działaniach wojennych nie ma jednak miejsca na taki luksus.

Niedawne ćwiczenia w zakresie mobilizacji i gotowości /NIFTY NUGGET/ pozwoliły uświadomić nam problemy w tej dziedzinie. Od dawna twierdziłem, że filozofia "gotowości w tej chwili" jest najlepszą gwarancją bezpieczeństwa naszego kraju a rezultaty wspomnianych ćwiczeń potwierdziły mój sąd, że mamy bardzo dużo do zrobienia, aby unowocześnić naszą zdolność mobilizacji, rozwijania i prowadzenia działań do podobnie krótkiego czasu.

Rozpatrując te niepokojące sprawy w szerszym kontekście globalnej równowagi sił chciałbym podsumować sytuację w następujący sposób:
. Istnieje zbyt dużo pesymizmu co do naszych obecnych możliwości.

Nie chciałbym wymieniać naszych obecnych możliwości zbrojnych z posiadanymi przez Związek Radziecki ani też szerszych problemów, jakie stoją przed każdym krajem.

- System radziecki nie ma ani politycznej siły przyciągania, ani ekonomicznej żywotności Stanów Zjednoczonych; większość wpływów posiadanych przez Związek Radziecki w świecie pochodzi z rzeczywistego lub potencjalnego użycia lub rozwinięcia jego sił zbrojnych.
- Rosjanie doświadczali zwykle politycznych niepowodzeń i przeciwności w swoich wysiłkach wywarcia wpływu na zewnątrz, jeżeli zastosowanie presji wojskowej /bezpośrednie lub pośrednie/ było albo nieodpowiednie lub wykluczone.
- Chociaż Rosjanie tradycyjnie byli bardzo ostrożni w bezpośrednim posługiwaniu się siłami zbrojnymi poza bezpośrednią sferą kontroli ich obecna pozycja zbliżonej strategicznej równości nuklearnej z dynamicznym dążeniem do sytuacji generalnej przewagi zbrojnej może stwarzać dalszą zachętę do większego ryzyka.
- Im większe jest radzieckie poczucie swobody działania w dziedzinie wojskowej, tym większe niebezpieczeństwo, że będą próbować oddziaływać swoją siłą zbrojną /groźbą lub użyciem/ na rozszerzanie swoich wpływów ekonomicznych, dyplomatycznych lub ideologicznych.

Z mojego punktu widzenia istota tego raczej przygnębiającego podsumowania polega na tym, że Związek Radziecki opiera większość swoich światowych wpływów na solidnych siłach zbrojnych. Ten jednostronny nacisk na siłę zbrojną grozi zachwianiem delikatnej równowagi stabilności w globalnym układzie sił. Jestem na przykład poważnie zaniepokojony niestabilną sytuacją w Zatoce Perskiej, rejonie, z którym Stany Zjednoczone łączą swoje istotne interesy, i byłbym jeszcze bardziej niespokojny o takie rejony, gdyby radziecka przewaga wojskowa miała większy zakres.

Dlatego też jestem przekonany, że centralnym zadaniem w dziedzinie bezpieczeństwa - i fundamentalną kwestią, którą Kongres musi rozważyć ustalając fundusze na cele obrony w 1980 roku budżetowym, będzie zapobieżenie dalszym radzieckim posunięciom zmierzającym do osiągnięcia pełnej przewagi wojskowej.

Wobec tego zadania możliwe są dwa podejścia. Jednym jest metoda jednostronnych ograniczeń zakładająca, że Rosjanie pójdą

w ich ślady. Druga polega na zademonstrowaniu, że stałe rozwijanie przez Rosjan ich potencjału zbrojnego spowoduje odwrotny skutek, ponieważ dysponując większymi zasobami moglibyśmy i dorównalibyśmy lub przewyższylibyśmy każde ich osiągnięcie.

W ciągu kilku lat podążaliśmy w wielu dziedzinach drogą jednostronnych ograniczeń, podczas gdy Rosjanie kontynuowali nieustanną rozbudowę. Tym, co chcę zasugerować - i co sugerowałem swoim cywilnym zwierzchnikom - jest to, że Stany Zjednoczone posiadają materialne i moralne środki, aby powstrzymać i zawrócić te niebezpieczne tendencje zbrojeniowe, które wcześniej omówiłem, oraz że musimy zwiększyć w następnych latach fundusze na cele obrony, zwłaszcza w dziedzinie strategicznych sił jądrowych. Wierzę, że wykazując, iż nie zostaniemy prześcignięci możemy wymusić odsunięcie rywalizacji strategicznej ze Związkiem Radzieckim od sfery wojskowej w kierunku dziedzin, w których ryzyko konfliktu jest mniejsze a bodźce do redukcji sił w drodze negocjacji - większe.

Przedstawiony przez prezydenta budżet na cele obrony w 1980 r. budżetowym przewiduje skromny realny wzrost w wydatkach na obronę oraz pewne ryzykowne redukcje. Uważam, że jest on na najniższym poziomie, jaki naród mógłby ryzykować w świetle różnic w rozmachu rozwijania potencjału zbrojnego oraz kroków, jakie musimy przedsięwziąć dla utrzymania równowagi wojskowej. Apeluję o pełne poparcie kongresu dla poziomu wydatków i programów zaproponowanych przez prezydenta. Nakłaniam również do zasadniczej solidarności z tym stanowiskiem, które nie tylko pozwoliłoby nam zabezpieczyć się zasadniczo przed bezpośrednim atakiem, ale ochroniłoby również amerykańską pozycję i wpływy, od których zależy stabilność świata.

Na zakończenie chciałbym zasugerować, że zwiększenie wydatków Stanów Zjednoczonych na obronę byłoby tylko jednym elementem w zapewnieniu godnej zaufania i zdecydowanej strategii narodowej. Wierzę, że kraj ten posiada mądrość i wizję, aby kierować wszystkimi elementami swojej potęgi w konstruktywny sposób, bez wyniosłości czy prowokacji.

Nie powinniśmy wracać do napięć i konfrontacji "zimnej wojny", ale również nie powinniśmy pozwolić tendencjom w radzieckich siłach zbrojnych osiągnąć - dzięki naszym brakom - w latach

osiemdziesiątych to, czego nie mogli uzyskać siłą lub groźbą w latach pięćdziesiątych. Widzę mało powodów do optymizmu w przyszłości, jeżeli Stany Zjednoczone nie wykażą zarówno siły, jak i woli, aby odstraszać agresję, bronić swoich interesów i odciągnąć politykę radziecką od awanturnictwa.

Sytuacja wojskowa Stanów Zjednoczonych w 1980 roku budżetowym

Suplement
do przeglądu przewodniczącego

Opracowany
przez

Kolegium Szefów Sztabów

Przedmowa

Celem tego suplementu na temat sytuacji wojskowej Stanów Zjednoczonych jest rozwinięcie i upowszechnienie wypowiedzi członków Kolegium Szefów Sztabów w czasie wystąpień w Kongresie dla poparcia budżetu na cele obrony w 1980 roku budżetowym.

Rozdział I przedstawia całokształt amerykańskiej sytuacji wojskowej w kontekście sytuacji międzynarodowej oraz "wyzwania" wynikające dla bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych ze strony potencjalnych przeciwników.

Rozdział II i III omawia bardziej szczegółowo te "wyzwania" a także możliwości sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych.

Rozdział IV ilustruje pięć kwestii, które będą mieć szczególne znaczenie w 1980 roku budżetowym i następnych latach: programy usprawnień; porozumienia o ograniczeniu zbrojeń i aktualne negocjacje; problemy dowodzenia, kontroli i łączności; sprawy ćwiczeń i szkolenia oraz personelu wojskowego.

Spis treści

Wstęp str.

Rozdział I: Omówienie amerykańskiej sytuacji wojskowej
Interesy Stanów Zjednoczonych w zakresie bezpieczeństwa ..
Amerykańsko-radziecka równowaga .....
Rejon Pacyfiku .....
Bliski Wschód/Zatoka Perska .....
Ameryka Łacińska .....
Afryka .....
Przerzucanie sił zbrojnych .....

Rozdział II: Zadania w zakresie bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych: przegląd
Przegląd regionalny .....
Możliwości wojskowe Związku Radzieckiego i Układu Warszawskiego .....
Szczególne możliwości wojskowe Związku Radzieckiego .....
Chińska Republika Ludowa .....
Półwysep Koreański .....
Bliski Wschód/Zatoka Perska .....

Rozdział III: Siły zbrojne Stanów Zjednoczonych: przegląd
Strategiczne siły jądrowe .....
Siły ogólnego przeznaczenia .....
Siły mobilne .....

Rozdział IV: Kwestie szczególnej wagi
Natowskie programy usprawnień .....
Porozumienia o ograniczeniu zbrojeń .....
Dowodzenie, kontrola i łączność .....
Programy ćwiczeń i szkolenia .....
Personel wojskowy: Czynniki wpływające na morale .....

Dodatek A: Zadania w zakresie bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych .....
B: Siły zbrojne Stanów Zjednoczonych .....
C: Środki pomocnicze w utrzymywaniu bezpieczeństwa ..
D: Terroryzm międzynarodowy .....
E: Rozwój organizacyjny .....

Rozdział I

Ocena amerykańskiej sytuacji wojskowej

Interesy Stanów Zjednoczonych w zakresie bezpieczeństwa

Siły zbrojne Stanów Zjednoczonych mają za zadanie bronić - pod kierownictwem władz cywilnych - interesów Stanów Zjednoczonych przed wrogą prowokacją lub zagrożeniem ze strony jakiegokolwiek państwa.

Pierwszoplanowym i najważniejszym zadaniem jest utrzymanie integralności terytorium Stanów Zjednoczonych oraz bezpieczeństwa obywateli. Istotne znaczenie dla bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych mają również bezpieczeństwo, integralność oraz pomyślność ich sojuszników. Wspólne długofalowe interesy z krajami Europy Zachodniej i Kanadą stanowią fundamentalną bazę dla udziału Stanów Zjednoczonych w NATO; szeroki zakres interesów i obaw dotyczących rejonu Pacyfiku skłania USA do zawierania tam - również dla sprawy bezpieczeństwa - traktatów i porozumień. W narodowym interesie Stanów Zjednoczonych mieści się także zachowanie pokoju na Bliskim Wschodzie i w rejonie Zatoki Perskiej, co znajduje wyraz w stałym zainteresowaniu przetrwaniem Izraela, stabilizacją w tym rejonie oraz ropą naftową z tego terytorium, od której uzależnione są zarówno Stany Zjednoczone, jak i ich sojusznicy. Wspólnota interesów wiąże bezpieczeństwo USA z bezpieczeństwem Kanady oraz przyjaciół i sojuszników w Ameryce Łacińskiej, a wspólne interesy z różnymi krajami i rejonami rozsianymi po całym świecie zmuszają Stany Zjednoczone do pełnienia odpowiedzialnych ról w skali świata. Te daleko sięgające interesy w zakresie bezpieczeństwa nie implikują oczywiście roli USA jako światowego żandarma, a raczej odzwierciedlają realistyczną świadomość wzrastających współzależności między krajami i regionami a także poczucie kompleksowości stosunków, jakie ta współzależność i wspólnota celów zawiera.

Stosunki takie wymagają dysponowania przez Stany Zjednoczone dostateczną swobodą działania w świecie dla zabezpieczenia własnych interesów dotyczących bezpieczeństwa narodowego. Ta swoboda działania musi pozwalać Stanom Zjednoczonym oraz ich przyjaciołom i sojusznikom na ustanawianie i utrzymywanie politycznych,

dyplomatycznych, ekonomicznych, kulturalnych i innych związków z krajami, które życzą sobie takich związków bez wywierania na nie presji.

Stany Zjednoczone są również żywotnie zainteresowane tym, aby świat w którym żyją był ustabilizowany i pokojowy. Dlatego też starają się, aby w rzeczywistych i potencjalnych sytuacjach konfliktowych osiągać i utrzymywać równowagę.

Bezpieczeństwo Stanów Zjednoczonych w kontekście międzynarodowym

Zarówno sposoby ochraniania interesów bezpieczeństwa, jak i struktura sił zbrojnych niezbędnych dla obrony tych interesów są w dużym stopniu uzależnione od ogólnej sytuacji międzynarodowej a także tych, którzy przeciwstawiają się tym interesom.

W tej chwili Stany Zjednoczone nie prowadzą nigdzie działań wojennych. To samo dotyczy naszych europejskich sojuszników. Świat nie jest jednak wolny od walk, jak wykazują to wydarzenia w Afryce, Azji Południowo-Wschodniej i innych rejonach, a także od wewnętrznych konfliktów, co uwidoczniły niedawne wydarzenia w Nikaragui, Iranie, Rodezji i innych miejscach kuli ziemskiej.

Więzy łączące Stany Zjednoczone z większością ich sojuszników pozostają silne i przyczyniają się do stabilizacji i utrzymania pokoju. Europa Zachodnia, Japonia i inni partnerzy cenią sobie wartość stosunków ze Stanami Zjednoczonymi dla własnego bezpieczeństwa. Kontakty te oczywiście nie mogą być statyczne na przestrzeni długiego czasu swojego trwania. Okresowe napięcia i rozbieżności wymagają uwagi i dobrej woli wszystkich zainteresowanych, ale fundamentalna wspólnota interesów pozostaje silna i stała a zatem trwała.

Ostatnio następują poważne zmiany w niektórych kontaktach międzynarodowych. Uznanie przez Stany Zjednoczone Chińskiej Republiki Ludowej stanowi ważny krok w procesie normalizacji stosunków. Bezpośredni efekt tego faktu polega na tym, że stymuluje on cały szereg kwestii w rejonie azjatyckim. Na dłuższą metę, normalizacja stosunków między największymi pod względem liczby ludności krajami świata o nowoczesnej technologii powinna przyczynić się do umocnienia równowagi światowej. Inne przykłady zmian w stosunkach międzynarodowych, które również mogą mieć wpływ na interesy

USA, dotyczą tej samej półkuli. Różnorodne amerykańskie przedsięwzięcia i inicjatywy w połączeniu z interesami wewnętrznymi państw Ameryki Łacińskiej oraz wydarzeniami na arenie międzynarodowej doprowadziły do zawarcia szeregu porozumień i układów między Stanami Zjednoczonymi a tymi państwami.

Innym trendem międzynarodowym oddziałującym na bezpieczeństwo Stanów Zjednoczonych i ich sojuszników jest rosnąca zależność od innych z powodu coraz większego niedostatku podstawowych zasobów naturalnych. Stany Zjednoczone posiadają znaczne własne zasoby paliwa i nie są tak uzależnione od źródeł zewnętrznych, jak wielu ich sojuszników w Europie i Azji. Importują jednak coraz większe ilości paliwa zza oceanu. Muszą również sprowadzać z zewnątrz wiele różnorodnych materiałów koniecznych dla nowoczesnej technologii. Coraz więcej rzadko spotykanych materiałów potrzebnych do produkcji sprzętu oraz zaopatrzenia dla sił zbrojnych importuje się z innych krajów, a w czasie wojny musiałyby być one transportowane niebezpiecznymi szlakami morskimi. Tak więc trend rosnącej zależności zawiera ważny aspekt odnośnie bezpieczeństwa.

Na arenie międzynarodowej dokonany został pewien postęp w kierunku zmniejszenia prawdopodobieństwa wojny. Dotyczy to szczególnie sytuacji na Bliskim Wschodzie, gdzie wysiłki Stanów Zjednoczonych odegrały ważną rolę w złagodzeniu napięć między Izraelem i Egiptem. Podobnie Rozmowy o Ograniczeniu Zbrojeń Strategicznych /SALT/ i inne międzynarodowe negocjacje przyczyniają się do zmniejszenia prawdopodobieństwa wojny.

Niemniej jednak istnieją podstawy do obaw odnośnie systemu międzynarodowego. Ekonomiczne i technologiczne trendy prowadzą do zacieśniania powiązań i integracji. Rosnące wojskowe i ekonomiczne możliwości powstających państw sprawiają, że sytuacja międzynarodowa staje się bardziej kompleksowa, a bezpieczeństwo międzynarodowe mniej stabilne. Dotyczy to szczególnie tych "regionalnych" państw, które nabyły nowoczesną broń i sprzęt dające im zdolność oddziaływania na wydarzenia w tych regionach i stwarzające możliwość konfrontacji między supermocarstwami o wpływy.

Istotną rolę odgrywa również walka o bardziej sprawiedliwy podział dóbr między narodami, państwa "nie posiadające", które

odczuwają, że pozostają daleko poza państwami "posiadającymi" poszukują większej pomocy ze strony państw rozwiniętych i znacznie większego udziału w dobrach światowych. Nacisk na większy udział w naturalnych zasobach ziemskich znajduje odzwierciedlenie w sporach dotyczących rozszerzania przybrzeżnych stref połowów; żądań proporcjonalnego udziału w korzystaniu z bogactw naturalnych dna oceanów i stałego popierania Nowego Ekonomicznego Ładu jako sposobu redystrybucji bogactw.

Co więcej, konflikty regionalne takie jakie mają miejsce w Afryce czy Azji Południowo-Wschodniej stwarzają niebezpieczeństwo wciągnięcia w nie państw postronnych - czy to jako źródeł uzbrojenia, poparcia politycznego i moralnego, ekspertyzy wojskowej lub innej, czy też pomocy ideologicznej i propagandowej. W tego rodzaju dynamicznych sytuacjach nie należy lekceważyć ani angażowania się dużych mocarstw, ani możliwości konfliktu tkwiącej w takim zaangażowaniu. Wiele źródeł niepewności i konfliktów można traktować jako wykorzystywanie okazji do awanturnictwa ze strony państw, których interesy pozostają w konflikcie z interesami Stanów Zjednoczonych.

Związek Radziecki nieustannie wykorzystuje sprzyjające sytuacje do rozszerzania swoich wpływów w świecie i jest głównym rywalem Stanów Zjednoczonych w dziedzinie militarnej, a także ich potencjalnym przeciwnikiem. Stanowi to fakt, pomimo dużych wysiłków włożonych zarówno przez Związek Radziecki, jak i Stany Zjednoczone w poszukiwanie i utrwalanie wspólnych interesów i celów oraz rozwijanie ich na drodze kooperacji. Do najważniejszych przejawów tej kooperacji należą m.in. porozumienia i negocjacje o kontroli zbrojeń, układy handlowe oraz wymiana kulturalna. Jest to jednak państwo, które stanowi jedyne strategiczne zagrożenie dla Stanów Zjednoczonych i stwarza największe prawdopodobieństwo przeciwstawienia się interesom amerykańskim przy pomocy olbrzymich sił zbrojnych. Nieustępliwy ekspansywny charakter radzieckiego potencjału militarnego wymaga szczególnej uwagi ze strony Stanów Zjednoczonych .

Przez całe dziesięciolecia i aż do niedawna radzieckie siły zbrojne miały charakter lądowy, akcentujący przede wszystkim ilość i siłę ognia i koncentrujące się głównie na obronie własnych

wybrzeży i granic oraz wybrzeży i granic swoich satelitów. Obecnie, Związek Radziecki jest państwem, którego polityczna, ekonomiczna i wojskowa postawa i działalność mają coraz bardziej globalny charakter. Te zmiany orientacji wywierają bezpośredni i pośredni wpływ na Stany Zjednoczone, ich sojuszników i inne kraje. Radzieckie siły zbrojne dysponują zdolnością zaatakowania Stanów Zjednoczonych lub jakiegokolwiek innego państwa posiadającego broń strategiczną. Zarówno siły nuklearne, jak i konwencjonalne rozbudowywane są na bardziej ofensywnych podstawach - tak jeżeli chodzi o doktrynę, uzbrojenie, systemy mobilne, jak i doświadczenie. Radziecka potęga wojskowa znajduje również odzwierciedlenie w nowoczesnych samolotach, imponujących siłach morskich, powstających siłach amfibijnych oraz coraz większym doświadczeniu operacyjnym. Pod tym względem Związek Radziecki zademonstrował niedawno zdolność użycia siły z dala od własnych wybrzeży i granic - wspierając miejscowe siły komunistyczne oraz kubańskie siły bojowe w Afryce, co nie tylko rozszerzyło zakres ćwiczeń radzieckiej marynarki wojennej, ale również nieustannie zwiększanych baz zamorskich.

W ciągu kilku ostatnich dziesięcioleci radzieckie siły zbrojne znacznie zwiększyły swoje możliwości. Obecnie ich zwiększona moc bojowa jest niezaprzeczalna. Są one olbrzymie w porównaniu z siłami amerykańskimi. Poza tym ich tradycyjny nacisk na przewagę ilościową uzupełniony został w ostatnich latach wyraźnym postępem w prawie każdym ważnym zakresie efektywności bojowej. Siły lądowe i morskie coraz bardziej zwiększają siłę ognia i mobilność. Znacznie wzrosła jakość uzbrojenia i nowoczesnych systemów. Pod względem danych operacyjnych wiele ostatnich radzieckich systemów co najmniej dorównuje odpowiednim systemom amerykańskim. Przywódcy radzieccy, chociaż ideologicznie doktrynerscy, posiadają wysokie wykształcenie, wyszkolenie i głęboką motywację. Ich wojskowa doktryna i taktyka - uwzględniająca specjalistyczną problematykę nuklearnych, chemicznych i elektronicznych działań wojennych - pozwala właściwie oceniać realia nowoczesnej walki. Ponadto radziecka cywilna baza przemysłowa, stanowiąca źródło badań naukowych, produkcji i innych form wspierania sił zbrojnych, coraz bardziej usprawnia swoje potencjalne możliwości - w tym również na wypadek wojny.

BIBLIOTEKA NAUKOWA AON WP
Nr ewid. .....
(II)
Dział Zbiorów Ogólnych

To nieustanne wzmacnianie możliwości Związku Radzieckiego wpływania na wydarzenia światowe i stanowiące wyzwanie dla interesów Stanów Zjednoczonych i ich sojuszników nie było oczywiście pasmem sukcesów. Pewna liczba radzieckich awantur zagranicznych przybrała odwrotny bieg sprawy. Bezpośredni sąsiedzi Związku Radzieckiego w Europie Wschodniej nie są sojusznikami z wyboru, wobec czego nie może on być całkowicie pewny zasadniczej lojalności nieradzieckich sił Układu Warszawskiego. Obecność prawie miliarda sąsiadujących Chińczyków, ciągłe utarczki na granicy oraz ich rzeczywiste, chociaż ograniczone możliwości nuklearne stanowią również niewątpliwie źródło głębokiego niepokoju dla Rosjan.

W zakresie spraw wewnętrznych Rosjanie doświadczają prawdopodobnie stagnacji ekonomicznej, chronicznych problemów agrotechnicznych, rodzącego się, ale coraz poważniejszego problemu mniejszości narodowych. Radzieckie siły zbrojne mają wiele wrażliwych i słabych stron i ich przewaga ilościowa oraz jakość technologiczna, operacyjna i zawodowa muszą być oceniane właśnie w świetle tych wrażliwości i słabości.

Chińska Republika Ludowa stanowi również potencjalne źródło obaw dotyczących bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych z racji jej regionalnych wpływów, z jakimi być może USA będą musiały się liczyć. Chiny posiadają siły zbrojne sporych rozmiarów zdolne do inicjowania, zaostrzania lub wspierania konfliktów w sąsiednich rejonach. Obecnie rozwijają swoje możliwości bojowe w dużym stopniu z myślą o wyraźnie odczuwanym zagrożeniu radzieckim.

Chociaż Chiny są olbrzymim narodem zapowiadającym się na czołową potęgę międzynarodową, ich aktualne możliwości bojowe są ograniczone. W chwili obecnej priorytetowymi sprawami są dla nich kwestie wewnętrzne: zaspokojenie podstawowych potrzeb ludności, utrzymanie wewnętrznego ładu, ochrona terytorium i troska o narodowy rozwój. Co więcej, ostatnio Chińska Republika Ludowa poprawia swoje stosunki zewnętrzne. Polepszyły się kontakty polityczne ze Stanami Zjednoczonymi i innymi państwami zachodnimi, wzrosło zainteresowanie importem technologii i rozwojem handlu.

Dopóki Chiny będą skoncentrowane na problemach wewnętrznego rozwoju i zagrożeniu, jakie odczuwają ze strony Związku Radzieckiego, Stany Zjednoczone i Chiny mogą znaleźć wspólny grunt w

dzieleniu regionalnych interesów dla dobra bezpieczeństwa. Zmniejsza to znacznie prawdopodobieństwo konfrontacji i wzmacnia stabilność w regionie azjatyckim.

Wkład amerykańskich sił zbrojnych w sprawę bezpieczeństwa

Aby mogły być efektywne, amerykańskie siły zbrojne muszą być gotowe do walki. Gotowość stanowi wieloaspektowe zjawisko, które można rozpatrywać z wielu punktów widzenia. Podstawowe ujęcie tego zagadnienia polega na tym, że poszczególne jednostki w siłach zbrojnych muszą spełniać określone wymagania pod względem przydatności bojowej i posiadać nowoczesne, odznaczające się dobrą jakością i właściwym poziomem operacyjnym uzbrojenie i sprzęt.

Poza gotowością indywidualną, gotowość jednostki bojowej stanowi kwestię stałej uwagi dowódców i znajduje odzwierciedlenie w periodycznych raportach na ten temat, jakie w każdym rodzaju służby są realizowane aż do szczebla jednostki operacyjnej: batalionu, eskadry i okrętu. Efektywność związku bojowego wymaga nie tylko gotowości ze strony ludzi i systemów, ale również szkolenia i prowadzenia ćwiczeń tego związku jako całości.
Związki bojowe muszą ponadto być właściwie dowodzone i kontrolowane, posiadać sprawną łączność, dostateczne wsparcie, nowoczesny sprzęt, wystarczające zapasy i w końcu realistyczne plany oraz procedury operacyjne.

Poza gotowością jednostek, istotna jest gotowość sił, na którą składają się inne czynniki dużej skali, takie jak dysponowanie operatywnymi mobilnymi środkami umożliwiającymi kierowanie sił tam, gdzie są one w danej chwili potrzebne; odpowiednia ilość baz logistycznych zapewniających zaopatrzenie, środki transportu i obsługi, wsparcie medyczne itd. W przeszłości problem gotowości nie zyskał należytej uwagi. Usprawnienia w tym zakresie z reguły wiążą się z wysokimi kosztami i co więcej, rezultaty są trudniej wymierzalne i mniej widoczne w czasie pokoju - chociaż stają się bardzo zauważalne w okresach kryzysu. Jest to ta dziedzina, która w nadchodzących latach będzie wymagała zwiększonej uwagi i środków.

Poza tym rodzajem gotowości dotyczącym bezpośrednio sił zbrojnych duże znaczenie dla ich efektywności bojowej posiada również gotowość, którą można nazwać narodową. W tej kategorii spraw

mości się odpowiednia baza obejmująca zasoby ludzkie i przemysłowe oraz procedury umożliwiające korzystanie z nich w razie potrzeby. Chodzi tu także o dostateczne składy materiałowe o przeznaczeniu strategicznym oraz właściwe planowanie odnośnie odbudowy kraju po ataku na kontynent amerykański. W przeszłości ta dziedzina spraw była stosunkowo nisko priorytetowa, a ostatnie badania i przeprowadzone ćwiczenia wykazały, że istnieją tu poważne braki.

W poszukiwaniu środków odstraszenia ataku na Stany Zjednoczone lub ich sojuszników stawia się na strategiczne siły nuklearne, które równoważyłyby radzieckie siły nuklearne oraz na siły ogólnego przeznaczenia, które w połączeniu z siłami sojuszników chroniłyby interesy USA i umożliwiały realizację ich celów. W przypadku gdyby zawiodły środki odstraszania, siły te muszą być zdolne prowadzić walkę tak długo, jak nieprzyjaciel oraz umożliwić zakończenie konfliktu na warunkach pomyślnych dla Stanów Zjednoczonych.

Ważną rolę w realizowaniu przez siły zbrojne strategii narodowej spełnia kontrola zbrojeń. Wyżsi dowódcy wojskowi zdecydowanie popierają negocjacje i inicjatywy dotyczące kontroli zbrojeń, ponieważ wzmacniają one bezpieczeństwo narodowe. Tak więc wielkość, struktura oraz możliwości amerykańskich sił zbrojnych są w znacznym stopniu zależne od porozumień i polityki w zakresie kontroli zbrojeń.

Wysunięte zgrupowania sił amerykańskich w Europie, Azji i w innych rejonach niewątpliwie przyczyniają się do lepszej ochrony interesów amerykańskich. Odznaczające się wysoką mobilnością siły - jednostki marynarki, piechoty morskiej, pozostające w gotowości do rozwinięcia jednostki lądowe armii i korpusu piechoty morskiej połączone z siłami strategicznego transportu powietrznego i morskiego a także szybko reagujące jednostki lotnictwa taktycznego - odgrywają niemałą rolę w zabezpieczeniu interesów narodowych USA. Siły te mają szczególne znaczenie z punktu widzenia NATO, ponieważ zakłada się, że w razie potrzeby duża część angażowanych sił amerykańskich zostanie przetransportowana z USA do Europy.

Możliwości przerzucania sił stają się coraz ważniejszą sprawą dla Stanów Zjednoczonych w miarę, jak Związek Radziecki wykorzystuje swoją zdolność do celów zagrażających interesom amerykańskim. W konsekwencji, amerykańskie siły zbrojne przywiązują

coraz większą wagę do mobilności i zdolności przerzucania swoich sił i doskonalą te umiejętności w toku ćwiczeń.

Polityka Stanów Zjednoczonych zakłada zdolność swoich sił zbrojnych do prowadzenia poważnych działań wojennych koncentrujących się w Europie a równocześnie angażowanie się w mniejszym zakresie w dowolnym miejscu kuli ziemskiej. W określaniu wielkości i struktury amerykańskich sił zbrojnych brane są pod uwagę możliwości wojskowe ich sojuszników. Poważniejsza wojna w Europie byłaby z konieczności wojną koalicyjną; podobnie zresztą konflikt w innym miejscu mógłby spowodować skoordynowane i zintegrowane wysiłki Stanów Zjednoczonych i ich sojuszników.

Równowaga amerykańsko-radziecka

Porównanie nuklearnych sił strategicznych może, w zestawieniu z inną informacją, stanowić podstawę dla oceny amerykańskiej zdolności odstraszania oraz względnej zdolności do prowadzenia wojny nuklearnej. Ocena radzieckich sił zbrojnych w całości - z uwzględnieniem wydatków i podejmowanych badań - sugeruje ich szerokie możliwości i skłania do wzmacniania możliwości sił amerykańskich. Dalszym wskaźnikiem całokształtu przedsięwzięć obronnych Związku Radzieckiego mogą być dane dotyczące ogólnego stanu liczebnego sił, składów materiałowych, produkcji na cele wojskowe itd. Trendy ujawnione w każdej z tych dziedzin mogą mieć szczególnie informacyjną wartość i odzwierciedlać nie tylko status, ale również kierunek i tempo zmian; mogą również stanowić podstawę do wglądu w przyszłe możliwości i potrzeby.

Bezpośrednie globalne porównanie sił amerykańskich i radzieckich w oderwaniu od innych liczących się czynników może być mylące. Oceny takie nie dostarczają dostatecznych przesłanek do przewidywania reakcji w sytuacji kryzysu lub rezultatu konfliktu. Nie stwarzają również podstaw do określania struktury sił amerykańskich niezbędnej do zapewnienia adekwatnej obrony. Do tych celów bardziej pożyteczne wydają się porównania tych samych dziedzin.

Istnieje kilka powodów uzasadniających wartość takich "zakresowych" analiz. Zarówno Stany Zjednoczone, jak i Związek Radziecki posiadają sojuszników, którzy stanowią istotne źródło sił i środków. Jest to szczególnie aktualne w sytuacji europejskiej.

Całokształt narodowych celów Stanów Zjednoczonych i Związku Radzieckiego różni się znacznie, co powoduje również różnice potrzeb w dziedzinie militarnej. Każda strona ma ponadto niepowtarzalne narodowe cechy charakterystyczne, takie jak dane geograficzne, zależność od zewnętrznych zasobów naturalnych, międzynarodowe interesy polityczne, poziom technologiczny oraz problemy dotyczące stabilizacji wewnętrznej, które także współokreślają charakter i przeznaczenie sił zbrojnych.

Z różnych powodów Stany Zjednoczone i Związek Radziecki rozwiązują podobne problemy wojskowe w odmienny sposób, stosując odmienne materiały i podejścia doktrynalne. Jako przykład może służyć bardzo skuteczny środek obronny, jaki stanowią pociski rakietowe "ziemia-powietrze". Mogą one być niszczone przy pomocy artylerii, wymanewrowywane lub "wprowadzane w błąd" albo przezwyciężane przez zastosowanie zmasowanych środków ataku.

Metodą obrony przed pewnymi rodzajami ataków rakietowych może być również wzmacnianie ewentualnych celów, rozpraszanie ich, czynienie ich mobilnymi lub wprowadzanie w błąd. Każde podejście ma odmienne implikacje dla budżetów, struktury sił, doktryny, taktyki i szkolenia.

Strategiczna nuklearna triada amerykańskich międzykontynentalnych balistycznych pocisków rakietowych /ICBM/, wystrzeliwanych z okrętów podwodnych pocisków balistycznych /SLBM/ oraz strategicznych samolotów bombowych stanowi obecnie dobrze zorganizowaną i efektywną siłę. Wspiera ona w istotny sposób arsenał środków odstraszania poprzez zapewnianie zdolności uderzenia odwetowego, które byłoby w stanie zadać poważne straty Związkowi Radzieckiemu, zanim zaatakowałby on Stany Zjednoczone lub ich sojuszników.

Związek Radziecki również posiada strategiczny ofensywny arsenał pocisków rakietowych ICBM, SLBM oraz samolotów bombowych, przy czym dysponuje większą ilością systemów ICBM niż Stany Zjednoczone.

Strategiczne siły nuklearne Stanów Zjednoczonych przedstawiają obecnie zadowalające narzędzie odstraszania. Nie można tego jednak z całą pewnością twierdzić o przyszłości, ponieważ równowaga wojskowa ma tendencję do przesuwania się na niekorzyść Stanów Zjednoczonych. Względna siła Związku Radzieckiego w tej

dziedzinie wzrasta od ponad dziesięciu lat, w miarę jak pod względem budowy strategicznych systemów nuklearnych przesunął się on z pozycji drugorzędnej do parytetu. Radzieckie strategiczne siły nuklearne przewyższyły siły amerykańskie tego typu pod względem ogólnej liczby środków przenoszenia, pocisków rakietowych ICBM i SLBM. Ponieważ trendy te są nadal rozwijane perspektywy na przyszłość dostarczają szczególnego niepokoju. W obecnym dziesięcioleciu Związek Radziecki rozwinął cztery nowe systemy ICBM oraz kilka ich wariantów, w tym samym okresie Stany Zjednoczone udoskonaliły swoje środki Minuteman II i wprowadziły w 1970 r. jeden nowy system ICBM i Minuteman III. W czasie od 1970 r. Rosjanie zbudowali również dwa nowe systemy SLBM, z których jeden dysponuje wielogłowicowymi pociskami balistycznymi MIRV i trzy nowe okręty podwodne o napędzie atomowym wyposażone w balistyczne pociski rakietowe SSBN. W tym samym dziesięcioleciu Stany Zjednoczone wprowadziły pociski SLBM Poseidon /w 1970 r./ rozlokowane na 31 okrętach podwodnych Polaris i budują dwa nowe typy SLBM oraz nową klasę SSBN. Istotną sprawą jest jednak to, że obecne osiągnięcia Związku Radzieckiego w dziedzinie strategicznych sił nuklearnych nie odzwierciedlają jego maksymalnych możliwości. Budowa nowych systemów wskazuje na nieustanne wysiłki zmierzające do coraz większej modernizacji strategicznych sił nuklearnych.

Wysiłki te znajdują odzwierciedlenie w coraz wyższej jakości i możliwościach radzieckich strategicznych sił nuklearnych. Wzrost celności pocisków rakietowych umożliwi Rosjanom wprowadzenie pocisków ICBM, które oczekiwane są na początku lat osiemdziesiątych, a które stworzą niebezpieczeństwo dla amerykańskich rakiet Minuteman. Nawet gdyby Stany Zjednoczone nie dokonały ataku pod presją polityczną Rosjanie nie mogliby być pewni, że zanim ich pociski zaatakowałyby amerykańskie Minuteman-y pociski amerykańskie nie zostałyby już wystrzelone ze swoich silosów i byłyby na trasie do celów na terytorium Związku Radzieckiego. Realizowane na coraz większą skalę wzmacnianie stanowisk ICBM nie może rozwiązać tego problemu lub zmniejszyć zasadniczo ich wrażliwości.

Wzrost jakości radzieckich sił SLBM również wzmacnia radzieckie strategiczne możliwości nuklearne, umożliwiając im atakowanie celów amerykańskich z terytorialnych wód radzieckich.

Z punktu widzenia Stanów Zjednoczonych amerykańskie siły SLBM są coraz trudniejsze do wykrycia i w stopniu znacznie większym niż radzieckie strategiczne siły okrętów podwodnych zapewniają bezpieczną zdolność drugiego uderzenia.

Radzieckie siły strategicznych samolotów bombowych są mniejsze i generalnie mniej efektywne niż siły amerykańskich samolotów bombowych, ale mogą stanowić poważną trudność dla amerykańskiej obrony powietrznej. Radzieckie lotnictwo dalekiego zasięgu składa się z samolotów bombowych typu BEAR i BISON oraz BACKFIRE[1/] - najnowszych radzieckich samolotów bombowych o zasięgu międzykontynentalnym. Amerykańskie strategiczne siły nuklearne sprawiają, że radziecki atak samolotów bombowych - bez bardziej generalnego strategicznego ataku nuklearnego - staje się zdecydowanie mało prawdopodobny. Niemniej jednak w poważnej strategicznej konfrontacji nuklearnej radzieckie samoloty bombowe mogą spełniać rolę ważnego środka przenoszenia ładunków jądrowych i dlatego muszą być traktowane jako licząca się w równowadze strategicznej broń.

Amerykańskie siły bombowców strategicznych B-52 stanowią efektywny, pewny i sprawny instrument siły strategicznej i zasadniczą składową triady, ale ich okres eksploatacji nie może trwać w nieskończoność. Możliwe jest oczywiście uzbrajanie samolotów B-52 w bardziej efektywną amunicję i udoskonalanie niektórych ich komponentów. Nie jest jednak rzeczą możliwą wyeliminować skutki eksploatacji i zredukować zakumulowane zmęczenie metalu lub udoskonalić w sposób zasadniczy konstrukcję i możliwości tych samolotów. Planowane na początek lat osiemdziesiątych wprowadzanie wystrzeliwanych z powietrza pocisków rakietowych "cruise" /ALCM/ pozwoli znacznie podnieść wartość strategiczną triady. Stanie się ona znacznie efektywniejszą bronią przeciwko radzieckim środkom obrony, jeżeli pociski będą wystrzeliwane zarówno z odległych okrętów, jak i z samolotów dyżurujących w powietrzu.
Strategiczne środki obrony wpływają na strategiczną równowagę nuklearną w ograniczonym zakresie. Zgodnie z zawartym porozumieniem ani Stany Zjednoczone, ani Związek Radziecki mają nie rozwi-

---

1/ Są to nazwy bombowców przypisane im przez NATO. Właściwe nazwy w języku rosyjskim brzmią inaczej.

jać obrony przeciwko balistycznym pociskom rakietowym. Związek Radziecki - w ramach dozwolonych przez zawarte układy - posiada w pobliżu Moskwy pewną ilość antybalistycznych pocisków rakietowych /ABM/ spełniających rolę środków przechwytywania. Stany Zjednoczone zdecydowały się nie utrzymywać takich systemów operacyjnych ABM. Obydwie strony muszą więc liczyć się z faktem, że mogą zostać zaatakowane przez pociski ICBM i SLBM, których możliwości odwetowe stanowią podstawę obecnej zdolności wzajemnego odstraszania.

Radzieckie wysiłki w zakresie obrony cywilnej zmierzają do poszukiwania środków neutralizowania wstępnych skutków strategicznego ataku nuklearnego. Dla ochrony czołowych radzieckich przywódców i pewnej części klasy pracującej przed bezpośrednimi skutkami ataku strategicznego zbudowane zostały schrony. Chodzi tu o zabezpieczenie przed falą uderzeniową, promieniowaniem cieplnym i początkowym promieniowaniem radioaktywnym. Rosjanie poszukują również sposobów redukowania skutków nuklearnego ataku odwetowego przez wzmacnianie i rozpraszanie obiektów swojej bazy przemysłowej, a także inne przedsięwzięcia zmierzające do zwiększenia ich zdolności przetrwania. Jednakże straty w ludziach i ogólne zniszczenia, jakie mogłoby spowodować amerykańskie uderzenie odwetowe, byłyby ogromne. Zabezpieczenie, jakie stwarzają "schrony przeciwlotnicze" wybranym kręgom społeczeństwa radzieckiego nie chronią przed poważnym zniszczeniem ani składów, środków transportowych i innych obiektów, ani też nie pozwalają na szybką odbudowę. Tak więc obecne radzieckie programy w zakresie obrony cywilnej nie wydają się podważać zasadniczej strategicznej równowagi nuklearnej ze Stanami Zjednoczonymi. Niemniej jednak wymagają one stałej uwagi.

W przeciwieństwie do Stanów Zjednoczonych radziecki arsenał środków obrony wewnętrznej przeciwko penetracji lotnictwa jest imponujący. Jednakże udoskonalone amerykańskie środki penetracji, przeciwdziałania elektronicznego, usprawniona taktyka bombardowań, wprowadzania w błąd i inne sposoby penetracji w połączeniu z szerszym zastosowaniem strategicznej amunicji dalekiego zasięgu zapewniają, że amerykańskie siły strategicznych samolotów bombowych pozostają efektywną siłą.

Związek Radziecki posiada poważny potencjał antysatelitarny, który może stwarzać zagrożenie dla amerykańskich systemów satelitarnych i konkuruje z amerykańskimi strategicznymi odwetowymi

środkami nuklearnymi. Porozumienia dotyczące systemów antysatelitarnych mogą zmniejszać oczywiście te niepokoje, ale rzeczą ważną jest, że technologia amerykańska w tej dziedzinie nadąża za potrzebami w zakresie bezpieczeństwa.

Mówiąc skrótowo, względnie stała równowaga strategiczna w dziedzinie nuklearnej między Stanami Zjednoczonymi i Związkiem Radzieckim jest w tej chwili faktem. Istnieją jednak trendy niepomyślne dla Stanów Zjednoczonych, które stwarzają podstawy do poważnych obaw. W miarę, jak Związek Radziecki kontynuuje rozbudowę coraz większych i lepszych sił, strategiczne nuklearne siły amerykańskie stają się coraz bardziej przestarzałe i wrażliwe. Chociaż udoskonalenie pocisków ICBM, pocisków Cruise i technologii samolotów bombowych jest kwestią najbliższej przyszłości w chwili obecnej nie spełniają one jeszcze w pełni wymogów operacyjnych i dlatego w ciągu najbliższych kilku lat istnieje niebezpieczeństwo zachwiania strategicznej równowagi nuklearnej na korzyść Związku Radzieckiego. Nie ma oczywiście pewności, że te zwiększone możliwości mogłyby spowodować bezpośredni atak na terytorium Stanów Zjednoczonych lub ich sojuszników, ale dysponowanie przewagą mogłoby stanowić konkretny atut dla radzieckich wysiłków wywierania presji na inne państwa lub popierania przedsięwzięć szkodliwych dla interesów Stanów Zjednoczonych.

Spojrzenie poza problematykę strategicznej równowagi nuklearnej, radzieckie wydatki wojskowe, aktualne możliwości wojskowe i długofalowe trendy również dostarczają powodów do niepokoju. Całokształt radzieckich wysiłków w dziedzinie obrony oraz stały, niewiarygodny wzrost zdolności do destrukcji ze strony radzieckich sił zbrojnych stanowiący rezultat tych wysiłków wiąże się z dużymi ekonomicznymi i społecznymi kosztami stanowiącymi odzwierciedlenie wysokiego narodowego priorytetu przyznanego problematyce wojskowej. Gros radzieckiego dochodu narodowego odpowiada mniej więcej połowie tego, jaki posiadają Stany Zjednoczone, a wydatki na cele obrony - w szczególności inwestycje wojskowe - są dwukrotnie większe niż te, które przeznaczają Stany Zjednoczone. Od ponad dziesięciu lat Związek Radziecki przeznacza co najmniej o cztery procent więcej nakładów finansowych na problemy sił zbrojnych i przyznaje im najwyższy narodowy priorytet, nawet wtedy, gdy jego sytuacja ekonomiczna zaczyna ulegać zachwianiu.

Chociaż pod względem ludności Związek Radziecki niewiele przewyższa Stany Zjednoczone, posiada on siły zbrojne dwukrotnie większe niż Stany Zjednoczone, pomimo faktu, że Związek Radziecki jest społeczeństwem o znacznie większym zatrudnieniu i stoi w obliczu poważnych niedostatków w zakresie zatrudnienia.

Te narodowe priorytety można również ocenić biorąc pod uwagę przeznaczane na cele wojskowe rzadkie bogactwa naturalne. Od lat Związek Radziecki wyprzedza Stany Zjednoczone pod względem czołgów, artylerii, okrętów, pocisków rakietowych i samolotów. Dużym nakładem funduszy siły ogólnego przeznaczenia wyposażone zostały w poważne środki transportu strategicznego, a w ostatnich latach systematycznie doskonaliły swoją zdolność przerzucania sił na duże odległości. W tej dziedzinie Stany Zjednoczone nadal utrzymują jednak względną przewagę.

Jeżeli chodzi o narodowe przygotowanie do długotrwałego konfliktu, Związek Radziecki posiada lepiej przygotowaną bazę przemysłową niż Stany Zjednoczone, dysponując większą zdolnością do produkcji amunicji, sprzętu i innych środków materiałowych zanim zorganizowane zapasy materiałowe zostaną wyczerpane. Stany Zjednoczone dysponują bazą zdolną zapewnić tylko ograniczoną pomoc we wczesnej fazie konfliktu. Pod względem ilości ludzi przygotowanych do działań wojennych Związek Radziecki posiada olbrzymie rezerwy; rezerwowe jednostki Stanów Zjednoczonych są znacznie słabsze.

Tak więc Związek Radziecki od dłuższego czasu rozważnie i efektywnie zwiększa i udoskonala swoje możliwości w dziedzinie sił zbrojnych. Obecne osiągnięcia w tym zakresie daleko wykraczają poza czysto obronne cele. Konkretne zamiary i cele rozwijania tych możliwości nie są jasne, ale niezaprzeczalną rzeczą jest osiągnięty aktualnie poziom.

Europa, NATO i Ocean Atlantycki

Jeden z najpoważniejszych problemów w dziedzinie bezpieczeństwa USA, niezależnie od ewentualności bezpośredniego ataku nuklearnego na Stany Zjednoczone, stanowi możliwość poważnego ataku Układu Warszawskiego na Europę Zachodnią, z użyciem lub bez broni atomowej. Problem ten może być rozwiązany tylko dzięki skoordynowanym i zintegrowanym wysiłkom sił amerykańskich i sojuszniczych ukierunkowanych w określony sposób.

Polityczna i wojskowa struktura NATO odzwierciedla wspólne i głębokie zainteresowanie bezpieczeństwem Wolnego Świata i zapewnia bazę dla działań koalicyjnych. Oceny, siły, dowodzenie, kontrola i inne aspekty przedsięwzięć obronnych rozwijane są i usprawniane kolektywnym wysiłkiem, chociaż same siły operacyjne zachowują narodową tożsamość.

Takie koalicyjne podejście daje wiele atutów: wspólny front przeciwko zewnętrznym zagrożeniom, wspólne wsparcie i możliwość uzupełniania, szansę zwiększania efektywności, sprawności oraz bardziej ekonomicznych rozwiązań.
Oczywiście koalicja taka nie może wykluczać tarć wynikających z różnic w zasadniczych celach narodowych, wewnętrznych okolicznościach, posiadanych zasobach, perspektywach zagrożenia zewnętrznego, a także historycznym i tradycyjnym podejściu do problemów bezpieczeństwa. Niezależnie od tego koalicja NATO stwarza najlepsze międzynarodowe ramy dla skutecznego odstraszania i obrony w tym ważnym rejonie.

Efektywne koalicyjne działania wojenne zależą od znacznie większej ilości czynników niż uzgodniona polityka obronna i zintegrowana struktura operacyjna nastawiona na działania wojenne. W równym stopniu zależą one od całego szeregu przedsięwzięć w zakresie koordynacji i integracji działań w fazie konfliktu zbrojnego. Pod tym względem wspólna polityka musi być uzupełniana działaniami zmierzającymi do zapewnienia efektywnego dowodzenia, kontroli i łączności, rozpoznania, wsparcia logistycznego oraz trwałości działań umożliwiających uzyskanie maksymalnej efektywności z zasobów dostarczonych przez członków koalicji.

Realizowany obecnie długofalowy program w zakresie obrony NATO stwarza szanse usprawnień w szerokim zakresie problematyki operacyjnej, logistycznej, szkoleniowej, dowodzenia, kontroli, łączności i zarządzania. W ostatnich latach NATO kontynuowało wysiłki w tym kierunku w formie racjonalizacji, standaryzacji i współdziałania, co odzwierciedla stałe zainteresowanie sojuszu zwiększaniem możliwości bojowych przy minimum kosztów.

Strategia odstraszania i obrony NATO bazuje na tzw. natowskiej triadzie: siłach konwencjonalnych; siłach nuklearnych TDW Stanów Zjednoczonych i innych narodów oraz amerykańskich strategicznych siłach nuklearnych. Planiści radzieccy, którzy właściwie oceniają równowagę polityczną i wojskową między Wschodem i Zachodem nie mogą nie zauważać, że w najlepszym razie atak Układu Warszawskiego na Europę Zachodnią byłby kosztowny i niebezpieczny. W ostatnich latach jednak usprawnienia podejmowane w szerokim zakresie przez Układ Warszawski dla zwiększenia zdolności ofensywnej stały się źródłem rosnącego niepokoju.

Konsekwencje tego przesunięcia w równowadze wojskowej wywołują niepokój ze strony wyższych dowódców wojskowych NATO o adekwatności posiadanych sił i środków. Uznano, że niezbędne są usprawnienia i zwiększone fundusze ze strony NATO. Siły nuklearne TDW NATO dysponują zdecydowanie większą siłą ognia niż siły konwencjonalne i spełniają rolę łącznika pomiędzy siłami konwencjonalnymi i strategicznymi siłami nuklearnymi. Wzmacniają one obronę NATO i zapewniają znacznie potężniejsze przeciwdziałanie niż siły konwencjonalne. Broń tego typu posiada szeroki zakres możliwości - od atomowej amunicji niszczącej o charakterze zdecydowanie obronnym, i która może być wykorzystywana do niszczenia w różny sposób sił nieprzyjaciela - do systemów artyleryjskich krótkiego zasięgu przeznaczonych do atakowania sił nieprzyjaciela w rejonie pola walki, samolotów bombowych średniego zasięgu i pocisków rakietowych, które mogą być wystrzeliwane zarówno z wyrzutni na lądzie, jak i na morzu, do środków dalekiego zasięgu - głównie przenoszonych drogą powietrzną, które mogą docierać znacznie poza pole walki i atakować głębiej położone cele takie jak fabryki, porty czy składy.

Ta różnorodność zasięgów operacyjnych, rozmiarów i charakterystyk oraz środków przenoszenia sprawiają, że siły nuklearne TDW stanowią potencjalnie potężną i elastyczną broń w obecnym arsenale NATO. Siły te zaczynają być jednak coraz bardziej przestarzałe i dlatego niezbędne stają się przedsięwzięcia zmierzające do ich modernizacji i usprawnień. Zwiększenie rozmiaru siły, możliwości i mobilności sił radzieckich - konwencjonalnych i nuklearnych - sprawia, że udoskonalenie sił nuklearnych TDW NATO stanowi rzeczywiście priorytetowe zadanie. Jest to szczególnie aktualne w odniesieniu do systemów dalekiego zasięgu. Pod tym względem szczególny niepokój budzą radzieckie mobilne pociski rakietowe SS-20.

Szeroki zakres nowoczesnych i pewnych środków nuklearnych TDW sam w sobie stanowi potężne narzędzie odstraszania. Gdyby zawiodło ono w swojej odstraszającej roli, a obrona konwencjonalna okazała się niewystarczająca, wysoce efektywne środki nuklearne zapewniają możliwość właściwego przeciwdziałania przy założeniu wysokiego progu nuklearnego.

Przywódcy i dowódcy NATO nie opierają swoich planów obronnych na założeniu pewnego użycia broni nuklearnej. Dlatego też fundamentalne znaczenie dla NATO jako całości ma rozmiar, możliwości i gotowość konwencjonalnych sił NATO, a amerykańskich w szczególności.

Zasadniczym zadaniem dla konwencjonalnych sił NATO jest ich zdolność prowadzenia obrony we wstępnej fazie konfliktu. Sprawą istotną jest, aby ewentualny atak na Europę Zachodnią mógł być szybko powstrzymany i z minimalną stratą terytorium, tak aby możliwe było zainicjowanie kontrofensywy zmierzającej do zniszczenia lub odrzucenia atakujących sił, odzyskania zagarniętego terytorium i przywrócenia właściwych granic.

Efektywność wstępnej obrony zależy od całego szeregu czynników: wstępnego ostrzegania - poprzez adekwatne rozpoznanie; rozmiaru i gotowości sił znajdujących się na TDW; podejmowania w porę decyzji przez czynniki polityczne NATO; wielkości i gotowości sił rozlokowanych poza TDW jako siły wzmocnienia /głównie siły amerykańskie/ oraz środków transportu dla rozwijania ich; zdolności

innych narodów do sprawnego wprowadzania swoich sił rezerwy celem wzmocnienia; efektywności systemów sojuszu; doktryny i taktyki; adekwatności i niezawodności dowodzenia, kontroli i łączności oraz adekwatności logistycznego wsparcia oraz zapasów materiałów wojennych.

Analiza pozycji sojuszu w kategoriach tych kryteriów nasuwa pytania o aktualne możliwości wstępnej obrony NATO. Atak ze strony Układu Warszawskiego nie angażowałby całych sił i pociągałby za sobą duże ryzyko, ponieważ duża część nie zaangażowanych sił wsparcia i zaopatrzenia mogłaby zostać zniszczona, zanim zaczęłyby funkcjonować. Chociaż atak taki wiązałby się z minimalnym tylko ostrzeganiem wymagałby pewnego przygotowania - prawdopodobnie raczej dni niż tygodni.

Siły Układu Warszawskiego posiadają jednak umiejętności ukrywania oznak przygotowywanego ataku. Niektóre istotne wskaźniki mogą być zaciemniane lub maskowane przez stopniowość przedsięwzięć, takich jak zwiększone uzupełnianie niedoborów w jednostkach wysuniętych lub stopniowe zwiększanie ilości strategicznych nuklearnych okrętów podwodnych na morzu. Wiele tych "oznak ostrzegawczych" może być maskowanych przez połączenie ich z normalną aktywnością - taką jak ćwiczenia, które w ciągu kilku ostatnich lat nabrały bardziej kompleksowego, realistycznego i bardziej ofensywnego charakteru. Jeżeli chce się zapewnić siłom NATO adekwatne ostrzeganie, konieczne jest oprócz organizacji właściwego rozpoznania również sprawne podejmowanie decyzji.

Rozmiar i gotowość sił NATO w miejscu rozlokowania oraz bezpośrednich sił wzmocnienia są nie mniej istotnym problemem. Układ Warszawski ma liczebną przewagę w siłach lądowych. Przed jakąkolwiek rozbudową i wzmacnianiem stosunek dywizji i brygad w siłach lądowych w Środkowym Regionie wynosił około 2:1 na korzyść Układu Warszawskiego. Ponieważ obecne dywizje lądowe Układu Warszawskiego są trochę mniejsze niż dywizje NATO obecny stosunek jest bardziej zrównoważony. W wyniku przedsięwzięć zmierzających do wzmocnienia zakładających, że obydwie strony dokonają szybko i prawie równocześnie wzmocnienia, stosunek sił nie zmieni się na korzyść NATO. Rzeczywiście, równowaga mogłaby stać się mniej korzystna dla NATO, gdyby w odpowiedniej porze nie podjęte zostały decyzje.

Dlatego też porównania dotyczące sił są z konieczności nieścisłe. Wpływ na równowagę sił wywierają również inne czynniki, takie jak: logistyczne, organizacyjne i doktrynalne różnice. Ponadto, także względy bezpieczeństwa obu stron w innych regionach mogłyby wywrzeć wpływ na gotowość sił do zaangażowania w ewentualnym konflikcie NATO i Układu Warszawskiego.

W zakresie równowagi w lotnictwie taktycznym Układ Warszawski posiada również przewagę pod względem ilości posiadanych samolotów. Stosunek sił wynosi około 2:1 dla Regionu Centralnego, ale prawdopodobne wydaje się, że po przewidywanych wzmocnieniach, jakie zakłada się po obu stronach, wzajemny stosunek sił stanie się bardziej wyrównany.

Pod względem uzbrojenia i innych systemów, które mogą mieć wpływ na wynik wstępnej obrony, sytuacja wygląda różnie. Związek Radziecki posiada liczebną przewagę w prawie wszystkich kategoriach systemów; ma znacznie więcej czołgów, artylerii, samolotów taktycznych oraz z zakresu obrony powietrznej. Faktem jest, że niektóre systemy NATO przewyższają najlepsze systemy radzieckie, zwłaszcza w dziedzinie lotnictwa taktycznego oraz amunicji przeciwpancernej. Generalnie rzecz biorąc, siły radzieckie i do pewnego stopnia siły Układu Warszawskiego mają dostateczną ilość nowoczesnego sprzętu urzutowanego w głębi. Układ Warszawski posiada także przewagę w zakresie chemicznych środków wojennych, dysponując szerokim wachlarzem systemów i środków. Siły NATO odczuwają natomiast niedostatek wyposażenia. Co więcej, broń i inne systemy UW mają szczególne cechy charakterystyczne, które zapewniają większą efektywność bojową: integralny sprzęt nuklearny i ochronny sprzęt z zakresu działań chemicznych a także wysoki stopień synchronizacji stanowią dwie z ważniejszych cech.

W zakresie problematyki dowodzenia, kontroli i łączności stałe systemy sił Układu Warszawskiego są redundantne[1/] i uniwersalne pod względem operacyjnym, a niektóre są wzmocnione.

[1/] Redundancja - nadmiar; sposób zwiększenia niezawodności obiektu, polegający na zastąpieniu jednego obiektu /elementu/ zbiorem n-elementowym jednakowych obiektów /elementów/, nazywanym układem redundancyjnym lub układem z rezerwą, przy czym jeden z elementów układu jest podstawowy, a pozostałe są rezerwowe. Encyklopedia Techniki, Wyd. Nauk.-Techn. Warszawa 1975

Środki natowskie w tej dziedzinie mają ograniczoną redundancję i możliwości, nie są też w pełni zharmonizowane operacyjnie, a większość nie została wzmocniona. Środki łączności Układu Warszawskiego są w pełni przystosowane do istniejących potrzeb operacyjnych a także do wojny radioelektronicznej, i mogą skutecznie obniżać efektywność środków NATO. Z chwilą wprowadzenia nowego powietrznego systemu wykrywania i naprowadzania /AWACS/ NATO uzyska znaczną przewagę w organizowaniu walk powietrznych.

Z ocen wywiadu wynika, że zapasy amunicji, uzbrojenia, paliwa i części zapasowych sił Układu Warszawskiego są wystarczające dla dokonania ataku na Europę Zachodnią. W przypadku sił amerykańskich mogłyby one wystarczyć na początkowy okres obrony, a zapasy niektórych państw NATO pozwoliłyby tylko na stosunkowo krótki okres intensywnej walki. Generalnie, Stany Zjednoczone starają się polepszyć swoją sytuację pod tym względem.

Już ten pobieżny opis sytuacji w NATO i Układzie Warszawskim z punktu widzenia różnych kryteriów ujawnia poważne niedostatki w siłach NATO. Nie należy oczywiście sądzić na tej podstawie, że w rozwiązywaniu tych problemów NATO byłoby zupełnie nieefektywne. Polityczni i wojskowi przywódcy NATO uważnie śledzą rozbudowę radzieckich sił zbrojnych. Istnieje ogólna zgoda co do tego, że przeciwstawienie się temu rosnącemu wyzwaniu wymaga poważnych przedsięwzięć. Spotkanie, jakie w maju ubiegłego roku odbyło się w Waszyngtonie, zakończyło się uzgodnionym porozumieniem wszystkich członków NATO o konieczności podwyższenia nakładów finansowych na cele obrony o trzy procent rocznie w cyfrach bezwzględnych dla przeprowadzenia niezbędnych usprawnień w możliwościach obronnych. Stany Zjednoczone przejęły pod tym względem rolę przywódcy i spotkały się ze zdecydowanym poparciem ze strony innych państw.

Oczywiście, członkowie NATO kontynuują wysiłki w kierunku zwiększenia możliwości bojowych, co obejmuje zarówno jeżeli chodzi o usprawnienia w systemach uzbrojenia, jak i jakości amunicji i usytuowania niektórych sił NATO. W ciągu ostatniego roku jedna brygada amerykańska została przesunięta z Grupy Armii Środkowej w południowo-środkowej części RFN do ważniejszego rejonu w Grupie Północnej. Również intensywne szkolenie i ćwiczenia zwiększyły integrację NATO jako skoordynowanej siły. Liczne inne po-

jedyncze przedsięwzięcia pozwoliły wyeliminować szereg konkretnych niedostatków w siłach NATO.

Niedawne ćwiczenia Reforger udowodniły zwiększone możliwości szybkiego przerzucania sił amerykańskich do Europy. W przygotowywaniu swoich sił do konfrontacji lub aktywnego konfliktu Stany Zjednoczone pokładają duże nadzieje w organizowanym systemie jednostek.

Poważne problemy w czasie wojny będą prawdopodobnie dotyczyć transportu powietrznego i w mniejszym stopniu - morskiego. Dlatego też poszukuje się środków optymalizacji poprzez usprawnienia w ramach systemu POMCUS oraz wczesne urzutowanie szerokiego wachlarza jednostek bojowych oraz wsparcia. Tak więc jednym z poważniejszych zadań w zakresie planowania jest ustanowienie priorytetów dla spraw transportu.

Zdolność szybkiego przerzucania jednostek lotnictwa taktycznego ze Stanów Zjednoczonych do Europy stanowi duży atut sojuszu. W sytuacji konfliktu zbrojnego jednak, gdy nastąpiłby wzrost natężenia aktywności powietrznej w rejonie TDW - wprowadzenie do akcji jednostek lotnictwa taktycznego oraz transport strategiczny innych sił wsparcia - niezbędne stałoby się tankowanie paliwa w powietrzu. Potrzeby w tym zakresie wymagałyby zaangażowania wszystkich możliwości, jakimi dysponują tutaj Stany Zjednoczone.

Radzieckie siły zbrojne nie mają w tej dziedzinie poważnych problemów. Siły wzmocnienia mogą być przerzucane do rejonu działań wojennych drogami, liniami kolejowymi oraz drogą powietrzną wykorzystując wewnętrzne linie łączności a także zarówno wojskowe, jak i cywilne środki transportu.

Poza okresem wstępnej obrony kontynuowanie pomyślnej obrony przez siły NATO wymaga trwałości działań: zdolności mobilizowania dodatkowego personelu oraz dostarczania i transportu sprzętu i zaopatrzenia dla utrzymywania odpowiedniej siły wojskowej i wyrównywania strat. Według danych wywiadu radzieckie zasoby i możliwości są wystarczające dla prowadzenia działań wojennych na każdym szczeblu konfliktu. Olbrzymie składy broni i sprzętu, stosunkowo dobrze przygotowana baza przemysłowa, łatwość włączania dodatkowego personelu i jednostek oraz zunifikowana kontrola

społeczeństwa i ekonomiki - wszystko to wskazuje na zdolność do prowadzenia długotrwałej wojny, chociaż doktryna radziecka akcentuje szybkie, energiczne i decydujące operacje. Słabą stronę stanowią sprawy dotyczące remontów, a także nie w pełni efektywne zarządzanie w zakresie przemysłowym, transportu a także innych niezbędnych zasobów.

Zdolność do trwałych działań sił amerykańskich stanowi przedmiot coraz większego zainteresowania oraz koncentracji całego szeregu studiów i przedsięwzięć. Pod tym względem ćwiczenia na szczeblu dowodzenia NIFTY NUGGET, przeprowadzone w 1978 r., sprawdziły zdolność mobilizacji Stanów Zjednoczonych w kilku ważnych aspektach. Ćwiczenia te ujawniły braki w identyfikowaniu i angażowaniu personelu uzupełniającego, zdolności zaopatrywania w istotne dla działań materiały oraz koordynacji, kontroli i transporcie środków dla maksymalnej efektywności bojowej. Chociaż dokładne rezultaty nie są jeszcze znane, nie ulega wątpliwości, że istnieją dziedziny, które wymagają znacznych usprawnień.

Całościowy obraz zdolności NATO do obrony w Europie nie należy więc do całkowicie zadowalających. Mimo to radzieckie siły zbrojne ze swoimi przewagami w zakresie materiałowym, jak również przewagą pod względem inicjatywy muszą liczyć się z wiarygodną obroną. Nie mogą one być pewne osiągnięcia szybkiej i przy małych kosztach przewagi. Chociaż sytuacja w dziedzinie nuklearnej zmieniła się ostatnio wyraźnie na niekorzyść NATO, jest ono jeszcze w stanie zadać poważne straty siłom Układu Warszawskiego. Powiązanie z amerykańskimi strategicznymi systemami nuklearnymi zapewnia efektywny potencjał odstraszania. Całokształt sytuacji wojskowej w Europie jest jednak na tyle niestabilny, że wymaga energicznych przedsięwzięć dla zahamowania i odwrócenia tych niepomyślnych trendów tak aby uczynić agresję rzeczą nieopłacalną dla Układu Warszawskiego. Obecna wielkość i jakość sił NATO są takie, że Układ Warszawski musiałby wykonać poważny atak, aby nie stanąć w obliczu nieobliczalnego ryzyka i konsekwencji - z eskalacją nuklearną włącznie.

Dla celów efektywnej obrony NATO istotne znaczenie ma panowanie nad Oceanem Atlantyckim. Stany Zjednoczone szczególnie opierają się na Atlantyku jako drodze transportu dla sił wzmocnienia.

Samoloty mogą tędy przenosić ważne środki materiałowe i personel, natomiast okręty - paliwo i amunicję oraz sprzęt i inne materiały.

Marynarka amerykańska stanowi dominującą siłę w natowskich siłach morskich na otwartym Atlantyku i obejmuje sześć grup transportowców bojowych oraz 26 szturmowych okrętów podwodnych o napędzie atomowym. Inne sojusznicze floty NATO urzutowane są głównie na ważniejszych kierunkach kontynentalnych: Morzu Śródziemnym, Bałtyku i Morzu Północnym oraz innych wodach przylegających do Europy. Mają one jednak do odegrania również ważną rolę w konwojowaniu okrętów oraz zwalczaniu okrętów podwodnych.

Na Oceanie Atlantyckim marynarka amerykańska posiadała i nadal posiada przewagę pod względem siły nad marynarką radziecką, chociaż należy uwzględniać znaczne różnice w znaczeniu odgrywanym przez drogi morskie oraz w charakterze zadań wykonywanych przez te floty lub siły morskie. Podobnie jednak jak w przypadku sił lądowych i powietrznych istnieją i tutaj niepomyślne trendy, ponieważ wzrost siły i możliwości marynarki radzieckiej nie jest dostatecznie równoważony kompensującym zwiększaniem możliwości marynarki NATO. Marynarka radziecka zwiększyła swoje możliwości w zakresie pozbawiania nieprzyjaciela możliwości działania i izolowania rejonu działań. Radzieckie siły morskie będące przedmiotem zainteresowania NATO obejmują prawie 200 nawodnych okrętów wojennych, prawie 200 okrętów podwodnych i ponad 60 okrętów amfibijnych. Chociaż ilość radzieckich okrętów nawodnych i podwodnych nie uległa poważnej zmianie, osiągnięto znaczny i nadal kontynuowany postęp pod względem uzbrojenia, trwałości oraz w dziedzinie amfibijnych i dotyczących okrętów podwodnych działań wojennych poprzez wprowadzanie nowych i bardziej uniwersalnych okrętów. Radzieckie pociski rakietowe Cruise stanowią szczególnie niebezpieczne zagrożenie dla amerykańskich i natowskich sił morskich. Możliwości bazującego na lądzie lotnictwa morskiego oraz lotnictwa dalekiego zasięgu wzrosły poważnie dzięki samolotowi bombowemu BACKFIRE. Radzieckie siły morskie odczuwają jednak problem dostępu do otwartych mórz. Ze względów geograficznych siły te muszą przechodzić przez cieśniny i przesmyki, aby wydostać się na otwarte morza. Ograniczenia te w istotny sposób wpływają na radziecką politykę morską.

Niezależnie jednak od cyfr, ujawniają się również inne przejawy zainteresowań marynarki radzieckiej rejonem Atlantyku. Okręty podwodne i nawodne stopniowo, ale konsekwentnie rozszerzają zakres patrolowania coraz dalej i dalej od "uzasadnionych" kierunków, a coraz bardziej w głąb Atlantyku. Nieradzieckie siły morskie Układu Warszawskiego natomiast mają zasadniczo charakter sił przybrzeżnych i są zorientowane obronnie, chociaż Polska posiada siły amfibijne sporych rozmiarów.

Istnieje powszechna zgodność co do tego, że sytuacja na Atlantyku pod względem sił morskich jest obecnie taka, że Związek Radziecki nie może mieć pewności osiągnięcia panowania nad tym oceanem i uniemożliwienia wykorzystywania go przez amerykańskie i natowskie siły morskie lub żeglugi po nim. Sytuacja ta jednak uniemożliwia amerykańskim i natowskim siłom morskim podejmowanie równorodnych zasadniczych misji morskich jednocześnie; muszą one być podejmowane po kolei i według ważności. W konsekwencji straty ponoszone w okrętach marynarki wojennej oraz handlowych, sprzęcie, zapasach i ludziach na trasie ze Stanów Zjednoczonych do europejskiego TDW odgrywałyby istotną rolę.

Konkludując, pomyślny wynik wojny w Europie nie jest sprawą pewną. W obecnej sytuacji siły Układu Warszawskiego mogą mieć podobną pewność sukcesu. Koszty ataku na Europę Zachodnią byłyby prawdopodobnie wysokie i tak też są przypuszczalnie odczuwane. Panowanie sojuszników nad Atlantykiem może być pewne tylko za cenę wysokich kosztów w okrętach po obu stronach, a szczególnie wysokich dla sił amerykańskich i natowskich, ponieważ są one znacznie bardziej uzależnione od szlaków morskich w przewożeniu wzmocnienia i środków walki niż Związek Radziecki. Co więcej, wydaje się, że poważniejszy konflikt europejski w dającej się przewidzieć przyszłości będzie wymagał pełnego wykorzystania zasadniczo wszystkich możliwości amerykańskich sił zbrojnych: bojowych, wsparcia, transportu strategicznego i innych.

Rejon Pacyfiku

Stany Zjednoczone stanowią potęgę na Pacyfiku. Kontakty z państwami tego obszaru - ważnymi partnerami handlowymi, dostęp do źródeł surowców, liczących się sojuszników i strategicznie ważnych pozycji zależy w dużej mierze od bezpieczeństwa regionu Pacyfiku.

Co więcej, amerykańskie zainteresowanie stabilizacją i pokojem światowym wymaga koncentrowania uwagi na tym regionie, w którym zbiegają się interesy dużych mocarstw i gdzie istnieje wiele źródeł potencjalnie poważnych konfliktów.

Stany Zjednoczone dzielą swoje zainteresowania regionem Pacyfiku z wieloma innymi państwami z tego obszaru. Zrównoważona sytuacja - w tym również pod względem wojskowym - ma tutaj istotne znaczenie dla bezpieczeństwa i pomyślności innych państw: republiki Korei poszukującej możliwości rozwoju jako wolny i prosperujący naród; Japonii, której bardzo zależy na kontaktach ze światem w ogóle; Filipin, Indonezji, Singapuru i innych państw wyspiarskich, których świadomość szczególnej pozycji oraz dążenie do niezależności i postępu wewnętrznego przekształca się w pragnienie utrzymania stabilizacji w tym rejonie, i w końcu Australii i Nowej Zelandii, których związki ze Stanami Zjednoczonymi są tak mocno utrwalone. Wspólne zainteresowania stabilizacją tego obszaru, Koreą Północną, Wietnamem i innymi potencjalnymi źródłami agresji w rejonie Pacyfiku oraz świadomość wspólnych zadań dla utrzymania bezpieczeństwa doprowadziły do przekonania o potrzebie koordynacji i kooperacji w wysiłkach na rzecz obrony tego regionu.

W najbliższych latach republika Korei podejmie próby bardziej samodzielnego rozwiązywania swoich zadań z zakresu obrony przy mniejszym opieraniu się na pomocy amerykańskich sił lądowych, ale na bazie dalszych wzajemnych porozumień w zakresie obrony ze Stanami Zjednoczonymi, które dotyczą wspólnego amerykańsko-koreańskiego połączonego dowództwa sił, kontynuacji amerykańskiego wsparcia powietrznego i logistycznego, dostatecznej pomocy wojskowej dla utrzymania równowagi wojskowej na tym półwyspie oraz kontynuacji amerykańskiej strategicznej obrony nuklearnej.

Podobnie Japonia dysponuje obecnie szerokimi możliwościami samoobrony w kontekście porozumień wojskowych, które - z wyjątkiem amerykańskiej strategii odstraszania - wykazują zgodność celów.

Najpoważniejsze potencjalne zagrożenia wojskowe dla państw tego regionu pochodzą ze strony Wietnamu i Korei Północnej. Radzieckie wysiłki uzyskania większych wpływów w regionie Pacyfiku, rosnące możliwości sił radzieckich na granicy chińskiej oraz radziecka flota na Pacyfiku wzbudzają zrozumiały niepokój.

Związek Radziecki posiada na Pacyfiku znaczne siły: ponad 70 nawodnych okrętów wojennych, około 80 okrętów podwodnych, ponad 30 okrętów amfibijnych i około 300 samolotów marynarki, w tym prawie 100 samolotów bombowych. Co do Korei Północnej, posiada ona zdolność dokonania poważnej inwazji na republikę Korei skoordynowanymi lądowymi, morskimi i powietrznymi siłami.

W regionie Pacyfiku Chiny nie stanowią jeszcze poważnej potęgi wojskowej. Widoczną rzeczą jest jednak, że starają się one o zwiększenie swoich możliwości wojskowych poprzez modernizację sił. Szersze kontakty ze światem - obejmujące stałą normalizację kontaktów ze Stanami Zjednoczonymi - umożliwiają większy dostęp do nowoczesnej technologii, co stwarza z kolei podstawy do zwiększenia efektywności wojskowej. W chwili obecnej zdolność Chin do użycia siły wojskowej poza jej granicami jest ograniczona; strategiczny potencjał nuklearny jest skromny, niemożliwe jest ani przerzucenie sił ogólnego przeznaczenia do Związku Radzieckiego w znacznej ilości, nie mogą również takie siły być dostatecznie wspierane przez chińskie bazy logistyczne. Możliwe jest jedynie angażowanie jej sił lądowych do ograniczonych operacji w innych rejonach.

Wietnam nadal pozostaje źródłem lokalnego braku stabilności i agresji. Chociaż nawet nie przedstawia on bezpośredniego zagrożenia dla Stanów Zjednoczonych, jego wpływ na ten region oraz potencjalne zagrożenie dla przyjaciół i sojuszników amerykańskich w Azji Południowo-Wschodniej muszą stanowić przedmiot uwagi.

Amerykańska obecność wojskowa w rejonie Pacyfiku ma zasadniczo charakter sił powietrznych i morskich. Strategiczne samoloty bombowe i okręty podwodne wyposażone w balistyczne pociski rakietowe bazują na wyspie Guam w Japonii, w Korei i na Filipinach. Normalnie dwa transportowce, dwie grupy amfibijne z jednostkami piechoty morskiej i około 20 krążowników i niszczycieli urzutowane są w rejonie zachodniego Pacyfiku - około połowa z nich znajduje się na trasie, a połowa w różnych portach. Amerykańska dywizja piechoty z Korei jest przenoszona do Stanów Zjednoczonych. W Stanach Zjednoczonych, jedyną siłą lądową pozostającą z dala od amerykańskich wybrzeży zachodnich będzie dywizja wojsk lądowych. Siły specjalne piechoty morskiej składają się z brygady stacjonującej na Hawajach i dwóch amfibijnych formacji piechoty morskiej

- jednej na Okinawie i Honsiu w Japonii i jednej w Kalifornii. Działają one w zasadzie w połączeniu z flotą Pacyfiku.

Większość zagrożonych państw azjatyckich posiada własne siły lądowe, które - jeżeli zostaną wsparte przez amerykańskie siły powietrzne i morskie - są w stanie ponosić odpowiedzialność za własną obronę lądową. Niemniej jednak Stany Zjednoczone utrzymują zdolność przerzucania swoich kontyngentów do zagrożonych rejonów Azji. Zdolność ta, jeżeli podlega stałemu doskonaleniu, zachowuje wartość środka odstraszania i zapewnia polityczne oraz psychologiczne wsparcie sojusznikom w tym rejonie.

Amerykańskie siły przeznaczone do ochrony narodowych interesów w Azji są skromne. Są one luźno urzutowane na dużym terytorium i mają zabezpieczać przed zagrożeniem, które nabiera coraz szerszego zasięgu. Szczególnie duży jest tu udział amerykańskich sił marynarki.

W zwiększaniu zdolności bojowej sił innych państw nad Pacyfikiem oraz ochrony interesów amerykańskich coraz większą rolę będzie odgrywać pomoc w zakresie bezpieczeństwa, obejmująca dostatecznie nowoczesne systemy broni oraz dostateczne zapasy i środki logistyczne, zwłaszcza w najbardziej zagrożonych rejonach. Aby umożliwić optymalne wykorzystanie ograniczonych amerykańskich sił zbrojnych na Pacyfiku i zapewnić im utrzymanie zdolności przerzucania, posiadanie odpowiednich baz, możliwości tranzytu i innych warunków stanie się warunkiem koniecznym.

Bliski Wschód/Zatoka Perska

Zagrożenia dla bezpieczeństwa w rejonie Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej mają różnorodny i kompleksowy charakter, ale wspólne źródło, jakim jest brak stabilizacji. Arabsko-izraelskie konflikty rozwiązywane są powoli, jako że ewentualny egipsko-izraelski traktat pokojowy jest ciągle jeszcze niezrealizowany. Konflikty wewnętrzne - najbardziej widoczne ostatnio w Iranie, ale również w Libanie i Jemenie zmniejszają szanse na pokój w tym rejonie, zagrażają dostępowi do zasobów ropy potrzebnych Stanom Zjednoczonym i ich sojusznikom oraz stwarzają niebezpieczeństwo wplątania w poważny konflikt. Strategiczne cele Związku Radzieckiego powodują popieranie reżimów mało korzystnych dla Stanów Zjednoczonych i zachwianie równowagi sił na ich niekorzyść.

Postęp w kierunku ustanowienia pokoju i stabilizacji między Izraelem i krajami arabskimi stanowi obiecujący objaw. W chwili obecnej Izrael zachowuje przewagę wojskową nad każdym pojedynczym lub jakąkolwiek ewentualną koalicją państw arabskich. Co więcej, również w dającej się przewidzieć przyszłości Izrael będzie zdolny do skutecznej obrony swojego terytorium i zapewnienia sobie przetrwania. Następna wojna na Bliskim Wschodzie byłaby wyjątkowo kosztowna dla wszystkich jej uczestników, zahamowałaby rozwój narodowy i ostatnie trendy w dziedzinie kooperacji, stworzyłaby niebezpieczeństwo konfrontacji supermocarstw i byłaby zarówno pod względem politycznym, jak i materialnym kosztowna dla Stanów Zjednoczonych - najsilniejszego sprzymierzeńca Izraela.

Obecnie Związek Radziecki dostarcza doradców oraz nowoczesny sprzęt wojskowy, obejmujący także broń ofensywną, dla wielu państw w tym rejonie - a zwłaszcza dla Libii i Syrii. Poparcie, jakiego udziela Algierii i Irakowi wskazuje na zakres radzieckich zainteresowań i wpływów w tym regionie; wpływów, które mogą i często to sprawiają, działać na niekorzyść Stanów Zjednoczonych i ich sojuszników.

Związek Radziecki stara się także o zwiększenie swoich wpływów na przylądku Horn i w południowej Afryce. Zamierza również rozszerzyć oddziaływania na państwa o kluczowym znaczeniu - na Bliskim Wschodzie i nad Zatoką Perską - dla bezpieczeństwa Zachodu a zwłaszcza paktu NATO.

W ostatnich miesiącach przyszłość Iranu uległa gwałtownej komplikacji. Niepewność i brak stabilizacji, jakie w nim dominują, zagrażają interesom amerykańskim i muszą być uważnie obserwowane.

Siły amerykańskie, przewidziane do ochrony i rozwijania interesów Stanów Zjednoczonych w rejonie Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej, obejmują siły morskie na Morzu Śródziemnym i małe siły marynarki na Bliskim Wschodzie. Amerykańska 6 flota na Morzu Śródziemnym zawiera z reguły dwie grupy transportowców bojowych, amfibijną jednostkę do zadań specjalnych, amfibijną jednostkę piechoty morskiej i cztery okręty podwodne o napędzie atomowym. Siły radzieckie na Morzu Śródziemnym obejmują zazwyczaj około tuzina okrętów bojowych wspieranych przez siły marynarki czarnomorskiej, które

mogą być w szybkim tempie przerzucone do tego rejonu. Amerykańskie siły na Bliskim Wschodzie składają się z trzech okrętów i operują w Zatoce Perskiej i w północno-zachodniej części Oceanu Indyjskiego. Związek Radziecki utrzymuje również siły marynarki na Oceanie Indyjskim.

Amerykańskie siły zbrojne z rejonu Pacyfiku i teatrów europejskich regularnie uczestniczą w ćwiczeniach prowadzonych w regionie Zatoki Perskiej a grupy sił marynarki do zadań specjalnych z amerykańskiej floty Pacyfiku trzy razy w roku ćwiczą przegrupowanie a następnie operacje w północnozachodniej części Oceanu Indyjskiego. Zarówno siły Pacyfiku, jak i teatrów europejskich łącznie z 6 flotą na Morzu Śródziemnym i kontynentalnymi siłami Stanów Zjednoczonych są zdolne przyjść z bezpośrednią pomocą w razie potrzeby.

Ameryka Łacińska

Zainteresowanie Stanów Zjednoczonych Ameryką Łacińską dotyczy długofalowej stabilizacji w tym rejonie oraz jego bezpieczeństwa, które przyczynia się do - a zarazem czerpie korzyści ze stabilności a także politycznej i ekonomicznej kooperacji. W interesie obrony Stanów Zjednoczonych a także obrony regionalnej przed agresją zewnętrzną oraz w konflikcie o zasięgu światowym Ameryka Łacińska mogłaby stanowić bezpieczne skrzydło południowe oraz cenną pomoc w zabezpieczaniu morskich linii łączności prowadzących przez Środkowy i Południowy Atlantyk. Dla przeciwników Stanów Zjednoczonych rejon ten może być miejscem lokalizacji baz wymierzonych w bezpieczeństwo amerykańskie i podważających stabilność Ameryki Łacińskiej. Jest rzeczą niepomyślną, że wpływy amerykańskie w Ameryce Łacińskiej znajdują się obecnie w fazie kryzysu.

Siły amerykańskie w Ameryce Łacińskiej obejmują połączone dowództwo sztabów głównych oraz małe jednostki wojsk lądowych i powietrznych w Panamie a także bazę marynarki w Guantanamo na Kubie. Dość regularnie prowadzone są ćwiczenia z udziałem wielu państw - w tym również okrętów marynarki amerykańskiej oraz różnych państw Ameryki Łacińskiej.

Afryka

Radziecka pomoc dla państw afrykańskich ma spore rozmiary i obejmuje zarówno broń, jak i doradców. Wydarzenia w Somalii sprzed ponad roku wskazują, że osiągnięcia w radzieckich wpływach nie są ani trwałe, ani pewne. Związek Radziecki nadal stara się o zakładanie baz i uzyskanie prawa do rozszerzania władzy w tym regionie.

Radziecka obecność wojskowa w Afryce jest również realizowana poprzez wspieranie kadr, głównie Kubańczyków w Angoli i Etiopii. W Etiopii na przykład radzieccy doradcy wojskowi oraz sprzęt odegrały kluczową rolę w zwycięstwie Etiopczyków nad powstańcami etiopskimi i erytryjskimi. Rola ta została wzmocniona przez kubańskie oddziały bojowe w konflikcie ogadeńskim oraz wykorzystanie doradców kubańskich i personelu wsparcia bojowego przeciwko Erytryjczykom. Udzielona przez Związek Radziecki i Kubę pomoc zwiększyła ich wpływ na politykę Etiopii i jej problemy wojskowe.

Stany Zjednoczone nie posiadają żadnych poważnych sił zbrojnych w Afryce. Przewiduje się tutaj głównie możliwość sprowadzania sił marynarki z kontyngentów na Bliskim Wschodzie, Atlantyku lub Pacyfiku.

Przerzucanie sił zbrojnych

Posługiwanie się siłą wojskową w formie wysuniętych zgrupowań formacji wojskowych lub w czasie kryzysu czy wojny zostało już zasadniczo opisane w kontekście NATO i w pewnym stopniu w związku z amerykańską obecnością wojskową na Pacyfiku. Częstsze są jednak powody wymagające ochrony lub umacniania interesów amerykańskich poprzez stosowanie siły wojskowej w celowy sposób poza normalnymi wysuniętymi zgrupowaniami i bazami. Całokształt interesów amerykańskich sprawia, że sprawa ta ma szczególne znaczenie.

Przerzucanie sił zbrojnych na dużą odległość może być podyktowane względami humanitarnymi, ochroną lub potrzebą ewakuacji zagrożonych obywateli amerykańskich, przywrócenia zachwianej równowagi w rejonach konfliktów, okazania wsparcia wobec sojuszników lub przyjaciół albo też przeciwdziałania agresji zagrażającej interesom Stanów Zjednoczonych.

Operacje związane z przerzucaniem sił mogą być podejmowane przez każdy z rodzajów wojsk. Często są to wspólne operacje angażujące jednostki więcej niż jednego rodzaju wojsk i organizowane pod wspólnym dowództwem.

W porównaniu z innymi dużymi mocarstwami Stany Zjednoczone posiadają przewagę pod względem zdolności przerzucania sił. Wykorzystując siły stacjonujące w Stanach Zjednoczonych lub wysunięte zgrupowania, USA mogą przerzucać swoje siły do zasadniczo każdej części świata. Jednostki marynarki, obejmujące specjalne powietrzno-lądowe siły piechoty morskiej rozlokowane w różnych miejscach kuli ziemskiej stanowią szczególnie cenny środek w tym zakresie. Również jednostki lotnictwa taktycznego mogą być w krótkim czasie rozwijane w dowolnym miejscu świata. Mobilne siły wojsk lądowych z kolei mogą być szybko przerzucone samolotami lotnictwa taktycznego i strategicznego do rejonów, w których interesy amerykańskie wymagają ich obecności.

Należy jednak uświadamiać sobie, że w miarę jak rosną i modernizują się siły zbrojne państw regionalnych wzrasta również trudność przerzucania na ich teren sił amerykańskich dla obrony interesów USA. Konieczne będzie stawało się angażowanie cięższych sił, na przykład pancernych lub zmechanizowanych raczej niż powietrzno-desantowych lub lekkiej piechoty oraz większego wsparcia dla bardziej nowoczesnych i skomplikowanych warunków bojowych. W takich przypadkach ochrona interesów Stanów Zjednoczonych wymagałaby połączonych wysiłków sił amerykańskich i miejscowych. Urzutowanie wysuniętych sił oraz zapasów zmniejsza znacznie trudność dzięki zmniejszeniu ilości posiłków niezbędnych na początku. Jednocześnie jednak takie operacje wymagają wyższego stopnia zaangażowania i kosztów. Pod tym względem Stany Zjednoczone i Związek Radziecki doświadczają podobnych problemów operacyjnych i logistycznych.

Aż do niedawna siły amerykańskie były jedynymi siłami zdolnymi do realizowania operacji przerzucania sił na szeroką skalę. Obecnie również Związek Radziecki posiada poważne możliwości przerzucania sił zbrojnych daleko od swojego kraju. Wzrastające możliwości radzieckie w tym zakresie stwarzają niebezpieczeństwo konfliktu z interesami amerykańskimi w skali globalnej, a szczególnie w rejonach położonych bliżej Związku Radzieckiego niż Stanów Zjednoczonych.

Chodzi tu o rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej, rejony Afryki /zwłaszcza Horn/, południową Azję i Ocean Indyjski.

W przeszłości Stany Zjednoczone posiadały przewagę w zakresie organizacji, dowodzenia, kontroli i łączności oraz doświadczenia dotyczącego przerzucania sił. W ostatnich latach jednak radzieckie osiągnięcia w zakresie sprzętu i doświadczenia, zwłaszcza doświadczenie uzyskane w lotniczym wsparciu sił kubańskich w Afryce, zmniejszyły tę przewagę. Obecnie Związek Radziecki nie dorównuje jeszcze Stanom Zjednoczonym pod względem zdolności przerzucania sił zbrojnych, ale jego możliwości są duże i stale rosną - zwłaszcza w stosunku do rejonów położonych w pobliżu. Zdolność ta może ułatwiać rozszerzanie wpływów radzieckich i mieć poważne konsekwencje dla interesów zarówno Stanów Zjednoczonych, jak i ich sojuszników.

Rozdział II

Zagrożenia dla bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych

Przegląd

Związek Radziecki niezmiennie stanowi najpoważniejsze zagrożenie dla bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych. Radzieckie programy wojskowe korzystają z ogromnych nakładów finansowych i można zakładać, że w ciągu ponad roku - w ramach istniejących porozumień o kontroli zbrojeń - Związek Radziecki utrzyma dotychczasowe tempo w dziedzinie badań i budowy systemów uzbrojenia /Research and Development/ i programach produkcji broni zmierzających do zwiększenia jej możliwości i odporności; wzmacnianie obiektów wojskowych; usprawnianie systemów dowodzenia; kontroli i łączności oraz obrony cywilnej. Ponadto przewiduje się również kontynuowanie usprawnień w radzieckich strategicznych systemach nuklearnych, w euroazjatyckich taktycznych siłach nuklearnych i konwencjonalnych oraz w siłach przeznaczonych do działań w odległych rejonach.

Poza zasadniczym zagrożeniem stwarzanym przez Związek Radziecki dla Stanów Zjednoczonych i ich sojuszników istnieją również inne polityczne, ekonomiczne i wojskowe źródła niepokoju w różnych częściach świata.

W Azji, rozwijające się kontakty między Stanami Zjednoczonymi, Chińską Republiką Ludową i Japonią pozostają pod wpływem radzieckich interesów i celów. W Azji Wschodniej ujawnia się słabo na razie, ale rosnące poczucie regionalizmu, które może zyskać na znaczeniu. Zdolność udziału większości państw Azji Wschodniej w sprawach wspólnej obrony jest ograniczona, ale wiele z nich ma znaczne potencjalne możliwości, aby zrobić więcej w tej dziedzinie. W Azji Północno-Wschodniej niewątpliwa zdolność Północnej Korei do ataku na Koreę Południową przedstawia duże zagrożenie dla interesów amerykańskich.

Poważne zagrożenie dla interesów amerykańskich na Bliskim Wschodzie i w Zatoce Perskiej wypływa z dążeń radzieckich w tym rejonie. Radziecka ingerencja tutaj stwarza niebezpieczeństwo konfrontacji supermocarstw w przypadku konfliktu arabsko-izraelskiego oraz utraty dostępu do ropy naftowej w tym rejonie.

Źródłem niepokoju jest obecność marynarki radzieckiej na Morzu Śródziemnym i Oceanie Indyjskim; obecność radzieckich doradców i sprzętu w kilku krajach arabskich oraz wsparcie zbrojne mające służyć rozszerzaniu interesów radzieckich.

Poważny niekorzystny wpływ na Stany Zjednoczone i inne państwa zachodnie mogą mieć polityczne, wojskowe i ekonomiczne konsekwencje ostatnich wewnętrznych konfliktów w Iranie. Jak długo ostateczne rozwiązanie pozostaje niewiadomą, konieczne jest, aby Stany Zjednoczone kontrolowały sytuację ostrożnie.

Również afrykański rejon Sahary jest sceną, na której ścierają się poważnie konfliktowe interesy i wpływy: zewnętrzne mocarstwa rywalizują o wpływy polityczne i dostęp do kluczowych bogactw naturalnych; siły antyrządowe dążą do obalenia wprowadzonych reżimów; nasila się konflikt między ludnością czarną i białą w Afryce południowej. Większość państw afrykańskich pozostaje pod wpływem oddziaływań z zewnątrz, ponieważ ich siły zbrojne są generalnie słabo wyposażone i źle wyszkolone i dlatego uzależnione od zagranicznych źródeł zaopatrzenia i pomocy.

W Ameryce Łacińskiej groźba konwencjonalnego konfliktu zbrojnego jest co prawda niewielka, ale ruch powstańczy w Nikaragui oraz spory graniczne między Argentyną i Chile zwiększają szanse otwartych działań wojennych.

Potęga wojskowa Układu Warszawskiego

Według informacji dostarczanych przez wywiad przywódcy radzieccy mogą wierzyć, że równowaga w dziedzinie politycznej, wojskowej i ekonomicznej przesuwa się na ich korzyść. Za swoje zadanie uważają oni popieranie tendencji korzystnych dla wzmacniania tej pozycji. Zdają sobie sprawę, że największą przeszkodę w dalszym rozwijaniu sukcesów stanowią Stany Zjednoczone. Ponadto, Chiny niepokoją przywódców radzieckich zarówno jako potencjalne źródło zagrożenia zbrojnego jak i stałe polityczne wyzwanie dla radzieckiego przywództwa w dziedzinie światowego komunizmu. Pomocą w realizowaniu przez Związek Radziecki postawionych celów jest dobrze rozwinięta zdolność koordynowania konkretnych metod politycznych i sposobów postępowania, wyraźna rozwaga i wykalkulowana ostrożność w sytuacjach odznaczających się dużym ryzykiem oraz agresywny opor-

tunizm, kiedy ryzyko jest nieznaczne.

Strategiczne siły ofensywne

W dziedzinie strategicznej broni ofensywnej radzieckie programy modernizacji pocisków rakietowych koncentrują się na międzykontynentalnych balistycznych pociskach rakietowych /ICBM/ o większej celności, większej sile rażenia i zdolności niszczenia trudnych celów. Podobnie również radzieckie okręty podwodne wyposażone w balistyczne pociski rakietowe zwiększają swoje ogólne możliwości.

Związek Radziecki jest w stanie wykonywać uderzenia nuklearne przeciwko celom zarówno na kontynencie północnoamerykańskim, jak i w Europie, na Bliskim Wschodzie, Afryce, Indiach, Dalekim Wschodzie oraz Chinach. Pociski ICBM pozostaną prawdopodobnie dominującą siłą w arsenale radzieckich środków strategicznych, chociaż również balistyczne pociski rakietowe wystrzeliwane z okrętów podwodnych /SLBM/ oraz samoloty bombowe są coraz bardziej doskonalone.

Obecnie Związek Radziecki posiada około 1400 wyrzutni pocisków ICBM. Ponadto zbudowana została lądowa mobilna wersja wyrzutni pocisków SS-16. Wydaje się, że na razie zrezygnowano z rozpowszechnienia ich na rzecz udoskonalonych mobilnych wyrzutni ICBM . Pociski SS-20, które jako pociski balistyczne średniego zasięgu IRBM, nie są objęte układem SALT obejmują dwa pierwsze stopnie trójstopniowych pocisków ICBM - SS-16. Udoskonalając SS-20 do poziomu SS-16 Rosjanie uzyskali mobilną wersję ICBM. W negocjacjach SALT II zgodzili się jednak - traktując to jako część zawartego układu - nie produkować, nie wypróbowywać i nie rozlokowywać ani pocisków SS-16, ani żadnych ich komponentów.

Obecnie Związek Radziecki posiada 950 dopuszczalnych w ramach SALT pocisków SLBM.

Radzieckie lotnictwo dalekiego zasięgu stanowi elastyczną siłę zdolną do wykonywania konwencjonalnych czy nuklearnych uderzeń przeciwko celom lądowym i morskim zarówno na kontynentalnym, jak i peryferyjnym teatrze działań. Na wyposażeniu tego lotnictwa znajdują się czterosilnikowe samoloty odrzutowe BISON oraz czterosilnikowe turbośmigłowce BEAR. Również samolot bombowy BACKFIRE może przenosić broń na terytorium Stanów Zjednoczonych, chociaż oceny jego maksymalnego zasięgu są różne.

Strategiczne siły obronne

Radzieckie środki obrony przed balistycznymi pociskami rakietowymi obejmują radiolokacyjne urządzenia wczesnego ostrzegania, kierowania i prowadzenia walki a także systemy przechwytywania pocisków rakietowych zlokalizowane w czterech kompleksach w pobliżu Moskwy. W każdym kompleksie znajduje się 16 wyrzutni. Nie ma w tej chwili oznak, które wskazywałyby, że Rosjanie zamierzają zwiększyć ilość 64 posiadanych wyrzutni do 100 dozwolonych przez Układ ABM. W ciągu ostatnich kilku lat udoskonalili oni jednak swoje radiolokacyjne systemy wczesnego ostrzegania przed balistycznymi pociskami rakietowymi oraz systemy kierowania walką. Obecny radziecki system ABM zlokalizowany w rejonie Moskwy może zapewnić obronę przed niewielkimi atakami nieskomplikowanych pocisków rakietowych.

Powodzenie sił przechwytywania w zwalczaniu ataków powietrznych na dużą skalę zależy głównie od efektywności systemu dowodzenia i kontroli w kierowaniu lotnictwa obronnego do wyznaczonych celów, zwłaszcza kiedy chodzi o zwalczanie środków penetrujących na małych wysokościach. Siły radzieckie opierają się wyłącznie na lądowych systemach kontroli przechwytywania, a lotnicze przechwytujące urządzenia radiolokacyjne mają stosunkowo krótki zasięg. Tak więc sprawy kierowania i kontroli w dziedzinie przechwytywania stanowią słabą stronę radzieckich sił zbrojnych.

Dla zmniejszenia tych mankamentów Rosjanie wprowadzają udoskonalone systemy przekazywania danych zapewniające bardziej efektywną informację niezbędną do kierowania powietrznymi działaniami obronnymi. Co więcej, budują unowocześnione samoloty do celów ostrzegania i kontroli z powietrza pozwalające przezwyciężyć ograniczenia związane z horyzontem obserwacji usytuowanych na ziemi urządzeń radiolokacyjnych.

Siły ogólnego przeznaczenia Układu Warszawskiego

Radzieckie możliwości prowadzenia działań bez użycia broni nuklearnej ulegają stałemu doskonaleniu. Możliwości lotnictwa lądowego i taktycznego do działań konwencjonalnych oraz działań nuklearnych na TDW również stale rosną, w miarę jak wprowadzana jest udoskonalona broń i sprzęt - w tym artyleria dysponująca możliwościami nuklearnymi.

Ostatnie dziesięciolecie charakteryzowała energiczna modernizacja sił potencjalnego przeciwnika NATO. Modernizacji tej towarzyszył również wzrost stanu osobowego wynikający ze zwiększenia ilości broni w jednostkach a także wzrostu zadań wsparcia, muszącego sprostać coraz nowocześniejszemu uzbrojeniu. Modernizacja radzieckich sił TDW przebiega w tym samym tempie. Siły innych państw Układu Warszawskiego również uczestniczyły w tych przedsięwzięciach, chociaż w mniejszym stopniu i z nierównymi rezultatami; zwłaszcza w bardziej kosztownych siłach lotnictwa taktycznego oraz pociskach rakietowych a także programach wymiany broni pancernej w siłach lądowych.

Nuklearne siły TDW

Związek Radziecki kontynuuje zwiększanie ilości swoich nuklearnych sił TDW oraz ich elastyczności. Od początku lat siedemdziesiątych Rosjanie wprowadzają artyleryjskie systemy nuklearne; zwiększają ilość wyrzutni taktycznych nuklearnych pocisków rakietowych "ziemia-ziemia" w Europie Wschodniej; przydzielają rakietowe pociski nuklearne dodatkowym jednostkom lotnictwa taktycznego, a obecnie budują nowe balistyczne pociski rakietowe średniego zasięgu /IRBM/ oraz samoloty bombowe BACKFIRE.

Aktualne radzieckie strategiczne siły rakietowe wyposażone w balistyczne pociski średniego zasięgu /MRBM/ i IRBM stanowią główne zagrożenie nuklearne dla NATO. Przeważająca część sił wyposażonych w pociski MRBM - SS-4, IRBM - SS-5 oraz mobilne pociski IRBM - SS-20 zlokalizowana jest w zachodniej części Ukrainy.

Siły konwencjonalne

Uznając możliwości nienuklearnej fazy działań wojennych i znaczenia silnych sił konwencjonalnych w zarówno nuklearnej, jak i nienuklearnej wojnie Rosjanie starają się o zwiększenie możliwości swoich sił konwencjonalnych. Od końca lat sześćdziesiątych znacznie zwiększyli stan osobowy, ilość czołgów, artylerii, śmigłowców uzbrojonych oraz środków obrony powietrznej. Wyposażają swoje lotnictwo taktyczne w samoloty wyższej jakości i z większymi możliwościami transportowymi. W tym samym czasie wyraźnie wzrosła również elastyczność oraz możliwości prowadzenia wojny konwencjonalnej przez marynarkę radziecką dzięki wprowadzeniu nawodnych okrętów bojowych

o większych możliwościach - w tym pierwszych lotniskowców - oraz udoskonalonych typów okrętów podwodnych, amfibijnych i okrętów zaopatrzenia.

Wzrost konwencjonalnej siły ognia w wojskach lądowych i powietrznych szczególnie zwiększył zdolność Układu do przeciwstawienia się zorganizowanej obronie NATO bez użycia siły nuklearnej. W przeszłości koncepcja ataków nuklearnych w otwartej fazie wojny europejskiej opierała się na wykorzystaniu przerw w szybkim posuwaniu się radzieckich pancernych sił uderzeniowych. Teoretyczne założenia a także szkolenia sił Układu podkreślają szczególną ważność ataków artyleryjskich przeciwko przygotowanej obronie NATO, zwłaszcza kiedy uderzenia nuklearne nie jest wstępnie stosowane. Wzrost siły ognia zwiększa również zdolność Układu do niszczenia natowskich nuklearnych systemów przenoszenia broni i składów głowic bojowych w fazie konwencjonalnej - zgodnie z naciskiem radzieckiej doktryny taktycznej.

Na morzu - rozbudowa marynarki radzieckiej na skrzydłach NATO na Morzu Śródziemnym i w innych rejonach datujące się od końca lat sześćdziesiątych również posiada implikacje dla potencjalnej strategii Układu w przypadku konfliktu na europejskim TDW. Jednostki marynarki radzieckiej urzutowane wzdłuż wybrzeży Europy posiadają zarówno konwencjonalne, jak i nuklearne możliwości działań.

W końcu lat sześćdziesiątych Układ Warszawski przyjął standardową doktrynę dowodzenia i kontroli. Udoskonalenie technologii pozwoliło również na modernizację procedur w tym zakresie oraz sprzętu. Udoskonalone zostały także logistyczne możliwości sił lądowych Układu; głównie dzięki rozwojowi transportu zmotoryzowanego oraz usprawnieniu organizacji i sprzętu wsparcia. Przedsięwzięcia te miały częściowo na celu poprawić sytuację w zakresie zapotrzebowania na amunicję i paliwo wywołaną zmianami organizacji pod względem taktycznym i doktrynalnym, a częściowo również zwiększyć wytrzymałość bojową sił zarówno w wojnie nuklearnej, jak i konwencjonalnej.

Siły TDW Układu przygotowywane są głównie do stosunkowo krótkiej, szybkiej kampanii. Obecnie odchodzą one od dotychczasowej zasadniczej orientacji na działania pancerne na rzecz bardziej zrównoważonej struktury sił konwencjonalnych i znacznego zwiększenia zarówno konwencjonalnej, jak i nuklearnej siły ognia.

Zmiany te w połączeniu z bardziej nowoczesną technologią uczyniły radzieckie siły TDW konkurencyjnymi dla czołowych armii zachodnich pod względem nowoczesności zarówno organizacji, jak i sprzętu.

Siły lądowe

W czasie pokoju radzieckie siły lądowe zorganizowane są w 16 okręgach wojskowych na terenie Związku Radzieckiego i czterech grupach sił w Europie Wschodniej. Małe siły stacjonują również w Mongolii. W czasie wojny te okręgi wojskowe i grupy sił zostałyby zreorganizowane we fronty. Ogółem istnieje ponad 170 dywizji liniowych obejmujących dywizje zmechanizowane, dywizje pancerne oraz powietrzno-desantowe.

Radzieckie siły lądowe posiadają przewagę liczebną nad siłami NATO polegającą głównie na dużej ilości dywizji znajdujących się w różnych stanach gotowości. Generalnie, dywizje radzieckie są nieco mniejsze i mają mniejsze możliwości bojowe niż dywizje amerykańskie tego samego typu. Strategiczne siły rezerwowe są zdolne - w razie potrzeby - wzmocnić ten kontyngent. Dywizje radzieckie w połączeniu z dywizjami wschodnioeuropejskimi przedstawiają duże zagrożenie dla NATO.

Konwencjonalne możliwości radzieckich sił lądowych wzrosły dzięki wprowadzeniu nowych czołgów, artylerii, wozów pancernych, środków obrony powietrznej, sprzętu przeprawowego oraz transporterów wyposażenia. Tendencje wzrostowe ujawniły się również w dziedzinie broni i sprzętu przeznaczanych dla jednostek.

Siły powietrzne

Wprowadzane od 1973 r. nowe samoloty radykalnie zwiększyły możliwości bojowe frontalnych sił powietrznych. Samoloty te mogą przenosić nowoczesną broń w rodzaju kierowanych metodą podczerwieni pocisków rakietowych "powietrze-powietrze" i odznaczających się dużymi zasięgami oraz pocisków rakietowych kierowanych radiolokacyjnie. Większość radzieckich samolotów myśliwskich i myśliwsko-bombowych lotnictwa frontalnego została wprowadzona w okresie od 1970 roku. Samoloty te charakteryzują się większym zasięgiem działania oraz udoskonalonymi systemami lotniczymi i wsparcia, lepszymi działami artyleryjskimi oraz czujnikami do celów rozpoznania oraz środkami z zakresu wojny radioelektronicznej. W ciągu 1975 r. Rosjanie

nadal usprawniali swoje śmigłowce bojowe przeznaczone do wykonywania ataków naziemnych, zadań z dziedziny łączności oraz logistycznych wykonywanych na krótkich dystansach.

Taktyczne siły powietrzne znajdujące się w opozycji wobec lotnictwa NATO w Rejonie Środkowym Europy obejmują armie lotnictwa taktycznego w północnych rejonach krajów /NRD, Polska i Czechosłowacja/ oraz armie powietrzne w zachodnich okręgach wojskowych Związku Radzieckiego. Polska i Czechosłowacja posiadają wewnętrzne siły powietrzne. Radzieckie i narodowe siły powietrzne na Węgrzech wydają się być zorganizowane z myślą o wsparciu działań Układu Warszawskiego w środkowym obszarze NATO.

Radzieckie jednostki bojowe lotnictwa taktycznego wyposażone w samoloty konwencjonalne w północnych rejonach obejmują ponad 1300 samolotów bojowych. Zasoby lotnictwa taktycznego w zachodnich okręgach wojskowych wynoszą ponad 1000 samolotów bojowych. Taktyczne narodowe siły powietrzne w północnych rejonach liczą ogółem około 1000 samolotów bojowych. Około 900 samolotów myśliwskich wchodzi w skład narodowych sił powietrznych NRD, Polski i Czechosłowacji.

Siły_marynarki_

Radzieckie siły nawodnych okrętów wojennych składają się z 270 okrętów wielkości lekkiej fregaty lub większych - w tym dwóch lotniskowców klasy "Kijów" dla samolotów pionowego startu i lądowania wyposażonych w rakietowe pociski kierowane. W budowie znajduje się co najmniej jeden taki lotniskowiec. Wśród nawodnych okrętów wojennych około dwudziestu wyposażonych jest w wyrzutnie pocisków rakietowych do zwalczania okrętów. Marynarka radziecka dysponuje 260 okrętami podwodnymi, z których około 1/3 ma napęd nuklearny. 65 radzieckich okrętów podwodnych ogólnego przeznaczenia wyposażonych jest w pociski Cruise; a większość z nich posiada napęd atomowy. Marynarka radziecka dysponuje również 101 amfibijnymi okrętami wojennymi, z których 1/4 przystosowana jest do operacji na dużą skalę oraz przechodzenia przez otwarty ocean.

Liczba radzieckich okrętów nawodnych i podwodnych, które mogłyby uczestniczyć w konflikcie NATO i Układu Warszawskiego, nie uległa zasadniczej zmianie w ciągu ostatniego dziesięciolecia. Coraz więcej jest jednak bardziej uniwersalnych i często nowatorsko zaprojektowanych okrętów spełniających operacyjne wymagania zarówno na wodach

przybrzeżnych Związku Radzieckiego, jak i we wszystkich rejonach oceanów świata.

Radzieckie siły okrętów podwodnych, które mogłyby mieć wpływ na działania NATO, również podlegają stałemu doskonaleniu. Nowoczesne szturmowe okręty podwodne o napędzie dieselowskim lub nuklearnym są rozlokowane na całym Atlantyku i posiadają zdolność prowadzenia działań wojennych skierowanych przeciwko okrętom podwodnym, minom i okrętom nawodnym. Samoloty marynarki BEAR D są z zasady przewidziane do startowania z lotnisk kubańskich.

Siły marynarki Polski, NRD, Bułgarii i Rumunii mają zasadniczo obronny charakter, chociaż Polska posiada znaczące siły amfibijne.

Specjalne radzieckie organizacje wojskowe

Obrona cywilna

Obrona cywilna traktowana jest przez Rosjan jako integralna część ich globalnej strategii wojskowej. Przywódcy radzieccy uważają, że wiarygodna obrona cywilna wzmacnia strategię odstraszania, stabilność strategiczną oraz zdolność państwa do przetrwania. Radziecki program obrony cywilnej realizowany jest w zasadniczo stałym tempie od końca lat sześćdziesiątych. Do chwili obecnej zbudowane zostały schrony zabezpieczające przed falą uderzeniową dla szacunkowo 110 000 przywódców oraz 25 procent istotnej części klasy robotniczej. Wzmocnione schrony przygotowane zostały również dla około 15 procent ogółu ludności miejskiej. W stosunku do pozostałej części ludności plany przewidują ewakuację do rejonów wiejskich.

Transport powietrzny

Wojskowe lotnictwo transportowe /VTA/ podlega radzieckim siłom powietrznym. Obejmuje ono ponad 600 samolotów transportowych średniego i dalekiego zasięgu, których ogromną część stanowią turbośmigłowe samoloty średniego zasięgu. Lotnictwo cywilne Aerofłotu może być w czasie wojny również wykorzystywane do zwiększenia możliwości transportowych lotnictwa VTA.

Lotnictwo kosmiczne

Radzieckie programy badania przestrzeni kosmicznej pozostają w bezpośrednim związku z zadaniami sił zbrojnych. Wiele sputników wystrzelonych w ciągu ostatnich kilku lat wypełniało misje o wyraźnie wojskowym przeznaczeniu.

Radioelektroniczne działania wojenne

Związek Radziecki rozwija i udoskonala koncepcję działań radioelektronicznych. Środki niszczenia fizycznego są integralnie sprzężone z aktywnymi i pasywnymi środkami elektromagnetycznymi przeznaczonymi do niszczenia lub neutralizowania elektronicznych systemów kontrolnych nieprzyjaciela.

Chemiczne działania wojenne

Rosjanie posiadają najlepiej wyszkolone na świecie i wyposażone siły przygotowane do prowadzenia działań w środowisku skażeń chemicznych, biologicznych i radiologicznych. Siły te nieustannie podnoszą i doskonalą swoje możliwości zarówno ofensywne, jak i defensywne. Radzieccy przywódcy polityczni kontynuują rozmowy o zakazie rozwijania, produkcji i gromadzenia broni chemicznej, ale obecnie nie ma oznak, że radzieckie wysiłki dla utrzymania przewagi w dziedzinie działań bojowych z użyciem broni chemicznej ulegky zmniejszeniu.

Znaczenie przywiązywane do działań chemicznych przez Związek Radziecki i Układ Warszawski jest wyraźnie widoczne na przykładzie podejmowanych przedsięwzięć. Regularnie prowadzone jest i z dużym realizmem w środowisku skażonym szkolenie wojsk chemicznych, organicznie związanych z całą strukturą radzieckich sił zbrojnych. Również Układ Warszawski kontynuuje włączanie nuklearnych, biologicznych i chemicznych urządzeń filtrujących NBC do uzbrojenia wsparcia bojowego. Opracowana została duża ilość różnorodnych nowoczesnych środków, systemów przenoszenia oraz doktryna taktyczna. Istnieją warunki dla produkcji i gromadzenia olbrzymich ilości środków i uzbrojenia z zakresu działań chemicznych. Czy Związek Radziecki zainicjowałby działania chemiczne w wojnie nuklearnej czy nienuklearnej i w jakich warunkach nie jest rzeczą pewną; jednakże jego zdolność do tego nie ulega wątpliwości.

Baza przemysłowa

Radzieckie możliwości wojskowe odzwierciedlają osiągnięcia w dziedzinie badań i wdrażania ich do praktyki /R and D/ systematycznie rozwijanej od końca lat pięćdziesiątych. W takich ważnych strategicznie dziedzinach jak badania przestrzeni kosmicznej osiągnięto w ostatnim dziesięcioleciu imponujący postęp. Programom poszukiwań naukowych w dziedzinie wojskowej przyznaje się w Związku Radzieckim wysoki priorytet i regularne olbrzymie inwestycje w postaci najnowszego i najlepszego sprzętu, najnowszych osiągnięć nauki i techniki oraz stałej uwagi radzieckiej elity rządzącej. W rezultacie tego preferencyjnego traktowania powstają coraz bardziej udoskonalone systemy broni. Tempo budowy nowych prototypów systemów jest imponujące. Każdego roku program R and D zakłada budowę całego szeregu nowych samolotów, nowych klas okrętów, ważnych systemów dla wojsk lądowych, nowych pocisków rakietowych cruise, pocisków balistycznych, rakiet i statków kosmicznych. Ponadto wiele istniejących już systemów broni jest modyfikowanych i doskonalonych.

Radziecka baza przemysłowa jest samowystarczalna z punktu widzenia realizacji potrzeb własnych sił zbrojnych, swoich sojuszników a także wielu interesantów "trzeciego świata". Przemysł radziecki jest zorganizowany z myślą o zapewnieniu coraz większych strategicznych, taktycznych i obronnych możliwości radzieckim siłom zbrojnym i ponadto jest jeszcze poważnym dostawcą sprzętu dla innych armii.

Spośród wszystkich uprzemysłowionych krajów świata Związek Radziecki jest najbliższy samowystarczalności pod względem zasobów naturalnych. Ta samowystarczalność zmniejsza wojskową i ekonomiczną wrażliwość Związku Radzieckiego i daje mu dużą elastyczność w stosunkach z krajami "trzeciego świata".

Radziecka obecność na Pacyfiku

Radzieckie siły lądowe stanowiące opozycję chińskich są wystarczające do prowadzenia większości obronnych i ograniczonych ofensywnych operacji, ale wymagałyby wzmocnienia do prowadzenia działań ofensywnych na dużą skalę. Poczynając od 1965 r. siły zbrojne znajdujące się w opozycji chińskich wzrosły od około 150 000 do ponad 450 000 żołnierzy. Ogólna ilość dywizji wzrosła z 20 do znacznie

ponad 40. Rosjanie jednak nie byliby w stanie prowadzić długotrwałych działań zbrojnych bez poważnego wzmocnienia tych sił. Obecna strategia radziecka koncentruje się na incydentach granicznych a także na długofalowym zagrożeniu ze strony Chin.

Około 25 procent dywizji radzieckich jest obsadzonych i wyposażonych na poziomie wojennym. Reszta zachowuje różny stopień gotowości. Generalnie rzecz biorąc, dywizje i związki niedywizyjne na granicy chińskiej nie są tak dobrze wyposażone jak te, które urzutowane są w Europie Wschodniej przeciwko siłom NATO. W trakcie realizacji są jednak programy modernizacji sprzętu.

Bojowe lotnictwo frontalne w radziecko-chińskim rejonie granicznym liczy około 1200 samolotów. Są one przydzielone do jednostek przeciwlotniczych, lądowych ofensywnych oraz jednostek rozpoznania.

Chociaż ogólna ilość samolotów radzieckich zaangażowanych na Dalekim Wschodzie nie zmieniła się wyraźnie w ciągu ostatnich dziesięciu lat, obecnie realizowany jest długotrwały program modernizacji.

Większość stałych operacji marynarki radzieckiej prowadzonych jest na wodach Morza Japońskiego, Morza Ochockiego i w rejonie przylądka Kamczatka. Radzieckie nawodne okręty wojenne normalnie nie operują na Pacyfiku. Chociaż siły okrętów nawodnych otrzymały w ostatnich latach wiele nowych okrętów takich jak krążowniki KRASTA II klasy wyposażone w kierowane pociski rakietowe oraz fregaty KRIVAK I i II oraz patrolowe okręty bojowe wyposażone w pociski kierowane. Okręty te są rzadko obserwowane poza wodami lokalnymi.

Siły okrętów podwodnych Floty Pacyfiku, drugie pod względem liczebności po Flocie Północnej, stale podnoszą swoją jakość.

Chociaż siły piechoty morskiej Floty Pacyfiku są największe spośród flot radzieckich brakuje im wystarczających możliwości przerzucania a także wsparcia powietrznego do przeciwstawiania się silnej opozycji.

Siły powietrzne Floty Pacyfiku stanowią wyważoną organizację około 295 samolotów bojowych przeznaczonych do wykonywania uderzeń przeciwko okrętom, prowadzenia rozpoznania morskiego oraz zadań z zakresu działań przeciwko okrętom podwodnym. W ciągu ostatnich

lat w ramach modernizacji jednostek powietrznych udoskonalone zostały samoloty do zwalczania okrętów podwodnych, a przewidywane wprowadzenie samolotów bombowych Backfire pozwoliłoby poważnie zwiększyć możliwości ataku sił uderzeniowych marynarki.

Chińska Republika Ludowa

Polityka Chińskiej Republiki Ludowej pozostaje pod wpływem stałych animozji chińsko-radzieckich. Stany Zjednoczone są traktowane przez Chiny jako jedyna realna przeciwwaga dla potęgi Związku Radzieckiego. Aby wzmocnić swoje antyradzieckie stanowisko Chińczycy wyrazili poparcie dla organizacji regionalnych takich jak NATO i Organizacja południowo-wschodnich krajów azjatyckich /ASEAN/ i podkreślają potrzebę innych krajów do przeciwstawienia się radzieckiemu ekspansjonizmowi.

Od zaprzestania przez Związek Radziecki pomocy ekonomicznej w 1960 r. Chiny rozpoczęły politykę samowystarczalności. Jednocześnie wykazały wiele zdecydowania w rozwijaniu swoich możliwości wojskowych opierając się w dużym stopniu na sprzęcie sprowadzonym z zagranicy.

Z racji braku zasobów naturalnych, słabej bazy technologicznej oraz braku wykwalifikowanego personelu Chińczycy czynią ogromne wysiłki dla przyswojenia nowoczesnych technologii. Na cele wojskowe przeznacza się ogromne inwestycje, chociaż nowe projekty wojskowe zostały bardzo ograniczone do mało kosztownych programów oświatowych i szkoleniowych oraz badań i rozwoju.

W dającej się przewidzieć przyszłości siły zbrojne Chińskiej Republiki Ludowej będą ustępować radzieckim i amerykańskim. W konsekwencji globalne stanowisko wojskowe Chin pozostanie prawdopodobnie defensywne. Chińskie siły zbrojne określane wspólnym mianem Chińskiej Armii Wyzwolenia są zdolne do prowadzenia poważnych konwencjonalnych działań obronnych przeciwko jakiemukolwiek nieprzyjacielowi. Zdolność ta osiągnięta została dzięki utrzymywaniu największej na świecie organizacji wojskowej. Ogromna liczba żołnierzy pod bronią wynosząca 4,5 mln osób i wspierana przez milicję ludową ocenianą na 7 mln pozwala kompensować gorszą jakość posiadanego sprzętu. Ta paramilitarna organizacja stanowi de facto chińską bazę rezerwową i mobilizacyjną.

Półwysep_Koreański_

Od ćwierć wieku na Półwyspie Koreańskim utrzymuje się stan zawieszenia broni między Północną i Południową Koreą. Siły zbrojne Korei Północnej i Południowej liczące w sumie ponad milion wysoko wyszkolonych i dobrze uzbrojonych żołnierzy nadal pozostają we wzajemnej opozycji po obu stronach głębokiej na cztery kilometry strefy zdemilitaryzowanej.

W ostatnim dziesięcioleciu Phenian przeznaczył znaczne środki na rozwój sił zbrojnych - zwłaszcza ich zdolności ofensywnych. Według ostatnich ocen Korea Północna posiada obecnie większe możliwości ofensywne niż kiedykolwiek dotąd. Ten wzrost mobilności na polu walki oraz siły ognia siły zbrojne Korei Północnej osiągnęły dzięki nabyciu czołgów, transporterów opancerzonych oraz zainstalowanych na ciężarówkach wielorakich wyrzutni rakietowych.

Bliski_Wschód/Zatoka_Perska

Zasadnicze długofalowe zagrożenia dla interesów Stanów Zjednoczonych na Bliskim Wschodzie wypływały z niebezpieczeństwa konfrontacji supermocarstw w przypadku konfliktu arabsko-izraelskiego; niebezpieczeństwa utraty dostępu do ropy naftowej lub uniemożliwienia jej transportu morskiego. W ostatnich latach Rosjanie utracili wpływy w niektórych krajach arabskich, ale nieustanne wewnętrzne i regionalne konflikty stwarzają szanse odzyskania ich. Radzieckie próby ustanowienia dominacji w tym regionie pozostają poważnym zagrożeniem dla interesów amerykańskich.

Związek Radziecki utrzymuje olbrzymie siły morskie na Morzu Śródziemnym i mniejsze na Oceanie Indyjskim. Siły te posiadające wypróbowane wsparcie logistyczne mogą interweniować w przypadku regionalnych konfliktów politycznych i utrudniać dostęp Stanów Zjednoczonych i ich sojuszników do ropy naftowej w okresie działań zbrojnych. Radzieckie siły morskie we wschodnim rejonie Morza Śródziemnego składają się przeciętnie z 45 okrętów, z których około 10-12 stanowią okręty wojenne. Ponadto, około 81 nawodnych okrętów wojennych znajduje się na Morzu Czarnym i wiele z nich może służyć do wzmacniania sił na Morzu Śródziemnym.

Rosjanie dostarczali i czynią to nadal doradców i sprzęt wojskowy do różnych krajów arabskich. Egipt, Libia, Syria, Irak i Algieria zaopatrywane były w samoloty myśliwsko-odrzutowe, czołgi, transportery opancerzone, systemy pocisków rakietowych "ziemia-powietrze" oraz łodzie patrolowe wyposażone w kierowane pociski rakietowe. Po zerwaniu w 1975 r. kontaktów i przerwaniu w konsekwencji dostaw sprzętu Egipt zwraca się o pomoc w uzbrojeniu i szkoleniu do krajów zachodnich.

Chociaż zawarcie egipsko-izraelskiego traktatu pokojowego zmniejszyłoby prawdopodobieństwo nowej wojny na Bliskim Wschodzie, nie można wykluczyć zupełnie konfliktów zbrojnych między Izraelem a innymi krajami arabskimi. Obecnie Izrael jest zdolny pokonać na wszystkich frontach każdą ewentualną koalicję państw arabskich i można zakładać, że utrzyma swoją przewagę wojskową.

Napięta pozostaje sytuacja w Libanie. Potencjalne zagrożenie na Półwyspie Arabskim stanowi również marksistowski reżim w Ludowej Demokratycznej Republice Jemenu.

Rozdział III

Siły zbrojne Stanów Zjednoczonych: przegląd

Strategiczne siły nuklearne

Triada strategiczna

Strategiczne nuklearne siły Stanów Zjednoczonych obejmują bazujące na lądzie i morzu międzykontynentalne balistyczne pociski rakietowe oraz załogowe samoloty bombowe. Uzupełniające się charakterystyki różnych systemów zaplanowane zostały z myślą o zapewnieniu wielorakiego zabezpieczenia ważnych celów tak, aby żaden dokonany przez przeciwnika wyłom czy istotna słabość konkretnego systemu broni nie mogły uniemożliwić realizacji zasadniczych celów strategicznych. Strategiczne triada uważana jest za najbardziej godną zaufania i najmniej kosztowną metodą zapewnienia Stanom Zjednoczonym zdolności wypełniania swoich strategicznych zadań nuklearnych.

Międzykontynentalne balistyczne pociski rakietowe /ICBM/

Niskie koszty eksploatacji, wysoki stopień gotowości, wytrzymałość, szybkość reagowania i celność stanowią charakterystyczne cechy amerykańskich międzykontynentalnych balistycznych pocisków rakietowych /ICBM/, na które składa się 450 pocisków MINUTEMAN II, 550 MINUTEMAN III i 54 pociski ICBM - TITAN II. Wysoce niezawodne i redundantne środki łączności zapewniają łączność sił ICBM z dowództwami. Obecnie w budowie znajduje się nowy system kierowania przewidziany dla całego sprzętu dowodzenia, kontroli oraz wystrzeliwania w czasie i po ataku nuklearnym, przeznaczony dla pocisków "Minuteman" i mający zapewnić stałe i samodzielne kierowanie. Budowany jest również nowy system kierowania dla pocisków Titan II. Wzmacnianie silosów może zwiększyć szanse przetrwania pocisków "Minuteman" na krótką metę, ale nie skompensuje coraz szerzej realizowanego przez Związek Radziecki programu usprawnień, który w okresie do połowy lat osiemdziesiątych spowoduje, że większość amerykańskich pocisków ICBM znajdzie się w niebezpieczeństwie.

Jedynym poważnym przedsięwzięciem amerykańskim zasługującym na uwagę a dotyczącym bazujących na lądzie pocisków ICBM jest program MX. Program ten w połączeniu z zapewnieniem zdolności przetrwa-

nia bazom mógłby stworzyć cenną przeciwwagę dla radzieckiej rozbudowy potencjału strategicznego a także asekurację wobec przyszłych ewentualności w tej dziedzinie. Obecnie badaniom poddano kilka rozwiązań dotyczących baz z punktu widzenia zapewnienia siłom ICBM większej zdolności przetrwania oraz większej wytrzymałości.

System MX obejmuje udoskonalone środki kierowania oraz zwiększone ilości odznaczających się wysoką celnością ładunków jądrowych RV. Rozważane obecnie głowice bojowe mają zawierać od 8-10 ładunków jądrowych zaprogramowanych na oddzielne cele /MIRV/.

Balistyczne pociski rakietowe wystrzeliwane z okrętów podwodnych

W 1960 r., zbudowane zostały pierwsze wystrzeliwane z okrętów podwodnych balistyczne pociski rakietowe /SLBM/ - Polaris A-1. Zarówno okręty podwodne, jak i pociski rakietowe znacznie zwiększyły swoją zdolność operacyjną i elastyczność. Obecnie pociski rakietowe Poseidon są w stanie przenosić do 14 niezależnie kierowanych ładunków jądrowych MIRV. Na Pacyfiku okręty podwodne o napędzie atomowym wyposażone są w pociski rakietowe Polaris A-3, które mają po 3 ładunki jądrowe i zasięg do 2500 km.

Pierwszy okręt podwodny o napędzie atomowym Poseidon wyposażony w pociski rakietowe Trident I został wprowadzony w końcu 1979 r. Okręt podwodny Trident jest uzbrojony w 24 wielogłowicowe pociski rakietowe. Duża zdolność przetrwania i wysoka efektywność systemu TRIDENT przyczyni się do wzmocnienia w latach osiemdziesiątych i późniejszych arsenału środków odstraszania bazujących na morzu. W porównaniu z obecnymi okrętami podwodnymi o napędzie atomowym Trident jest bardziej wyciszony, szybszy i uzbrojony w pociski rakietowe o dłuższym zasięgu, pozwalające zwiększyć zakres działania. Co więcej, wyrzutnie Trident zaprojektowane zostały tak, aby można je było wykorzystywać do większych pocisków Trident II - następców Trident I.

W przyszłości, system TRIDENT zastąpi system POSEIDON, kiedy w latach 1988-1992 zakończy się ich okres eksploatacji. Systemy TRIDENT są w stanie zrównoważyć asymetrie, jakie mogłyby wyniknąć z powodu ilościowo większych radzieckich sił SLBM oraz dużego rozmiaru rur wyrzutni radzieckich okrętów podwodnych o napędzie atomowym DELTA.

Program usprawniania celności pocisków SLBM stwarza technologiczną bazę uzasadniającą podjęcie decyzji w sprawie pocisków Trident II. Budowa ich ma na celu zrównoważenie usprawnień wprowadzanych przez Związek Radziecki w zakresie obrony przed balistycznymi pociskami rakietowymi, środkami penetracji oraz wielogłowicowymi pociskami - Evader. Ponadto, w przypadku unieważnienia lub wycofania się z Układu ABM zdolność okrętów podwodnych Poseidon/Trident do wystrzeliwania pocisków rakietowych typu MIRV pod różnymi azymutami oraz możliwość stosowania wielogłowicowych pocisków TRIDENT zwiększyłyby koszty oraz złożoność każdego przedsięwzięcia radzieckiego w zakresie ABM.

Lotnictwo bombowe

Amerykańskie załogowe samoloty bombowe są zdolne sprawnie adaptować się do zmiennych warunków i mają dostateczną elastyczność, aby podczas lotu przeceiowywać je na inny obiekt. Pod tym względem samolot bombowy może stanowić szybko reagujący instrument sił w zmieniających się warunkach taktycznych i politycznych podczas kryzysów lub konfliktów zbrojnych. Również rola samolotów bombowych w przeciwdziałaniu rozwijającej się zdolności Związku Radzieckiego do przerzucania sił będzie stawać się coraz większa.

Zastosowane w całości siły samolotów bombowych mogą przenieść około jednej trzeciej całej amerykańskiej broni nuklearnej nadającej się do transportu, oraz połowę ogółu megatonażu. Około 30 procent sił samolotów bombowych znajduje się każdego dnia w stanie alarmowym. Obecnie planuje się zwiększenie ilości przenoszonej do celu przez lotnictwo broni dla skompensowania stałego wzrostu możliwości radzieckich w tym zakresie.

Pociski rakietowe "powietrze-ziemia"

Pociski rakietowe krótkiego zasięgu SRAM stanowią naddźwiękową broń nuklearną, przeznaczoną dla strategicznych samolotów bombowych. Pociski SRAM są w stanie przeniknąć przez każdą znaną lub planowaną obronę radziecką i niszczyć ważne cele lub obezwładniać skomplikowaną obronę graniczną. Właściwe pociskom SRAM elastyczność czyni z nich również efektywną broń w ograniczonych działaniach nuklearnych oraz składową strategicznych sił rezerwy.

Pociski rakietowe Cruise

Strategiczne pociski rakietowe cruise przewidziane są do wystrzeliwania z punktów położonych zarówno w obrębie, jak i na zewnątrz terytorium Związku Radzieckiego. Dla wytypowania najlepszych typów lotniczych pocisków ALCM do przyszłej budowy, planuje się przeprowadzenie konkursowych prób lotniczych. Obecnie plany przewidują umieszczanie pocisków Cruise w zasadzie na istniejących samolotach bombowych B-52. Stany Zjednoczone rozpatrują również wyposażenie jakichś 120 do 150 samolotów w pociski Cruise ALCM średniego zasięgu. Rozważane jest także wyposażanie w pociski ALCM samolotów mogących przenosić większe ich ilości niż samoloty B-52. Skomplikują one problem obrony nieprzyjaciela i w konsekwencji zwiększą penetrację samolotów bombowych. Zakładane w programie ALCM kryteria obejmują loty z prędkością poddźwiękową na małej wysokości. Napędzany przez mały silniczek turboodrzutowy pocisk rakietowy przenosiłby nuklearną głowicę bojową i zawierałby system kierowania inercyjnego korelowany przez system TERCOM polegający na porównywaniu obrazu zaprogramowanego w głowicy z rzeczywistym obrazem ziemi. Stany Zjednoczone kontynuują program budowy pocisków rakietowych Cruise mając na uwadze, aby ich charakterystyki można było przystosowywać w sposób odpowiadający postanowieniom przyszłych porozumień SALT.

Siły tankowania powietrznego

W sytuacji gdy liczące ogółem 615 samolotów KC-135 siły tankowców znajdują się w stanie pewnego kryzysu coraz większego znaczenia nabierają plany operacji lotnictwa taktycznego i transportowego oparte na wykorzystaniu tankowania w powietrzu. Rosnące zapotrzebowanie na tankowanie powietrzne dla samolotów lotnictwa taktycznego zwiększa prawdopodobieństwo, że w czasie poważnych kryzysów strategiczne siły nuklearne oraz siły ogólnego przeznaczenia wczesnego urzutowania będą rywalizowały o wykorzystanie tankowców. Siły tankowców muszą być modernizowane, aby mogły sprostać obecnym i przyszłym potrzebom Stanów Zjednoczonych w zakresie tankowania paliwa w powietrzu. Udoskonalone silniki do tankowców KC-135 oraz produkcja tankująco-transportowych samolotów ATCA, z których pierwszy zostanie przekazany w 1980 r., wzmocnią istniejące możliwości, zmniejszą poważne ograniczenia w tej dziedzinie oraz zwiększą elastyczność ich zastosowania.

Strategiczne siły defensywne

Amerykańska obrona baz strategicznych pocisków balistycznych

Obecnie Stany Zjednoczone nie posiadają żadnego czynnego systemu obrony baz strategicznych pocisków balistycznych /BMD/. Program w tej dziedzinie ogranicza się do badań i rozwoju i obliczony jest na przeciwstawienie się ewentualnym radzieckim osiągnięciom technologicznym. Jest on skoncentrowany na technologiach mających zwiększyć zdolność przetrwania pocisków rakietowych ICBM. Przedsięwzięcia takie świadczą, że Stany Zjednoczone zamierzają utrzymać efektywny potencjał odstraszania w ramach porozumienia ABM, opierając się głównie na wykorzystaniu strategicznych możliwości nuklearnych drugiego uderzenia.

Obrona powietrzna

Amerykańskie siły obrony powietrznej obejmują specjalne strategiczne siły obrony wzmocnione przez siły ogólnego przeznaczenia dla obrony przed atakami powietrznymi oraz zapewnienia inwigilacji i kontroli suwerennej przestrzeni powietrznej Stanów Zjednoczonych w okresie pokoju. Ponieważ obecne możliwości Stanów Zjednoczonych w tej dziedzinie zapewniają tylko ograniczone zabezpieczenie przed zmasowanym atakiem samolotów bombowych, poszukuje się sposobów wykluczenia możliwości nie kwestionowanego wdarcia się agresora w północnoamerykańską przestrzeń powietrzną.

Siły przechwytywania amerykańskiej obrony powietrznej składają się z samolotów myśliwskich F-4 i F-101 oraz samolotów F-106, które weszły na uzbrojenie lotnictwa w początkach lat sześćdziesiątych. Samoloty te zostały poważnie zmodyfikowane w myśl najnowszych osiągnięć techniki w sposób zapewniający im możliwości prawdziwego środka przechwytywania w każdych warunkach meteorologicznych oraz odpowiednią wielostronność.

Normalne zużycie w wyniku ponad 18-letniej eksploatacji spowodowało jednak, że ilość samolotów do wykonywania codziennych misji dotyczących alarmu okazuje się niewystarczająca bez wzmocnienia środkami sił ogólnego przeznaczenia. Eskadry samolotów ANG F-106 są obecnie niedozbrojone /15 samolotów zamiast normalnie 18 w eskadrze/ i nie są w stanie wypełniać zadań alarmowych i w stosunku do głównych baz operacyjnych.

Dlatego też jedna eskadra ANG F-106 została niedawno przezbrojona w samoloty obrony powietrznej F-4. Uzyskane w ten sposób F-106 przydzielono do pozostałych jednostek F-106 dla utrzymania właściwego poziomu ich wyposażenia. Planuje się, że niektóre eskadry samolotów ogólnego przeznaczenia F-4 zostaną wyposażone w samoloty F-15. Jedna eskadra F-15 została już przeznaczona do zadań alarmowych w dziedzinie obrony powietrznej.

Strategiczne pociski rakietowe "ziemia-powietrze" obrony strategicznej

Ostatnie z amerykańskich strategicznych sił "ziemia-powietrze" zostały pozbawione aktywności w 1974 r. Tylko jeden batalion wyposażony w pociski rakietowe Hercules oraz dwa uzbrojone w pociski Hawk pozostawiono do zadań strategicznej obrony powietrznej w południowej Florydzie. Ponadto, jeden batalion pocisków Hercules, również ogólnego przeznaczenia, zatrzymano w rejonie Anchorage.

Obrona cywilna

Celem wysiłków amerykańskiej obrony cywilnej jest wzmocnienie arsenału środków odstraszania oraz stabilności, zmniejszenie możliwości wywarcia presji na Stany Zjednoczone w sytuacji kryzysu, zwiększenie szans przetrwania ludności, w przypadku gdyby zawiodły środki odstraszania oraz ułatwienie utrzymania ciągłości władzy. Obrona cywilna zapewnia środki obrony pasywnej, które wzmacniają amerykańską strategiczną pozycję obronną.

Obecna polityka amerykańska zakłada, że obrona cywilna w połączeniu ze strategicznymi ofensywnymi i defensywnymi siłami wzmacnia system odstraszania i równowagę sił. Polityka w zakresie amerykańskiej obrony cywilnej przewiduje w związku z tym ewakuację miast w sytuacjach kryzysu, aby w ten sposób zwiększyć szanse przetrwania przez ludność ataku nuklearnego. Na wypadek, gdyby plany ewakuacji nie mogły być wykonane program zapewnia ograniczone zabezpieczenie ludności na miejscu w dostępnych schronach.

Aktywność wojskowa w przestrzeni kosmicznej

W dziedzinie możliwości antysatelitarnych Związek Radziecki ma obecnie dużą przewagę. Podczas gdy demonstruje on efektywne możliwości antysatelitarne, Stany Zjednoczone nie posiadają zdolności przechwytywania lub eliminowania radzieckich satelitów czy też pojazdów antysatelitarnych. Chociaż aktualnie prowadzone są rozmowy w sprawie ograniczenia rozwoju potencjału antysatelitarnego, konieczne jest kontynuowanie przez Stany Zjednoczone wysiłków dla wyeliminowania istniejącej obecnie asymetrii w tej dziedzinie. Brak aktywnego systemu antysatelitarnego ogranicza amerykańskie możliwości w sytuacjach kryzysowych. Opracowywane aktualnie programy mają właśnie umożliwić zbudowanie takiego systemu. Konieczne są również przedsięwzięcia dla zmniejszenia wrażliwości satelitów amerykańskich na nuklearny i nienuklearny atak; zapobieżenia uszkodzeniom satelitów amerykańskich przez detonacje nuklearne w przestrzeni kosmicznej oraz wykrywania ataków na satelity amerykańskie a także zapewnienie ostrzegania w porę władz państwowych o radzieckich próbach osiągnięcia przewagi wojskowej w przestrzeni kosmicznej.

Rozpoznanie i inwigilacja

Amerykański program w dziedzinie rozpoznania i inwigilacji ma za zadanie: 1/ zapewnić wczesne strategiczne ostrzeganie; 2/ kontrolować siły nieprzyjaciela; 3/ określać charakterystyki jego systemów broni; 4/ opracować i utrzymać bazę danych do planowania operacji; 5/ prowadzić inwigilację oceanów; 6/ kontrolować wypełnianie porozumień o ograniczeniu zbrojeń strategicznych i 7/ wspierać kontrolę i podejmowanie decyzji w czasie kryzysu. Wysiłki amerykańskie w tym zakresie obejmują systemy bazujące na lądzie, na okrętach, powietrzne oraz systemy satelitarne.

Ścisła kontrola przepływu informacji oraz zamknięty charakter społeczeństwa radzieckiego wymagają od Stanów Zjednoczonych prowadzenia rozpoznania na większą skalę i bardziej wszechstronnego niż to, jakie prowadzą Rosjanie. Również rozmiar terytorium kontrolowanego przez Związek Radziecki i jego sojuszników ma wpływ na zakres i metody amerykańskich przedsięwzięć w dziedzinie rozpoznania i inwigilacji.

Siły powietrzne mają do dyspozycji wiele różnorodnych samolotów rozpoznania. W wykonywaniu swoich zadań są one uzależnione od baz na całym świecie. Niedawne straty w służących tym celom bazach oraz zmniejszające się ilości załogowych samolotów rozpoznania, obniżają możliwość realizacji najbardziej aktualnych potrzeb w tym zakresie, do których takie samoloty najbardziej się nadają. Także marynarka dysponuje jednostkami rozpoznania taktycznego, które mogą wykonywać pewne zadania rozpoznania o strategicznej wartości, a większość okrętów marynarki może zostać przystosowana do wypełniania konkretnych zadań z dziedziny rozpoznania lub inwigilacji.

Poważny wkład do programu rozpoznania i inwigilacji wniosła technika kosmiczna. Pomocą służy również geodezji i kartografii.

Systemy ostrzegania przed balistycznymi pociskami rakietowymi oparte na wykorzystaniu przestrzeni kosmicznej

Podstawowymi amerykańskimi systemami ostrzegania o wystrzeleniu pocisków rakietowych ICBM i SLBM są: Satelitarny System Wczesnego Ostrzegania /BMEWS/ oraz system wczesnego ostrzegania przed balistycznymi pociskami rakietowymi /BMEWS/. Uzupełniają je system wykrywania i ostrzegania przed pociskami SLBM oraz radiolokacyjny system wykrywania ataku rakietowego ze wszystkich kierunków /PARCS/. Dla maksymalnego zwiększenia szans przetrwania sił strategicznych oraz czasu do podjęcia decyzji i działań przez dowództwo naczelne niezbędne jest ostrzeganie taktyczne i ocena ataku dokonanego przez pociski ICBM i SLBM. Brak obrony przed balistycznymi pociskami rakietowymi sprawia, że inwigilacja i ostrzeganie o ataku są szczególnie istotne, dla podejmowania decyzji przez dowództwo naczelne. Na miejsce przestarzałych systemów wykrywania i ostrzegania SLBM wprowadza się udoskonalone fazowe szeregowe urządzenia radiolokacyjne. Obecny program technologii inwigilacji pocisków rakietowych ma na celu opracowanie skuteczniejszych systemów inwigilacji pocisków rakietowych w połowie lat osiemdziesiątych.

Siły ogólnego przeznaczenia

Modernizacja sił nuklearnych TDW NATO realizowana jest w ramach długofalowego programu obrony. Przewidziane są również konkretne przedsięwzięcia w tym zakresie na najbliższą przyszłość.

Systemy krótkiego zasięgu

Systemy krótkiego zasięgu sił nuklearnych TDW mogą obejmować cele na odległościach do 100 kilometrów. Chociaż spełniają one rolę środka odstraszania, nie zagrażają przetrwaniu kraju przeciwnika. Ich wartość odstraszająca zależy od zdolności bojowej, jaką posiadają. Z racji warunków, w jakich systemy te mają funkcjonować, muszą one odznaczać się dużą trwałością, celnością, posiadać wystarczającą siłę rażenia oraz technologię, pozwalającą zmniejszać dodatkowe uszkodzenia i ułatwiać kontrolę eskalacji.

Systemy wsparcia krótkiego zasięgu Stanów Zjednoczonych i ich sojuszników dysponują 155 mm i 8-calowymi haubicami o podwójnym przeznaczeniu, oraz pociskami rakietowymi Lance. Niektórzy sojusznicy NATO stosują jeszcze starsze rakiety Honest John - również o podwójnych możliwościach. Także inne systemy nuklearne takie jak amerykańskie i sojusznicze samoloty o dwojakim przeznaczeniu /DCA/ oraz amunicja jądrowa wykorzystywane są do celów wsparcia bojowego.

Coraz większa przestarzałość wielu z tych głowic bojowych sił nuklearnych TDW krótkiego zasięgu, zwłaszcza wystrzeliwanych przez artylerię pocisków atomowych /AFAP/ zagraża utrzymaniu amerykańsko-natowskiej przewagi w tym zakresie. W lutym 1978 r. zaakceptowano do technicznego opracowania nowoczesne 155 mm pociski tego rodzaju. Trwają również prace nad nowym 8-cal.pociskiem AFAP.

Innym istotnym osiągnięciem technologicznym ułatwiającym sprostanie wymaganiom modernizacji jest zastosowanie w lądowych systemach krótkiego zasięgu głowic bojowych odznaczających się zwiększoną promieniotwórczością /ER/. Nowe 8-calowe pociski AFAP oraz modyfikowane ostatnio głowice bojowe pocisków Lance zaprojektowane zostały konkretnie z myślą o zainstalowaniu w nich elementów ER, chociaż na razie nie są one jeszcze stosowane.

Systemy średniego zasięgu

Obecny natowski arsenał systemów przenoszenia ogranicza się do amerykańskich i sojuszniczych samolotów DCA oraz pocisków rakietowych Pershing IA.

Do połowy lat osiemdziesiątych wielkość bazujących w Europie

sił DCA[1/] nie ulegnie poważniejszym zmianom. Modernizacja lotnictwa amerykańskiego ma polegać na zastąpieniu przez Stany Zjednoczone i ich sojuszników samolotów F-4 bardziej nowoczesnymi samolotami F-16. Inni sojusznicy zastąpią starsze samoloty DCA nowszymi Tornado. Nuklearne możliwości tych nowych DCA zostały wzmocnione dzięki zwiększeniu ich zdolności penetracji, szybkości reagowania, wytrzymałości oraz systematycznemu zastępowaniu starszych technologicznie bomb nuklearnych nowoczesnymi bombami B61 odznaczającymi się większą efektywnością oraz zwiększonym bezpieczeństwem użycia. Przewidywane usprawnienia pocisków Pershing mają zapewnić im większą celność i w ten sposób umożliwić znaczne zmniejszenie siły wybuchu ich głowic bojowych.

Systemy dalekiego zasięgu

Systemy dalekiego zasięgu sił nuklearnych TDW stanowią istotne ogniwo pomiędzy konwencjonalnymi siłami NATO i amerykańskimi siłami strategicznymi oraz istotny środek rażenia całego szeregu celów na terytorium Układu Warszawskiego. Udział Stanów Zjednoczonych w arsenale natowskich systemów dalekiego zasięgu sił nuklearnych TDW obejmuje samoloty F-111 i A-6 rozmieszczone na wysuniętych pozycjach oraz dużą ilość wielogłowicowych pocisków Poseidon przydzielonych do naczelnego dowództwa połączonych sił zbrojnych NATO w Europie /SACEUR/. Dodatkowe systemy takie jak angielskie Polaris i Vulcan jeszcze bardziej zwiększają możliwości NATO. Wiarygodny i trwały potencjał natowskich systemów dalekiego zasięgu sił nuklearnych TDW poważnie wzmacnia arsenał konwencjonalnych środków odstraszania.

Obecnie w NATO rozważane są sposoby modernizacji systemów dalekiego zasięgu sił nuklearnych TDW. Proponowane w tym celu systemy obejmują powietrzne, lądowe oraz morskie pociski rakietowe Cruise; nowe balistyczne pociski rakietowe średniego zasięgu /MRBM/ a także unowocześnione samoloty DCA.

Systemy morskie

Podobnie jak w przypadku systemów sił nuklearnych do działań lądowych konieczna jest również modernizacja amerykańskich i natowskich nuklearnych systemów marynarki pozwalających zapewnić dostateczne odstraszanie, a także możliwości prowadzenia działań bojowych

---

1/ DCA - Defense Combat Aircraft

na morzu. Stany Zjednoczone wprowadzają pociski rakietowe do zwalczania okrętów - Harpoon. Pociski Harpoon z głowicami nuklearnymi i konwencjonalnymi przewidziane są do zdalnego wystrzeliwania w powietrzu, na lądzie i z okrętów podwodnych. Mają zapewnić skuteczną broń przeciwko dużym okrętom nawodnym. Nuklearne standardowe pociski rakietowe /SM-2/N/ są obecnie technicznie opracowywane i zastąpią starsze pociski rakietowe Terner. Przygotowywana jest decyzja o produkcji pocisków SM-2/N/.

Siły konwencjonalne

Siły lądowe

Siły lądowe Stanów Zjednoczonych składają się z 24 dywizji /16 armii czynnych i 8 gwardii narodowych/, plus odpowiednie siły wsparcia. Siły armii czynnych liczą około 772 000. Struktura i uzbrojenie tych sił mają głównie na celu wspieranie strategii NATO, ale mogą również reagować na mniejsze konflikty poza Europą. Obecnie armia amerykańska dysponuje siłami szybkiego reagowania obejmującymi formacje od plutonu rangersów poprzez brygadę lub dywizję powietrznodesantową do sił trzech dywizji wielkości korpusu plus siły wsparcia.

W ostatnich latach, pomimo znacznych redukcji w stanie osobowym, stworzono trzy nowe dywizje w armii czynnej. Siły rezerwy są coraz bardziej orientowane na zadania wsparcia w miarę wzrostu stosunku aktywnych sił bojowych do sił wsparcia.

W 1980 roku finansowym armia otrzyma pewną ilość batalionów manewrowych, które zostaną przydzielone do sił czynnych, zorganizowane zostaną dodatkowe lekkie przeciwpancerne bataliony w gwardii narodowej, a także bataliony rozpoznania radioelektronicznego. Nadal zwiększana będzie zdolność bojowa nienatowskich kontyngentów, sprowadzona z Korei 2 dywizja piechoty jest przekształcana na organizację zmechanizowaną.

Najbardziej wysunięte jednostki armijne mają w okresie pokojowym określone stany osobowe, ich zwiększenie dotyczy tylko tych jednostek w Europie, które dysponują najbardziej nowoczesnym uzbrojeniem. Reorganizacja wybranych jednostek artyleryjskich oraz utworzenie nowych pozwoliło zwiększyć bezpośrednie wsparcie artyleryjskie o prawie jedną trzecią. Rozlokowanie brygady z 2 dywizji pancernej na Wisinie

Północnoniemieckiej znacznie poprawiło sytuację stacjonujących sił amerykańskich. Stale zwiększane są możliwości obrony nuklearnej, biologicznej i chemicznej. Sprzęt z zakresu obrony chemicznej przydzielany jest do jednostek oraz wojennych rezerwowych składów.
W 1980 roku budżetowym dywizje bojowe oraz korpusy wsparcia otrzymają jedenaście chemicznych kompanii obrony dla zapewnienia właściwego rozpoznania oraz możliwości odkażania. Usprawnienia obejmują również siły, które zostałyby wrzutowane dla wzmocnienia NATO w ciągu pierwszych 30 dni po mobilizacji.

W ciągu 1979 roku finansowego 410 czołgów M-60A3 dostarczonych zostało na wyposażenie armii. Ponadto jakieś 550 transporterów opancerzonych M-113A1 zostanie zakupionych i wyposażonych w pociski rakietowe TOW. Planowana w najbliższym czasie produkcja czołgów XM-1 oraz wozów bojowych piechoty i kawalerii jeszcze bardziej zwiększy aktualne możliwości piechoty. Podobnie, kontynuowane dostawy śmigłowców Cobra AH-1S wyposażonych w pociski TOW i unowocześnienie starszych modeli AH-1G przyczyni się do zapewnienia potrzebnej przeciwpancernej siły ognia. Ponadto siły lądowe wyposażane są w miny ustawiane przy pomocy śmigłowców i artylerii, udoskonaloną konwencjonalną amunicję artyleryjską oraz pociski rakietowe z zakresu obrony powietrznej STINGER i ROLAND. Przewidziane są również fundusze na testy pocisków rakietowych "ziemia-powietrze" PATRIOT; dalsze prace nad powszechnym rakietowym systemem wsparcia oraz przygotowawcze prace nad dywizyjnym działem do zadań obrony powietrznej /DIVAD/. Podjęte zostały również badania nad ogniowym systemem wsparcia dalekiego zasięgu przewidzianym przeciwko zmasowanym atakom pancernym.

Siły morskie

Marynarka jest zdolna do wykonywania większości poważnych zadań oraz prowadzenia i wspierania wojny powszechnej, a także ingerowania w wypadku konfliktów na Atlantyku lub Pacyfiku, chociaż nie jednocześnie.

Coraz potężniejsze stają się siły okrętów nawodnych. Lotnictwo morskie - od samolotów myśliwskich F-14 bazujących na lotniskowcach do samolotów patrolowych P-3C i floty śmigłowców do zwalczania okrętów podwodnych - stanowi właściwie wyważone uzupełnienie sił nawodnych marynarki.

Grupy lotniskowców bojowych sformowane z 12 lotniskowców łatwych do urzutowania stanowią trzon sił marynarki Stanów Zjednoczonych. Te grupy bojowe, przy swojej globalnej zdolności uderzenia, zapewniają najbardziej efektywne środki kontroli morskiej. Trzy z dwunastu bojowych lotniskowców mają napęd nuklearny.

- SPRUANCE /DD 963/; klasa niszczycieli wchodzących obecnie na wyposażenie w ilości, która pozwoli zwiększyć możliwości bojowe środków nawodnych marynarki. Systemu pocisków rakietowych AEGIS wprowadzanych na uzbrojenie nowej klasy DDG47 zapewni marynarce zdolność zdecydowanego przeciwstawienia się najlepszym radzieckim pociskom rakietowym przeciwko okrętom.

- Ponad 50 fregat OLIVER HAZARD PERRY wyposażonych w kierowane pociski rakietowe znajduje się albo w budowie, albo jest planowana. Okręty te będą uzbrojone w systemy pocisków rakietowych HARPOON oraz udoskonalone środki łączności i nowoczesne urządzenia do walki z okrętami podwodnymi.

- Środki amfibijne zwiększone zostały dzięki wprowadzeniu nowej klasy amfibijnych okrętów uderzeniowych TARAWA. Wkrótce będzie pięć okrętów tej klasy.

- Utrzymanie przewagi uderzeniowych okrętów podwodnych zapewnione zostanie dzięki wprowadzeniu udoskonalonych okrętów podwodnych klasy LOS ANGELES.

- Znaczna przewaga w zakresie możliwości prowadzenia działań przeciwko okrętom podwodnym znacznie zwiększa ogólne możliwości marynarki.

Tak więc usprawnienia w dziedzinie floty pozwoliły zwiększyć całokształt możliwości sił morskich ogólnego przeznaczenia w wykonywaniu swoich zadań bojowych. Niektóre rodzaje tych zadań wymagają jednak nadal poważnej uwagi.

Przedmiot zwiększonej uwagi stanowią pociski rakietowe "powietrze-powietrze". Wynika to z rosnącego zagrożenia ze strony samolotów radzieckich wyposażonych w pociski rakietowe Cruise z konwencjonalnymi i nuklearnymi głowicami bojowymi przeznaczonymi do zwalczania okrętów /ASCM/. Nowy wymiar uzyskało lotnictwo radzieckie dzięki samolotom bombowym BACKFIRE B oraz bazującym na lotniskowcach samolotom FORGER. W budowie znajduje się również nowa generacja najbardziej nowoczesnych technicznie pocisków rakietowych cruise przeznaczonych do zwalczania okrętów.

Stany Zjednoczone posiadają także przewagę nad Związkiem Radzieckim w dziedzinie zwalczania okrętów nawodnych, głównie dzięki amerykańskim samolotom szturmowym bazującym na lotniskowcach. Jednakże w ostatnich latach przewaga marynarki amerykańskiej w tej dziedzinie ulega stopniowemu osłabieniu. Sytuacji takiej sprzyjają między innymi takie czynniki: zmniejszenie sił lotniskowców powodujące niedostatek ich w rejonach, w których powinny się znajdować; zwiększenie radzieckich nawodnych sił bojowych i unowocześnienie ich; zdecydowane usprawnienie radzieckich systemów AAW oraz realizacja nowego programu SAM a także radziecka rozbudowa nowego programu pocisków rakietowych "ziemia-powietrze".

W zakresie przeciwdziałania minom potrzebne są środki do zwalczania min nieprzyjaciela w portach, rejonach działań na oceanie, na wybrzeżach morskich, a także w amfibijnych rejonach działań. Obecne siły amerykańskie tego rodzaju są wystarczające, aby umożliwić oczyszczenie portów amerykańskich oraz rejonów działań amfibijnych. Nie są one jednak dostateczne, aby przeciwstawić się zagrożeniu przybrzeżnych głębin morskich, cieśnin oraz rejonów działań na oceanach. Planowane usprawnienia w dziedzinie uzbrojenia, wyposażenia śmigłowców oraz konstrukcji okrętów pozwolą osiągnąć daleko idący postęp w zakresie działań przy użyciu min.

Amerykańskie siły amfibijne złożone z amfibijnych jednostek marynarki oraz powietrzno-lądowych sił specjalnych piechoty morskiej zapewniają możliwość wejścia siłą na wybrzeża nieprzyjaciela. Gotowość, elastyczność organizacji oraz samowystarczalność tych sił specjalnych czynią je odpowiednim środkiem walki w różnego rodzaju konfliktach. Obecne amfibijne możliwości transportowe uniemożliwiają prowadzenie równoczesnych amfibijnych działań wojennych na dwóch TDW lub w znacznie oddalonych od siebie częściach tego samego TDW. Jeżeli możliwości istniejących sił piechoty morskiej mają być w pełni wykorzystane, konieczne są dalsze usprawnienia w tej dziedzinie.

Lotnictwo taktyczne

Podczas gdy Związek Radziecki stawia na utrzymanie globalnej przewagi ilościowej, planowana modernizacja samolotów amerykańskich ma zmniejszyć znaczenie tej nierówności. Zwiększające się koszty mogą jednak osłabić zamierzone wysiłki modernizacyjne.

Samoloty myśliwskie F-14 i F-15 odznaczają się wysoką zdolnością bojową, ale dla zapewnienia mniej kosztownych i bardziej specjalistycznych samolotów odpowiadających potrzebom lotnictwa taktycznego zaprojektowany został przez siły powietrzne Stanów Zjednoczonych samolot myśliwski F-16 oraz F/A-18 przez piechotę morską marynarki.

W siłach powietrznych program modernizacji polega na budowie samolotów A-10 i F-15 oraz wprowadzeniu samolotów myśliwskich F-16. Samolot A-10 zaprojektowany został konkretnie do zadań bezpośredniego wsparcia powietrznego obejmujących m.in. niszczenie wozów pancernych i czołgów. Samolot myśliwski F-15 zaprojektowano początkowo z myślą o zapewnieniu wyższej zdolności walki powietrznej niż ta, jaką dysponują samoloty nieprzyjaciela zaprojektowane we wczesnych latach osiemdziesiątych.

Pierwsza eskadra samolotów myśliwskich F-15 weszła do uzbrojenia lotnictwa taktycznego w 1977 roku budżetowym. Cztery eskadry samolotów myśliwskich F-15 przydzielone zostały do amerykańskich sił powietrznych w Europie. Planowane dostawy 729 samolotów myśliwskich F-15 będą realizowane w 1982 roku budżetowym, a ich zakończenie przewidziane jest na 1984 rok budżetowy.

Pierwsze jednostki operacyjne F-16 zostaną wprowadzone w 1981 roku budżetowym. Planuje się dziesięć bojowych i dwa rezerwowe skrzydła F-16. W miarę dostarczania nowych F-16, samoloty F-4 będą przesuwane do sił rezerwy powietrznej. Bezpośrednie przekazywanie F-16 do sił rezerwy powietrznej planowane jest od początku 1983. Program F-16 oznacza poważny krok w kierunku standaryzacji i współdziałania NATO. Również Belgia, Dania, Norwegia i Holandia postanowiły zakupić 348 samolotów F-16 dla zastąpienia starszych samolotów F-104.

Kontynuowana jest także modernizacja jednostek powietrznych marynarki. Planuje się dostarczenie 509 samolotów F-14. Systemy broni PHOENIX samolotów F-14 odznaczają się większą niezawodnością niż te, w którą wyposażone są F-4, i znacznie poprawiają zdolność operacyjną sił.

Kontynuowane jest także zapewnianie samolotom A-6E zdolności wykonywania zadań ofensywnych w każdych warunkach atmosferycznych. Samoloty A-6E stanowią wersję sprawdzonego już pod względem bojowym A-6A, odznaczającą się zwiększoną niezawodnością i celnością broni oraz trwałością. Są one najbardziej nowoczesnymi samolotami uderze-

niowymi w arsenale uzbrojenia marynarki.

Do wprowadzenia samolotów F-18 korpus piechoty morskiej będzie posługiwał się samolotami F-4. Pierwszą eskadrę operacyjną planuje się na 1983 rok budżetowy; pozostała ilość sił F-4 marynarki zostanie zastąpiona wersją samolotów myśliwskich F/A-18, które wejdą do uzbrojenia. Do wypełnienia zadań ofensywnych mniejszej wagi w korpusie piechoty morskiej będą wprowadzane samoloty A-4M i AV-8A. AV-8A /licencja HARRIER/ są samolotami pionowego startu i lądowania znajdującymi się na uzbrojeniu od 1971 roku. Obecny program modernizacji tych samolotów zakłada przedłużenie ich okresu eksploatacji oraz zwiększenie możliwości. Dotychczasowa realizacja tego programu polegała na przeprowadzeniu pomyślnych testów lotniczych prototypu. Budżet na 1980 r. nie zawiera funduszy na kontynuowanie tego programu.

Marynarka Stanów Zjednoczonych realizuje plan przestawienia części lotnictwa na samoloty pionowego startu i lądowania. Badania wykazują, że odpowiednia ilość samolotów V/STOL byłaby w stanie wypełniać zadania marynarki i zapewniłaby większą elastyczność operacjom floty. Pierwsze loty prototypów będą miały miejsce w 1983 r.

Obezwładnianie radzieckich środków obrony powietrznej w Europie Środkowej stanowi najpoważniejsze zadanie. Radzieckie programy modernizacyjne obejmują usprawnienia w zakresie systemów ostrzegania przed zagrożeniem; powietrznych urządzeń zakłócających; elektronicznych środków przeciwdziałania /ECM/ podwieszonych na samolotach oraz reflektorów dipolowych i rakiet sygnalizacyjnych. Innymi środkami obezwładniania są samoloty Wild Weasel F-4G; również zwiększenie celności oraz zasięgu artylerii zwiększają możliwości obrony powietrznej w zakresie obezwładniania. Istotną wartość ma również budowa precyzyjnego systemu lokalizacji uderzeń /PLSS/.

Powietrzny system ostrzegania E-3A i kontroli /AWACS/ zapewnia wykrywanie samolotów w warunkach stosowania środków ECM, na każdej wysokości. Może on być wykorzystywany zarówno w strategicznych rolach defensywnych, jak i taktycznych.

Po raz pierwszy system AWACS został wprowadzony na uzbrojenie 1 października 1978 roku, kiedy przejął on odpowiedzialność za obronę powietrzną Grenlandii i inwigilację cieśniny między Grenlandią i Wielką Brytanią. Na dzień 31 grudnia 1978 r. na wyposażeniu znaj-

dowało się 15 samolotów systemu AWACS. Departament Obrony zabiega o zgodę na udział Stanów Zjednoczonych w transakcji NATO na zakupienie powietrznego systemu wczesnego ostrzegania i kontroli obejmującego "mieszane siły" samolotów E-3A i angielskich samolotów NIMROD oraz zmodyfikowane systemy przewidziane dla warunków europejskich.

Siły mobilne

Strategia amerykańskich sił ogólnego przeznaczenia jest w zasadniczy sposób uzależniona od przerzucania sił za ocean. Ta mobilność sił w skali światowej ma istotne znaczenie dla wiarygodności amerykańskiej pozycji obronnej i opiera się na możliwościach cywilnego sektoru transportowego - lądowego, morskiego i powietrznego - mającego uzupełniać ograniczone środki transportu wojskowego.

Siły transportu powietrznego

Amerykańskie strategiczne siły wojskowe transportu powietrznego obejmują 70 samolotów C-5A i 234 samoloty C-141. Ponadto amerykański cywilny przemysł lotniczy przeznaczył 113 samolotów transportowych dalekiego zasięgu i 96 samolotów pasażerskich dalekiego zasięgu dla sprostania potrzebom w zakresie obrony w przypadku niebezpieczeństwa. Te komercyjne samoloty są przydzielane w ramach programu cywilnej rezerwowej floty powietrznej.

Samoloty C-5 są w strategicznych siłach transportu powietrznego jedynymi samolotami "wolnego świata" zdolnymi do przewożenia ładunków o bardzo dużych rozmiarach takich jak 155 mm haubice samobieżne oraz czołgi M-60. Samoloty transportowe C-141, B-747 oraz DC-10 mogą przenosić sprzęt o szczególnie dużych rozmiarach taki jak olbrzymie przyczepy tankujące czy transportery opancerzone M113. Ładunek w rodzaju amunicji, aprowizacji czy części zapasowych może być przewożony przy pomocy wojskowych i komercyjnych samolotów transportowych takich jak DC-8 i B-707. Chociaż oddziały wojskowe mogą być przewożone przy pomocy wszystkich samolotów wojskowych, są one na ogół transportowane samolotami komercyjnymi takimi jak B-747, DC-10 i DC-8.

Transport morski

Równie ważnym aspektem mobilności strategicznej jest transport morski. Podczas gdy transport powietrzny ma służyć do bezpośredniego wzmocnienia i uzupełniania zaopatrzenia, transport morski musi transportować sprzęt, amunicję i ropę potrzebne do podtrzymania urzutowanych sił.

Transport morski w okresie pokojowym, zarządzany przez Wojskowe dowództwo transportu, musi być wzmacniany przez okręty cywilne, jeżeli ma przychodzić z pomocą w nie przewidzianych konfliktach zbrojnych. W przypadku mobilizacji wszystkie amerykańskie okręty handlowe mogą zostać zarekwirowane i jeżeli zostaną wzmocnione przez natowską marynarkę handlową będą w stanie sprostać potrzebom ewentualnej wojny natowskiej. W czasie, kiedy nie zachodzi mobilizacja, potrzebny w takich nie przewidzianych konfliktach transport morski będzie składał się z floty kontrolowanej przez dowództwo wojskowego transportu morskiego, okrętów cywilnych zaangażowanych na zasadzie kontraktu lub dobrowolnie oraz okrętów reaktywowanych z rezerwowej floty obrony narodowej.

Rozdział IV

Problemy szczególnego zainteresowania

Natowskie programy modernizacji

Długofalowy program obrony NATO

W czasie odbytego w maju 1978 r. spotkania przywódców NATO zaakceptowano szeroki zakres środków mających pomóc w przyjęciu takiej strategii, która będzie potrzebna w latach osiemdziesiątych i późniejszych. Przedsięwzięcia te zostały objęte długofalowym programem obrony NATO /LTDP/. Program ten ma na celu pomóc w zachowaniu równowagi wojskowej, która wyraźnie przesuwa się na niekorzyść NATO, a także przezwyciężyć istotne słabe strony sojuszu. Zaplanowano również zwiększenie kooperacji między członkami NATO, a także planowania w zakresie obrony, które lepiej wykorzystywałoby mocne strony przemysłowej i ekonomicznej bazy krajów zachodnich.

Ten daleko sięgający w przyszłość długofalowy program, bezprecedensowy w NATO, odzwierciedla wspólną potrzebę większej kooperacji członków sojuszu jeżeli wiarygodne odstraszanie i obrona mają być utrzymane w latach osiemdziesiątych przy kosztach odpowiednich do przyjęcia dla państw - członków NATO.

Planiści NATO uznają, że doktryna, taktyka, budowa i rozpowszechnianie systemów uzbrojenia podlegają odmiennym zasadom w poszczególnych krajach. Przy takim założeniu program LTDP zapewnia projekt lepszego współdziałania i standaryzacji, mający usprawnić całokształt obronnych możliwości NATO i zwiększyć efektywność koalicyjnych działań wojennych, gdyby zaszła taka potrzeba.

Plan usprawnień LTDP uwzględnia dziesięć priorytetowych dziedzin:

Gotowość. Cały szereg programów przewidzianych zostało dla zwiększenia wojskowej gotowości sił NATO. Dotyczą one zwiększenia stanu liczebnego czołgów, broni przeciwpancernej i pocisków rakietowych, śmigłowców uzbrojonych oraz nowoczesnych pocisków rakietowych "powietrze-ziemia"; budowy wspólnych generacji broni przeciwpancernej i pocisków rakietowych "powietrze-ziemia"; zaopatrzenia w sprzęt zabezpieczający przed działaniami chemicznymi, a także usprawnień

w zakresie zdolności bojowej sił. Inne programy mają na celu zapewnienie siłom NATO umiejętności szybszego reagowania w sytuacji nieoczekiwanego niebezpieczeństwa.

Środki wzmocnienia Programy w tym zakresie mają zapewnić szybkie wzmocnienie sił na ATW w okresach wzrostu napięcia lub kryzysu i mają one objąć lotnictwo cywilne - morskie i lądowe oraz środki infrastruktury. Ważną rzeczą jest również zaopatrzenie - przed upływem 1982 r. - sojuszników europejskich w niezbędne środki techniczne oraz trzech dodatkowych dywizji amerykańskich na ATW w sprzęt ciężki.

Mobilizacja rezerw Z racji ogromnej zależności NATO od rozwijania w porę jednostek rezerwowych zaplanowano szereg przedsięwzięć zmierzających do zapewnienia rezerwistom i jednostkom rezerwy odpowiedniego wyposażenia, wyszkolenia, a także zdolności szybkiego przerzucania i rozwijania w razie potrzeby. Uzupełnienie przedsięwzięć dotyczących problematyki wzmocnienia stanowią programy apelujące do szeregu krajów europejskich o utworzenie - tam gdzie jest to potrzebne - dodatkowych brygad rezerwy.

Marynarka Programy w tej dziedzinie zmierzają do skorygowania istotnych braków jakościowych w istniejących i planowanych jednostkach bojowych marynarki - ze szczególnym uwzględnieniem spraw dowodzenia, kontroli i łączności; obrony powietrznej jednostek morskich; usprawnienia możliwości w zakresie zwalczania okrętów podwodnych; obrony przed okrętami nawodnymi, a także możliwości działań przy użyciu min. Większość tych programów jest już w pełni lub częściowo wdrażana w życie. Wyjątek stanowi tu problematyka dotycząca działań przy użyciu min oraz systemów przenoszenia, które wymagają wszechstronnej oceny w skali NATO.

Obrona powietrzna Opracowany program ma na celu usprawnienie możliwości w dziedzinie obrony powietrznej, określenie zapotrzebowania na dokładne planowanie w przyszłości i udoskonalanie tej czynności. Programy te obejmują budowę nowego systemu identyfikacji dla NATO; bezpieczne, odporne na zakłócenia i uniwersalne środki łączności dla lotnictwa taktycznego; poważne usprawnienia systemów dowodzenia i kontroli powietrznej; wprowadzanie udoskonalonych samolotów przechwytujących oraz wzmocnienie środków obrony "ziemia-powietrze".

Łączność, dowodzenie i kontrola Programy dotyczące kooperacji opracowane zostały z myślą o zapewnieniu NATO udoskonalonych, bezpiecznych, odpornych i - gdzie jest to odpowiednie - zautomatyzowanych, strategicznych i taktycznych środków łączności oraz średnio- i długofalowych systemów dowodzenia i kontroli.

Uważa się, że programy te mają istotne znaczenie dla konsultacji politycznej w czasie kryzysu, a także dla kierowania siłami zbrojnymi.

Wojna radioelektroniczna Programy przewidują istotne usprawnienia zdolności NATO do przeciwstawienia się zagrożeniu nowoczesnych działań elektronicznych ze strony Układu Warszawskiego. Dotyczą one sił lądowych, powietrznych i morskich, a także usprawnień w organizacji i procedurach NATO, z uwzględnieniem ściślejszej współpracy w dziedzinie badań i rozwoju. Głównym czynnikiem ograniczającym postęp w tym zakresie jest brak wykwalifikowanego personelu; podejmowane są kroki dla przezwyciężenia tych niedostatków.

Logistyka Programy mają na celu usprawnienie logistycznej gotowości sojuszu, zwłaszcza w dziedzinie zasadniczych i rezerwowych zapasów wojennych. Istotne jest wprowadzenie w życie jednolitej, uzgodnionej polityki NATO odnośnie koordynacji wsparcia logistycznego.

Racjonalizacja Programy w zakresie tej problematyki zmierzają do opracowania nowych procedur mających usprawnić efektywność wojsk poprzez lepsze wykorzystanie dostępnych środków obrony, a także większą standaryzację i współdziałanie w zakresie wyposażenia dla celów obrony. Mają one za zadanie również zwiększenie współdziałania w dziedzinie budowy i upowszechnienia sprzętu do celów obrony w oparciu o efektywny długofalowy proces planowania uzbrojenia w NATO.

Modernizacja broni nuklearnej TDW Planowane są krótko- i długofalowe przedsięwzięcia zmierzające do zapewnienia siłom nuklearnym istotnej roli w obronie sojuszu. Planowanie w tym zakresie realizowane jest pod auspicjami Grupy ds planowania nuklearnego NATO. Wyniki jej badań zostały przekazane ministrom w kwietniu 1979 roku.

Racjonalizacja, standaryzacja i współdziałanie

Amerykańskie siły zbrojne kontynuują wysiłki w kierunku podniesienia jakości współdziałania z siłami sojuszniczymi, aby w ten sposób poprawić efektywność działania i usprawnić wykorzystywanie

posiadanych środków. Długofalowy program LTDP podkreśla znaczenie racjonalizacji, standaryzacji i współdziałania dla sił NATO.

Stany Zjednoczone mają do odnotowania poważny sukces w negocjacjach bilateralnych mających na celu wspólne rozwijanie i eksploatowanie linii łączności oraz porozumieniach odnośnie różnorodnych rodzajów wsparcia w ramach sojuszu. Szczególne znaczenie ma formalne porozumienie dotyczące przekazania amerykańsko-niemieckiego rurociągu do NATO.

NATO odnotowuje również postęp w dziedzinie transportu powietrznego, standaryzacji paliwa, systemów paliwowych i amunicji oraz wspólnego wykorzystywania składów.

Jeżeli chodzi o problemy paliwowe, to kraje członkowskie NATO uzgodniły stosowanie paliw standardowych /paliwa diesselowskie, benzyna samochodowa, paliwa destylowane dla napędu okrętów oraz JP-8 jako paliwa dla natowskich samolotów odrzutowych bazujących na lądzie/. Przestawianie lotnictwa amerykańskiego i jednostek europejskich w Wielkiej Brytanii na JP-8 zostało zakończone w 1979 r. Sprzęt dotyczący obsługi paliwowej jest albo standaryzowany, uniwersalny lub może być modyfikowany na miejscu dla sprostania wymaganemu przepływowi /powietrza/ paliwa.

W ostatnim czasie armia amerykańska wspólnie z armiami sojuszniczymi pracuje nad nieograniczonym wykorzystywaniem broni produkowanej przez Stany Zjednoczone i sojuszników oraz amunicji. Wymiana danych eksperymentalnych ujawniła, że większość 155 mm, 175 mm i 8-calowej amunicji artyleryjskiej może być wykorzystywana przez większość państw Sojuszu.

W zakresie amunicji dla sił morskich zmierza się do szerokiego wprowadzenia w NATO pocisków rakietowych Harpoon; amunicji 5"/38 dla dział okrętowych; standardowych pocisków rakietowych dla przeciwlotniczych systemów broni Tartar/Terrier oraz systemów broni Phalanx. W przyszłych przedsięwzięciach dotyczących marynarki przewiduje się preferowanie koncepcji budowy całych generacji broni uwzględniających szeroką kooperację, np. w dziedzinie nowoczesnych min odpowiadających wymaganiom sił zbrojnych NATO. Podobnie, postanowiono również wspólnie budować pociski "powietrze-powietrze" i "powietrze-ziemia". Przystosowywanie różnych samolotów NATO do stosowania jednolitego uzbrojenia stanowi czynnik sprzyjający standaryzacji.

Inną dziedziną objętą modyfikacją jest wspólne posługiwanie się składami materiałowymi. Stany Zjednoczone zawarły kilka bilateralnych i multilateralnych porozumień z krajami NATO na wspólne wykorzystywanie zapasów ropy naftowej, amunicji i sprzętu. Porozumienia takie mają dużą wartość ekonomiczną, ponieważ umożliwiają korzystanie z najbliższych zasobów w razie potrzeby, co jest szczególnie istotne, jeżeli dotyczy miejsc, w których uczestniczące państwa nie posiadają składów.

Dla usprawnienia organizacji transportu sprzętu i zaopatrzenia wojskowego Stany Zjednoczone zawarły szereg porozumień z europejskimi państwami NATO. Dotyczą one transportu kolejowego, drogowego itp. zarówno w okresie pokoju, jak i sytuacji kryzysowych.

Porozumienia o ograniczeniu zbrojeń i obecne negocjacje

Stany Zjednoczone uczestniczą w negocjacjach zmierzających do zawarcia bilateralnych i multilateralnych porozumień o kontroli zbrojeń, które wzmacniają bezpieczeństwo i stabilność Stanów Zjednoczonych oraz poprawiają stosunki międzynarodowe.

Obecne porozumienia o ograniczeniu zbrojeń

Porozumienie tymczasowe

Tymczasowe porozumienie na temat strategicznych zbrojeń ofensywnych zabrania budowy dodatkowych stałych i bazujących na lądzie wyrzutni międzykontynentalnych balistycznych pocisków rakietowych /ICBM/ z wyjątkiem tych, które istnieją lub są w trakcie budowy. Porozumienie to pozwala na modernizację i zastępowanie wyrzutni; pod warunkiem że rozmiary silosów nie będą zwiększane o więcej niż 10-15 procent. Zabrania ono przekształcania wyrzutni ICBM na "lekkie" ICBM /np. amerykańskie pociski Minuteman/ lub wyrzutnie starszych typów budowane przed 1964 r. /np. Titan II/ na wyrzutnie dla "ciężkich" ICBM zbudowanych po 1963 r. W rezultacie amerykański potencjał wyrzutni pocisków ICBM jest obecnie ograniczony do 1054 stałych wyrzutni, z których żadna nie może być przekształcona na wyrzutnie nowoczesnych "ciężkich" ICBM.

Porozumienie tymczasowe ograniczyło ilość wyrzutni pocisków rakietowych wystrzeliwanych z okrętów podwodnych /SLBM/ i nowoczesnych okrętów podwodnych wyposażonych w balistyczne pociski do ilości ope-

racyjnej - z uwzględnieniem tych, które 26 maja 1972 r. znajdowały się w budowie - ale pozwalało ono na dodatkową budowę wyrzutni dla wymiany starszych ICBM lub SLBM. W momencie zawarcia porozumienia Stany Zjednoczone posiadały 656 operacyjnych wyrzutni SLBM oraz 41 okrętów podwodnych o napędzie atomowym wyposażonych w balistyczne pociski rakietowe /SSBN/. Porozumienie tymczasowe pozwalało Stanom Zjednoczonym na zwiększenie rozmiaru tych sił do ilości nie przekraczającej 710 wyrzutni SLBM na 44 okrętach podwodnych SSBN. Zwiększenie ilości wyrzutni operacyjnych i znajdujących się 26 maja 1972 w budowie do ponad 656 SLBM mogło być realizowane tylko na zasadzie wymiany takiej samej ilości wyrzutni ICBM zbudowanych przed 1964 rokiem.

Układ dotyczący antybalistycznych pocisków rakietowych

Układ ten /ABM/ z 1972 ograniczył początkowo każdą ze stron do dwóch kompleksów pocisków antybalistycznych - jednego dla ochrony siedziby rządu i drugiego - dla obrony kompleksu ICBM. Każdy z tych kompleksów mógł zawierać nie więcej niż 100 przechwytujących pocisków rakietowych. Przyjęto również konkretne ograniczenia dotyczące systemów radiolokacyjnych, które mogły zostać zastosowane w każdym z tych rejonów. Traktat zabrania również obu stronom budowy, wypróbowywania lub wprowadzania systemów ABM lub ich komponentów bazujących na morzu, w przestrzeni czy też na lądzie jako środki mobilne. Ponadto,obydwie strony zgodziły się nie budować, nie wypróbowywać i nie wprowadzać wyrzutni ABM zdolnych wystrzeliwać więcej niż jeden przechwytujący pocisk rakietowy jednocześnie; systemów ABM, które zapewniłyby możliwość szybkiego ładowania oraz przechwytujących pocisków rakietowych wyposażonych w więcej niż jedną niezależnie kierowaną głowicę bojową.

Układ ABM podpisany został w Moskwie 3 lipca 1974 roku. Protokół, który wszedł w życie 24 maja 1976 r., wprowadził dalsze ograniczenia do tylko jednego kompleksu ABM. Układ ABM jest weryfikowany co pięć lat; pierwsza formalna kontrola miała miejsce w listopadzie 1977 r. Wcześniej Stany Zjednoczone i Związek Radziecki wyraziły zgodne przekonanie, że Układ służy celom bezpieczeństwa obu krajów i potwierdziły swoją przynależność do Układu.

Inne obowiązujące układy

Oprócz wymienionych istnieje cały szereg porozumień o kontroli zbrojeń, które już obowiązują lub są przygotowywane do ratyfikacji przez senat. Ponad tuzin układów bezpośrednio ogranicza amerykańską aktywność wojskową w różnym stopniu. Są to między innymi: Układ genewski z 1925 r., Układ dotyczący Antarktydy, Układ o ograniczeniu doświadczeń i prób, Układ o przestrzeni kosmicznej, Konwencja na temat broni biologicznej, Układ o pokojowym wykorzystaniu broni nuklearnej, Układ o zapobieganiu wojnie nuklearnej itp.

Zawarte zostały również cztery inne ważne układy. Są to układ o nieproliferacji, amerykańsko-radzieckie porozumienie w sprawie wypadków na morzu oraz układ o przeciwdziałaniu im a także układy o modernizacji gorącej linii. Ponadto, stała komisja konsultatywna, wspólna radziecko-amerykańska organizacja zajmuje się analizą zagadnień i problemów zgodności układów z zakresu zbrojeń strategicznych.

Obecne negocjacje

Wśród trwających obecnie negocjacji dotyczące zbrojeń strategicznych istotną rolę odgrywają rozmowy o ograniczeniu zbrojeń strategicznych /SALT/; rozmowy o wzajemnej i zrównoważonej redukcji sił zbrojnych /MBFR/; rozmowy o zakazie doświadczeń z bronią chemiczną, radiologiczną i innymi nowymi broniami masowego zniszczenia; negocjacje w sprawie ograniczenia sił zbrojnych na Oceanie Indyjskim oraz porozumienie antysatelitarne. W następnych paragrafach omówione zostaną ważniejsze z tych układów. Stany Zjednoczone uczestniczą również w konsultacjach o wielostronnej kontroli zbrojeń i rozbrojeniu w Pierwszym Komitecie Zgromadzenia Ogólnego ONZ; Komisji Rozbrojeniowej ONZ i 40-narodowym komitecie pracującym nad problematyką rozbrojenia w Genewie.

SALT II

Obecne negocjacje SALT II zmierzają do osiągnięcia porozumień, które zmniejszyłyby prawdopodobieństwo wojny nuklearnej; pozwoliłyby utrzymać zasadniczą równowagę sił i stabilność strategiczną na niższych szczeblach sił zbrojnych.

Przyszłe porozumienie SALT II będzie obejmować trzy składowe: porozumienie obowiązujące do 31 grudnia 1985 roku - o ile oczywiście nie zostanie zastąpione wcześniej przez układ ograniczający w dalszym stopniu ofensywną broń strategiczną; protokół zachowujący ważność nie dłużej niż trzy lata oraz uzgodnione wspólnie zasady, które będą stanowić wytyczne dla negocjacji SALT III.

Ważniejsze postanowienia porozumienia SALT II będą prawdopodobnie dotyczyć:
- ustalenia 2400 strategicznych nuklearnych środków przenoszenia dla każdej ze stron, od kiedy układ zacznie obowiązywać. Chodzi tu o wyrzutnie ICBM, wyrzutnie SLBM, ciężkie samoloty bombowe i balistyczne pociski rakietowe "powietrze-ziemia";
- zmniejszenia strategicznych nuklearnych środków przenoszenia do 2250 w późniejszym terminie.

Limity takie wynikają z następujących ograniczeń:
- ustalenia na sumę 1320 pułapu strategicznych nuklearnych środków przenoszenia wyposażonych w wielorakie niezależnie kierowane ładunki jądrowe MIRV; w tym: pociski rakietowe ICBM, SLBM oraz samoloty bombowe przenoszące pociski cruise ALCM;
- przyjęcia pułapu 1200 pocisków ICBM i SLBM zaopatrzonych w ładunki jądrowe MIRV; w tym 820 pocisków rakietowych ICBM.

Protokół pozwala budować i wypróbowywać w nieograniczonym stopniu pociski Cruise wystrzeliwane z powietrza, z ziemi i z morza, ale zabrania budowy pocisków Cruise wystrzeliwanych z ziemi i z morza o zasięgu ponad 600 kilometrów. Nie określa się natomiast maksymalnego zasięgu dla pocisków Cruise wystrzeliwanych z powietrza /ALCM/ a dozwolonych przez Układ.

Wspólna i wyważona redukcja sił zbrojnych

Stany Zjednoczone dążą do osiągnięcia bardziej stabilnej równowagi wojskowej w Europie Środkowej na niższych szczeblach sił zbrojnych przy nie zmniejszonym bezpieczeństwie NATO.

W ciągu sześciu lat negocjacji na ten temat w gruncie rzeczy mało było rzeczywistych wysiłków dla osiągnięcia skutecznego porozumienia. Zasadnicza różnica w stanowisku NATO i Układu Warszawskiego zajmowanym w negocjacjach wynika z rozbieżności poglądów w spra-

wie równowagi wojskowej w Europie Środkowej. NATO stoi na stanowisku, że ogromna różnica w rozmiarze lądowych sił zbrojnych między NATO i Układem Warszawskim w Europie Środkowej i Wschodniej stanowi najbardziej destabilizujący czynnik w układzie sił. Z tego powodu NATO zmierza do spowodowania wielkich redukcji w siłach lądowych Układu Warszawskiego, zwłaszcza jeżeli chodzi o ich radziecką komponentę. Byłaby to zasadnicza droga do całościowych redukcji po obu stronach prowadząca do parytetu przy stanie osobowym około 700 000 w siłach lądowych i 900 000 w powietrznych i lądowych siłach. Z drugiej strony Układ Warszawski utrzymuje, że przy uwzględnieniu wszystkich czynników należy uznać sprawiedliwą korelację sił, która powinna być utrzymana.

Od 1973 r. Zachód uczynił dwa poważne posunięcia w zakresie rozmów o wzajemnej i zrównoważonej redukcji sił zbrojnych. W grudniu 1975 r. Zachód zaproponował zredukowanie i ograniczenie pewnych amerykańskich jednostek nuklearnych; skłonienie państw Wschodu do wycofania całej radzieckiej armii pancernej i uzgodnienie wspólnego pułapu sił. W kwietniu 1978 r. Zachód wysunął nową inicjatywę przewidującą zredukowanie armii pancernej do 68000 żołnierzy, pięciu dywizji i 1700 czołgów ze strony wschodniej oraz oferującą zredukowanie 2/3 amerykańskiego stanu osobowego jednostek czyli 29000 osób.

8 czerwca 1978 r. Wschód podał dobrze opracowaną kontrpropozycję stanowiącą pierwsze poważne posunięcie koncepcyjne z jego strony od rozpoczęcia negocjacji. Stanowisko to w wielu zasadniczych kwestiach wydawało się bliższe podejściu zachodniemu, ale nadal nie zmienionych zostało kilka zasadniczych różnic między obu stronami.

Chociaż Układ Warszawski zaakceptował koncepcję, że obydwie strony powinny zredukować stan liczebny swoich sił do parytetu, poprzez ustalenie równego pułapu ilościowego, istnieje nadal poważna rozbieżność co do rozmiaru redukcji, jakiej powinien dokonać Układ dla osiągnięcia tego pułapu.

Stany Zjednoczone nie ustają w poszukiwaniu sprawiedliwego porozumienia w sprawie wzajemnej i zrównoważonej redukcji sił zbrojnych. Bezpośrednie działania w tym kierunku zmierzają do rozwiązania zasadniczych kwestii na warunkach Zachodu oraz opracowania takiego spójnego kompleksu środków, które uczyniłyby nieoczekiwany

atak trudniejszym i osłabiłyby nieufność między Wschodem i Zachodem. Z racji długotrwałości negocjacji, a także dynamiki zmian polityczno-wojskowych, rzeczą istotną jest, aby zgłaszane propozycje były stale analizowane z punktu widzenia ich wpływu na zmieniającą się równowagę wojskową oraz fundamentalne interesy NATO.

Nieproliferacja nuklearna

Stany Zjednoczone wychodzą z szerokim wachlarzem inicjatyw obejmujących również multilateralne i bilateralne konsultacje i negocjacje zmierzające do zapobieżenia proliferacji broni nuklearnej. Problematyka nieproliferacji nabiera wagi w miarę zbliżania się konferencji w sprawie układu o nieproliferacji w 1980 r.

Zakaz wszelkich doświadczeń z bronią jądrową

Stany Zjednoczone, Związek Radziecki i Wielka Brytania prowadzą negocjacje w sprawie wszechstronnego zakazu doświadczeń z bronią nuklearną. Zakaz taki musi nadawać się do adekwatnej weryfikacji i nakładać jednakowe ograniczenia według zasady równego bezpieczeństwa. Stany Zjednoczone muszą mieć pewność, że w ramach tego układu ich składy broni nie będą zagrożone. Opracowywany program gwarancji ma wyjść naprzeciw tym obawom. W stopniu, w jakim program taki nie zdoła wyeliminować wszystkich niepokojów, układ o zakazie doświadczeń będzie łączył się z ryzykiem wojny.

Broń chemiczna

W czerwcu 1977 prezydent oznajmił, że w bilateralnych rozmowach ze Związkiem Radzieckim Stany Zjednoczone będą reprezentować stanowisko zmierzające do ograniczenia rozwijania broni chemicznej. W tym czasie wprowadzą one ograniczenia w swoich programach dotyczących broni chemicznej. Stanowisko takie stało się możliwe na bazie postępu dokonanego w negocjacjach ze Związkiem Radzieckim. Postęp, jaki w rozmowach tych zaznaczył się w ciągu ostatniego półtora roku, nie ma jednak charakteru zasadniczego.

Ograniczenia w zakresie przenoszenia broni konwencjonalnej

Stany Zjednoczone traktują przekazywanie broni jako narzędzie polityki zagranicznej, które powinno być stosowane tylko w przypadkach uzasadnionych interesem bezpieczeństwa narodowego. Zgodnie z takim założeniem Stany Zjednoczone podjęły już jednostronne kroki dla ograniczenia przekazywania broni i rozpoczęły negocjacje ze Związkiem Radzieckim zmierzające do nawiązania bilateralnej współpracy w tej problematyce, a w przyszłości także zawarcia wielostronnego porozumienia o ograniczeniu przekazywania broni. Osiągnięty w tych rozmowach postęp będzie stanowił ważny wskaźnik oceny powodzenia w wysiłkach na rzecz wielostronnych ograniczeń w przekazywaniu broni, a także oceny, czy Stany Zjednoczone mają kontynuować jednostronne ograniczenia.

Konferencja w ONZ w sprawie niektórych rodzajów broni konwencjonalnych

Stany Zjednoczone są również zaangażowane w prace przygotowawcze do konferencji ONZ, jaka ma się odbyć w 1979 r. w sprawie zakazu lub ograniczenia niektórych broni konwencjonalnych. Chodzi tu o takie rodzaje broni jak: miny, pułapki, środki zapalające, pociski małego kalibru czy niewykrywalne elementy.

Prawo morskie

Stany Zjednoczone uczestniczą systematycznie w konferencjach ONZ poświęconych prawu morskiemu. Wyniki tych negocjacji mogą mieć poważny wpływ na bezpieczeństwo narodowe Stanów Zjednoczonych.

Dowodzenie, kontrola i łączność /C^3/

Strategiczne dowodzenie, kontrola i łączność muszą zapewnić ostrzeganie o ataku i jego ocenę, kontrolę sił strategicznych, i ich użycie oraz wykorzystywanie sił rezerwy przez długi okres po dobrze skoordynowanym ataku niezależnie od sił Stanów Zjednoczonych oraz stanu pogotowia.

Opracowano szereg procedur z myślą o wsparciu sił strategicznych w przypadku braku ostrzegania. Ostrzeganie przed samolotami bombowymi i pociskami cruise na północnych kierunkach kontynentalnych ma zostać zapewnione w ramach usprawnień programu zdalnego wczesnego ostrzegania.

Perspektywa zapewnienia bezpiecznej, pewnej i w porę łączności dla sił strategicznych wiąże się z połową lat osiemdziesiątych i wystrzeleniem nowych systemów satelitarnych takich jak obronny system łączności satelitarnej /DSCS/ III; programowanymi usprawnieniami w zakresie niskich częstotliwości /LF/ i bardzo niskich /VLF/ wykorzystywanych w lotnictwie, a także dalszym rozwojem stosowanych powszechnie oraz specjalnych sieci łączności. Budowa nowoczesnego sprzętu obliczeniowego oraz transmiterów wysokiej mocy pracujących na niskiej i bardzo niskiej częstotliwości dla samolotów E-4B polepszy możliwości w zakresie łączności z okrętami podwodnymi o napędzie atomowym SSBN za pośrednictwem TACAMO - przekaźnikowego samolotu łączności. Dla zapewnienia wiarygodnej i w odpowiednim czasie łączności z okrętami SSBN konieczne jest wprowadzenie systemów TACAMO zarówno w rejonie Atlantyku, jak i Pacyfiku.

Systemy C^3 sił ogólnego przeznaczenia

Systemy dowodzenia, kontroli i łączności TDW muszą odznaczać się szybkim reagowaniem na potrzeby w zakresie gromadzenia danych, analizy, selekcji rozwiązań wojskowych, a także wytycznych dla wojsk. Jednocześnie systemy C^3 muszą być uniwersalne dla całych sił amerykańskich, a także sojuszniczych.

Europejsko-natowskie systemy C^3

Możliwości w zakresie wsparcia stanowią istotną sprawę dla dowódców amerykańskich w ich działalności w NATO, a obecne systemy amerykańskie i natowskie w tej dziedzinie nie są wystarczające. W miarę jak do użytku wejdą amerykańskie systemy cyfrowe, podjęte zostaną specjalne wysiłki dla osiągnięcia takiej uniwersalności użycia. System łączności do zadań obrony /DCS/ w Europie jest wrażliwy na elektroniczne środki przeciwdziałania /ECM/ i inne zagrożenia. Jedynie ograniczone mobilne i możliwe do transportu środki nadają się do celów systemu DCS.

Taktycznym systemom dowodzenia i kontroli bazującym na lądzie brakuje zdolności pewnego i w porę ostrzegania taktycznego. Wiele poważnych problemów istnieje w dziedzinie łączności fonicznej, przeciwdziałania środkom ECM, a także wszechstronności zastosowania, jeżeli chodzi o amerykańskie systemy taktyczne C^3, a także systemy sojuszników. Lądowe systemy taktyczne C^3 znajdujące się w Europie

spełniają jedynie wymagania stawiane w czasach pokojowych. Obecne systemy tego rodzaju są wrażliwe na środki przeciwdziałania elektronicznego ECM.

Posiadane przez NATO systemy C^3 cechują również inne niedostatki. Dlatego potrzebna jest dalsza integracja systemów z zakresu rozpoznania i identyfikacji celów. Lepsza koordynacja i kontrola kolektorów optycznych i dźwiękowych na polu walki jest potrzebna dla zmniejszenia wzajemnego zakłócania, a także zapewnienia współdziałania pomiędzy działalnością w zakresie rozpoznania i wprowadzania w błąd.

Inne rejony geograficzne

Trwałe, odporne na zakłócenia i bezpieczne środki łączności są potrzebne do celów wsparcia rozmieszczonych w dużym rejonie Pacyfiku sił amerykańskich.

System łączności wojskowej państw CENTO znacznie zmniejszył swoją wartość i dlatego istnieje potrzeba jego modyfikacji i unowocześnienia, ponieważ system ten spełniałby kluczową rolę w jakichkolwiek połączonych działaniach w tym rejonie.

Programy w zakresie ćwiczeń i szkolenia

Wspólne ćwiczenia

Wspólne ćwiczenia stanowią najlepszy sposób sprawdzania wspólnych planów, systemów broni i procedur. Umożliwiają one realizację całego szeregu konkretnych celów, których nie dałoby się osiągnąć na innej drodze. Demonstrują zdolność rozwijania zasadniczych sił zbrojnych do celów strategicznych; pozwalają ocenić gotowość i przygotowanie sił w rzeczywistych warunkach i sprzyjają tworzeniu nowych doktryn, koncepcji i technik.

Reforger

Największymi ćwiczeniami z punktu widzenia mobilności strategicznej są ćwiczenia "Reforger". Stają się one coraz bardziej realistycznymi organizowanymi z coraz większym rozmachem ćwiczeniami. W ćwiczeniach "Reforger" przeprowadzonych w 1978 i 1979 r. zastosowane zostały następujące innowacje: stałe przerzucanie drogą

powietrzną batalionu piechoty z Fort Lewis i Waszyngtonu z wykorzystaniem samolotów transportowych C-5A i tankowaniem w powietrzu i włączeniem do ćwiczeń w ciągu 48 godzin; rozwinięcie bez ostrzeżenia batalionu dla transportu materiałów przydzielonych do jednostek POMCUS i uczestniczenia w planowanych polowych ćwiczeniach szkoleniowych; pełna integracja planów obrony powietrznej.

NIFTY NUGGET

Ćwiczenia NIFTY NUGGET, dowódczo-sztabowe ćwiczenia przeprowadzone w październiku-listopadzie 1978 r. zasługują na specjalną uwagę. Miały one na celu ocenę planów, procedur i systemów mających pomagać w mobilizacji i rozwijaniu sił w ewentualnym światowym konflikcie z Układem Warszawskim. Stanowiły najbardziej ekstensywny sprawdzian możliwości sił amerykańskich w zakresie mobilizacji na przestrzeni ostatnich lat. Ćwiczenia obejmowały wszystkie wydziały Departamentu obrony, a także cywilne federalne wydziały odgrywające istotną rolę w dziedzinie mobilizacji cywilnej.

Ćwiczenia NIFTY NUGGET umożliwiły wszechstronną ocenę ogólnej zdolności mobilizacji poprzez konsolidację różnorodnych oddzielnych spraw wpływających na gotowość sił jako całości. Szczególnie istotne były problemy dotyczące stanu osobowego sił amerykańskich. W czasie ćwiczeń krytycznej ocenie poddano również stan gotowości przemysłu do realizacji zadań wojskowych. Plany produkcji materiałów wojennych, zwłaszcza najbardziej istotnych, oceniane były z punktu widzenia działań konwencjonalnych związanych z krótkim okresem ostrzegania.

Szkolenie w wojskach lądowych

W miarę zwiększania się ilości nowych systemów broni, wprowadzanych do uzbrojenia wojsk lądowych, i potrzeby szkolenia ogniowego zaczął ujawniać się problem terenów odpowiednich do realizacji szkoleń. Ćwiczenia dotyczące zwiększonej mobilności, zasięgów różnych systemów broni, a także szkolenia w zakresie wojny radioelektronicznej wymagają dużych przestrzeni.

Szkolenie marynarki

W 1978 roku finansowym przeprowadzonych zostało 78 poważnych ćwiczeń sił marynarki. Osiemnaście z nich stanowiły ćwiczenia wielonarodowe takie jak natowskie ćwiczenia "Ocean Safari" i "Unitas XIX" obejmujące marynarki Stanów Zjednoczonych, Wenezueli, Brazylii, Urugwaju, Peru, Ekwadoru i Kolumbii. Dwadzieścia dwa ćwiczenia miały charakter bilateralny i obejmowały marynarki Stanów Zjednoczonych i innych krajów takich jak Hiszpania, Filipiny i Republika Korei.

Niedostatek w zakresie amunicji szkoleniowej, celów mobilnych i szkoleniowych rejonów geograficznych stanowi poważne ograniczenie w utrzymywaniu gotowości sił marynarki. Zastosowanie pocisków rakietowych TALOS jako celów znacznie usprawniło szkolenia w zakresie operacji przeciwlotniczych. Niedawno zorganizowane zostały cele punktowe w Capo Teulada Range na Sardynii. Wnoszą one istotne usprawnienie do szkolenia w zakresie wsparcia ogniowego marynarki i bezpośredniego wsparcia lotniczego.

Szkolenie sił powietrznych

Program szkolenia sił powietrznych określany mianem RED FLAG ma na celu zapewnienie personelowi lotniczemu możliwie najbardziej realistycznych warunków szkolenia. Każdego roku lotnictwo taktyczne przeprowadza dziesięć jednomiesięcznych ćwiczeń w bazie sił powietrznych Nellis w Nevadzie. Każde z tych ćwiczeń obejmuje realistyczne cele, skomplikowane zagrożenia lądowe oraz symulowanych przeciwników powietrznych. Do chwili obecnej przeprowadzonych zostało 27 takich ćwiczeń, w których wzięło udział 11 000 załóg lotniczych - w tym również z rezerwy - z amerykańskich wojsk lądowych, marynarki, piechoty morskiej oraz sił powietrznych. Ponadto udział brały także załogi lotnicze z RFN, W. Brytanii i Kanady. Również przyszłe plany przewidują taki rozszerzony udział.

BLUE FLAG jest nazwą serii odbywanych co kwartał ćwiczeń w zakresie operacji taktycznych w bazie sił powietrznych w Eglin na Florydzie, a mających na celu szkolenie wybranego personelu w kierowaniu działaniami. Szczególnym przedmiotem uwagi jest współdziałanie systemów dowodzenia, kontroli i rozpoznania w realistycznej sytuacji taktycznej. Uwzględnia się realistyczne koncepcje działań

i rozpoznania, a warunki naturalne zapewniają prowadzenie realistycznego szkolenia w zakresie wojny radioelektronicznej. W ostatnim roku przeszkolono ponad 3000 osób personelu.

W 1978 roku finansowym wykonano 18 przerzutów /12 do Europy, cztery do Korei i dwa do Alaski/ jako część programu szkolenia lotnictwa taktycznego Stanów Zjednoczonych. Po rozwinięciu jednostki uczestniczyły zarówno w narodowych, jak i wielonarodowych ćwiczeniach. Program kładzie nacisk na zwiększanie sił do realistycznego poziomu TDW; ocenia zdolność różnych jednostek do wsparcia tych zwiększonych sił i zapewnia dowódcom możliwość ich integracji.

Szkolenie korpusu piechoty

W 1978 r. siły korpusu piechoty morskiej uczestniczyły w ponad 175 ćwiczeniach, z których 50 ćwiczeń miało duże rozmiary. Piechota morska sprawdzała swoje możliwości w prowadzeniu operacji w różnych warunkach, poczynając od pustyni w Arktyce, zwłaszcza w operacjach amfibijnych z marynarką i wojskami lądowymi oraz lotniczymi, a także sojuszniczymi. Ponadto korpus kontynuował sprawdzanie metod usprawniania swojej manewrowości i elastyczności w organizowaniu powietrzno-lądowych grup przeznaczonych do wykonywania przydzielonych zadań. Przykładem mogą tu być ćwiczenia BOLD GUARD z 1978 r. przeprowadzone w Jutlandii, Danii i RFN. Ćwiczenia te wykazały zdolność jednostek piechoty, pancernych, artylerii i lotnictwa do prowadzenia działań w warunkach natowskich i stanowiły największe ćwiczenia NATO przeprowadzone dotychczas w Europie północnej.

Personel wojskowy: czynniki określające morale, stan socjalny oraz rekrutację

W ostatnim czasie ujawnił się problem przekonywania młodzieży do atrakcyjności służby wojskowej. Podejmuje się w tym celu szereg inicjatyw. Problemy te przejawiły się szczególnie w siłach rezerwy, a także w dziedzinie zapewniania kandydatów na pilotów. Na 1984 rok finansowy przewiduje się, że niedostatek pilotów w siłach powietrznych wyniesie 3700 /14 procent/; w marynarce 2 250 /23 procent/ osób i w korpusie piechoty morskiej 700 osób /15 procent/. Brak dos-

wiadczonych pilotów nie tylko wpływa na gotowość sił, ale jest również kosztowny. Koszty przygotowania pilota wahają się znacznie zależnie od samolotu, ale przyjmuje się średnio 500 000 dol. jako przeciętny koszt wyszkolenia pełnokwalifikowanego pilota.

Obecny system wynagrodzeń w lotnictwie komercyjnym jest często podawany jako powód opuszczania służby czynnej, ale wydaje się, że wpływ mają tu również inne czynniki. W grę wchodzi np. niepewność młodych oficerów co do awansów, wynagrodzeń czy emerytur.

Poza problemem kandydatów na pilotów istnieje również problem rekrutacji i zatrzymywania lekarzy. W pełni wykwalifikowani specjaliści mają małe bodźce dla dobrowolnego pozostawania w służbie wojskowej i przewiduje się, że niedobory te będą trwać. Mają one nie tylko niekorzystny wpływ na przygotowanie do realizacji potrzeb w przypadku działań wojennych, ale również wywierają dodatkowe finansowe obciążenia dla wojskowych i ich rodzin.

Problemy dotyczące pilotów i lekarzy mają do pewnego stopnia wpływ na cały personel wojskowy. Programy rekrutacji i zatrzymywania w służbie wojskowej zakładają, że służba wojskowa powinna stwarzać warunki dla zachowania zdrowia i realizacji potrzeb w zakresie dobrobytu, a także morale.

Warunki socjalne

Dziedziną stałej uwagi są sprawy socjalne dotyczące pensji zawodowych, przywilejów, a także zabezpieczenia socjalnego dla emerytowanych wojskowych. Uważnie analizowane są rekomendacje Komisji Prezydenckiej do tych spraw. Każda zmiana w obecnym systemie wynagrodzań polegająca na zmniejszeniu relatywnych płac czy jakichkolwiek innych posunięciach tego rodzaju mogłaby mieć niekorzystny wpływ zarówno na poziom morale, jak i standardu życia wojskowych, a także gotowość sił.

Jakość życia i warunki ekonomiczne

Wyjątkowy charakter służby wojskowej i wymagań, jakie stawia jej uczestnikom, sprawia, że ich potrzeby powinny spotykać się ze szczególną uwagą, zwłaszcza gdy wymagania te są bardzo duże.

Opracowane ostatnio programy dotyczące podnoszenia jakości życia zmierzają do zapewnienia takiej realizacji życiowych i zawodo-

wych potrzeb wojskowych, aby wzmocnić ich zaangażowanie w służbie. Szczególną uwagę skoncentrowano ostatnio na tych żołnierzach, których najdotkliwiej dotknęła deprecjacja dolara za oceanem. Podjęte w tym celu przedsięwzięcia objęły:

- Jednostronne posunięcia ze strony dowódców różnych rodzajów służb i formacji zamorskich;
- Zmiany w polityce finansowej, takie jak redystrybucja nie przydzielonych funduszy na cele standardu życiowego, rekreacji i morale tam, gdzie fundusze takie są najbardziej potrzebne.
- Posunięcia administracyjne zmierzające do poprawy zarobków w amerykańskich zamorskich siłach zbrojnych. W niektórych rejonach zamorskich wzrost zarobków w 1978 roku finansowym był ośmiokrotny.

Alkohol i nadużycia narkotyków

Nadużywanie alkoholu i narkotyków stanowi przedmiot stałej uwagi z racji niekorzystnego wpływu na stan dyscypliny, gotowość sił zbrojnych, a także jednostkę. Zakres i charakter tego problemu trudno jest określić w sposób precyzyjny, ale dane służby medycznej wskazują, że jest to problem poważny. W miarę jak wykrywanie narkotyków staje się coraz bardziej efektywne dzięki udoskonalonym próbom moczowym i technikom badawczym można oczekiwać większego rozeznania w problematyce nadużywania narkotyków. Rozszerzony personel medyczny do zwalczania nadużyć w tym zakresie, wymienione wyżej metody badawcze, zwiększone sankcje prawne i programy zapewniają służbom sił zbrojnych niezbędne środki do walki z nadużywaniem narkotyków. Problem ten stanowi przedmiot uwagi dowódców wszystkich szczebli. Również zwiększona współpraca w tym zakresie między Stanami Zjednoczonymi i RFN ma istotne znaczenie w zwalczaniu nadużyć narkotyków wśród żołnierzy amerykańskich w Europie.

Załącznik A: Zagrożenia dla bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych

Zagrożenie radzieckie

Radziecka polityka wojskowa ma na celu: zapewnienie bezpieczeństwa i integralności Związku Radzieckiego i jego wschodnioeuropejskich sojuszników oraz umocnienie u nich wyjątkowej pozycji partii komunistycznych; zmniejszenie wpływu krajów zachodnich i Chin, a także rozszerzenie radzieckiej władzy i wpływów na świecie. Dla osiągnięcia tych celów Związek Radziecki utrzymuje sporych rozmiarów siły zbrojne o coraz większych możliwościach bojowych.

Prawdopodobnie przywódcy radzieccy zamierzają kontynuować swoją obecną politykę "pokojowej koegzystencji" lub "odprężenia", która - ich zdaniem - zmniejsza prawdopodobieństwo wojny i ingerencji Stanów Zjednoczonych w interesy państwa radzieckiego. Odprężenie - ich zdaniem - ogranicza niektóre zachodnie programy wojskowe oraz zwiększa dostęp do zachodniej technologii i produktów rolnych. Zmierza również do utrzymania swojego przywództwa w Europie wschodniej i przywrócenia radzieckiej dominacji w światowym ruchu komunistycznym. Należy także oczekiwać kontynuacji radzieckiej polityki i przedsięwzięć dla osłabienia i ewentualnie rozwiązania NATO oraz zwiększenia oddziaływania na polityczne, ekonomiczne i wojskowe decyzje w Europie. Ponadto Związek Radziecki będzie prawdopodobnie dążył do odgrywania większej roli w krajach "trzeciego świata"; umocnienia swojego przywództwa w światowym ruchu rewolucyjnym; zneutralizowania wpływów chińskich oraz większego dostępu do zagranicznej techniki i źródeł surowców.

Związek Radziecki nigdy nie traktował odprężenia jako przeszkody w popieraniu konfliktów zbrojnych. Przeciwnie, przywódcy radzieccy wyraźnie poinformowali Zachód, że zamierzają nadal popierać "narodowe wojny wyzwoleńcze".

Strategiczne siły ofensywne

Międzykontynentalne rakietowe pociski balistyczne
SS-9 i SS-18

Program przekształcenia SS-9 na SS-18 - nowoczesne olbrzymie balistyczne pociski rakietowe /MLBM/ - kontynuowany jest w szybkim tempie. W ciągu ostatnich pięciu lat tempo to zostało zwiększone.

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Nr ewid.
(II)

Obecnie Związek Radziecki posiada prawie 200 silosów operacyjnych pocisków SS-18.

SS-11 i SS-17

Obecnie w przetworzonych silosach pocisków SS-11 znajduje się prawie 100 operacyjnych pocisków SS-17. Dalsza konwersja silosów SS-11 prowadzona jest w wolnym tempie. Sądzi się, że większość pocisków SS-17 zaopatrzona jest w ładunki jądrowe MIRV.

SS-11 i SS-19

W prawie 300 silosach operacyjnych pocisków SS-19 znajdują się zarówno pociski SS-19, jak i SS-11. Silosy zawierające pociski SS-11 będą prawdopodobnie przystosowywane do pocisków SS-19.

SS-13 i bazujące w silosach SS-16

Wiele wątpliwości dotyczy bazującej w silosach wersji pocisków SS-16. Prawie pewne wydaje się, że pociski te zbudowane zostały częściowo jako zastępstwo dla bazujących w silosach pocisków SS-13.

Mobilne lądowe pociski rakietowe SS-16 i SS-20

W związku Radzieckim opracowana została wersja lądowych mobilnych SS-16, ale widocznie na razie zdecydowano się zaprzestać ich budowy. Prawdopodobnie jednak budowa mobilnych pocisków ICBM będzie kontynuowana po udoskonaleniu ich technologii.

W ostatnim roku budowane były balistyczne pociski rakietowe średniego zasięgu /IRBM/ - SS-20, nowa wersja pocisków SS-16. W zachodniej części Związku Radzieckiego i na radzieckim Dalekim Wschodzie rozmieszczonych zostało nieco poniżej 400 wyrzutni operacyjnych pocisków SS-20.

Wystrzeliwane z okrętów podwodnych balistyczne pociski rakietowe

Związek Radziecki nadal przyznaje duży priorytet rozwojowi swojego potencjału pocisków balistycznych wystrzeliwanych z okrętów podwodnych. Obecnie posiada 950 wyrzutni o przeznaczeniu operacyjnym. Chociaż tylko stosunkowo mała część tego potencjału utrzymywana jest w charakterze patroli bojowych wyposażonych w pociski rakietowe dalekiego zasięgu, są one w stanie zaatakować Stany Zjednoczone, nawet jeszcze z portów radzieckich. Ponadto istnieją również wyrzutnie, korzystające ze starszych dieselowskich agregatów GOLF i HOTEL, które nie są objęte tymczasowym porozumieniem

SALT i są prawdopodobnie przewidziane do zadań peryferyjnych.

Lotnictwo dalekiego zasięgu

Lotnictwo radzieckie dalekiego zasięgu /LRA/ obejmuje ponad 800 samolotów, na które składają się samoloty bombowe dalekiego i średniego zasięgu; nosiciele pocisków rakietowych "powietrze-ziemia" oraz samoloty. Siły uderzeniowe dalekiego zasięgu obejmują turbośmigłowe samoloty Tu-95 /BEAR, poddźwiękowe turboodrzutowe samoloty M-4 /BISON oraz samoloty BACKFIRE o zmiennej geometrii skrzydeł. Ponadto lotnictwo radzieckie dalekiego zasięgu posiada ponad 450 samolotów bombowych średniego zasięgu Tu-16/BADGER i Tu-22 BLINDER. Siły wsparcia dysponują samolotami BADGER, BLINDER i BEAR przeznaczonymi do zadań rozpoznania; dużą ilością samolotów BADGER przystosowanych do celów przeciwdziałania elektronicznego i rozpoznania elektronicznego oraz samolotami BADGER i BISON przystosowanymi do roli tankowców.

Zasadnicze zagrożenie powietrzne dla Stanów Zjednoczonych przedstawiają samoloty BEAR i BISON. Ponad połowa tych samolotów wyposażona jest w pociski rakietowe AS-3 KANGAROO; resztę stanowią konwencjonalne samoloty bombowe. Samoloty BISON przewidziane zostały do stosowania swobodnie spadających bomb.

BACKFIRE, jedyny samolot lotnictwa dalekiego zasięgu znajdujący się w produkcji, może przewozić wewnątrz ładunek bomb swobodnie spadających lub dwa pociski rakietowe "powietrze-ziemia" umieszczone pod skrzydłami. Samolot BACKFIRE przewidziany został zasadniczo do zadań na ETW, włączając w to "morskie podejście" do Europy. Duża ilość BACKFIRE może być tankowana w powietrzu, co bardzo zwiększa ich międzykontynentalny zasięg.

Od 1974 r. Związek Radziecki wspomina o budowie nowego samolotu bombowego dalekiego zasięgu o zmiennej geometrii skrzydeł, który mógłby być tankowany w powietrzu, osiągałby prędkości naddźwiękowe i przenosiłby - zarówno wewnętrznie, jak i zewnętrznie - uzbrojenie. Gdyby nawet jednak prototyp został ukończony w bliskiej przyszłości, nie jest prawdopodobne, aby przed 1983 r. mogły pojawić się pierwsze egzemplarze - już o wartości operacyjnej.

Strategiczne siły obrony

Obrona przed balistycznymi pociskami rakietowymi

Radziecki system obrony przed pociskami rakietowymi obejmuje urządzenia radiolokacyjne wczesnego ostrzegania HEN HOUSE; urządzenia radiolokacyjne do kierowania walką DOG HOUSE i CAT HOUSE oraz urządzenia radiolokacyjne do prowadzenia ognia TRY ADD. Ten system obrony obejmuje również przechwytujące pociski rakietowe ABM-1B/ GALOSH zlokalizowane w czterech kompleksach w pobliżu Moskwy. Każdy z tych kompleksów zawiera 16 wyrzutni.

Chociaż w ciągu ostatnich kilku lat wyrzutnie antybalistycznych pocisków rakietowych ABM pozostały nie zmienione, Związek Radziecki zmierza do zwiększania swoich możliwości w zakresie zarówno radiolokacyjnych systemów wczesnego ostrzegania przed rakietowymi pociskami balistycznymi /BMEW/, jak i systemów radiolokacyjnych do kierowania walką. Rozszerzona została sieć radiolokacyjnych systemów BMEW - HEN HOUSE.

Ponadto Związek Radziecki kontynuuje wysiłki w dziedzinie programu badań i rozwoju /R and D/ nad komponentami dla nowego systemu ABM.

Pociski rakietowe ziemia-powietrze

Potencjał strategicznych pocisków rakietowych "ziemia-powietrze" SAM obejmuje pociski SA-1 /GUILD/, SA-2 /GUIDELINE/, SA-3 /GOA/ oraz SA-5 /GAMMON/. Obecnie Związek Radziecki dysponuje około 10 000 czynnych wyrzutni pocisków SAM.

Potencjał tych pocisków jest stale rozszerzany i udoskonalany. Mniejsza ilość czynnych stanowisk pocisków SA-2 została w ogromnym stopniu wyrównana przez aktywację dodatkowych stanowisk pocisków SA-5 o wysokim pułapie oraz dalszą wymianę stanowisk pocisków SA-3 o niskim pułapie. Kontynuowana jest także budowa nowych strategicznych pocisków SAM.

Inwigilacja, dowodzenie i kontrola

W budowie znajduje się obecnie powietrzny system ostrzegania i kontroli, zdolny do wykrywania, śledzenia i naprowadzania samolotów przeciwko celom na wszystkich wysokościach.

Samoloty przechwytujące

Potencjał środków obrony powietrznej liczący około 2600 samolotów zapewnia możliwości przechwytywania celów na średniej i dużej wysokości w każdych warunkach meteorologicznych. Ograniczone możliwości w zakresie przechwytywania celów na małych wysokościach są obecnie usprawniane poprzez wprowadzanie samolotów MiG-23 /FLOGGER B; pierwszych radzieckich samolotów, które uważa się za zdolne do śledzenia i zwalczania niżej lecących celów.

Pomimo coraz większej ilości samolotów FLOGGER, w dalszym ciągu najbardziej powszechnym samolotem przechwytującym jest SU-15/FLAGON.

Znaczną część ogółu sił przechwytywania stanowią samoloty Su-9/FISHPOT, Tu-128/FIDDLER, Jak-28/FIREBAR, MiG-19 /FARMER i MiG-17 / FRESCO, chociaż te starsze modele samolotów przechwytujących są w coraz większym stopniu zastępowane przez nowsze samoloty.

Samoloty o wysokim pułapie MiG-25/FOXBAT są obecnie produkowane głównie na eksport.

Siły ogólnego przeznaczenia

Ogólnie

Układ Warszawski posiada prawdopodobnie dobre rozeznanie w możliwościach sił zbrojnych NATO, ekonomicznym potencjale natowskim i możliwościach mobilizacji dodatkowych sił. Oceniając te możliwości NATO, planiści Układu biorą prawdopodobnie pod uwagę również potencjał wojskowy Francji, której wojska stacjonują w RFN i która uczestniczy w pewnym zakresie w planach wojskowych NATO. Związek Radziecki musi również liczyć się z potencjałem krajów nienatowskich takich jak Szwecja czy Hiszpania.

Związek Radziecki traktuje możliwości nuklearne NATO jako główne zagrożenie dla sił Układu Warszawskiego. Zdaje sobie sprawę z olbrzymiej ilości i różnorodności broni nuklearnej oraz systemów przenoszenia znajdujących się na wyposażeniu NATO i jest widocznie zainteresowany kontynuowaniem rozwoju nuklearnych systemów broni takich jak pociski rakietowe cruise oraz głowice bojowe o zwiększonej promieniotwórczości. Zmierzają prawdopodobnie do zrównoważenia zwiększonych możliwości obronnych NATO, zwłaszcza w istotnym strategicznie rejonie środkowoeuropejskim. Koncentrują się również na kompensowaniu przewidywanych usprawnień w zakresie natowskiej broni precyzyjnej.

Polityka radziecka polega na organizowaniu i utrzymywaniu sił zbrojnych zdolnych do prowadzenia pomyślnych działań w Europie; zarówno konwencjonalnych, jak i nuklearnych, a także w utrzymywaniu wyraźnej przewagi ilościowej nad siłami NATO w ważnych dziedzinach wojskowych. Przywódcy radzieccy podkreślają potrzebę dużych sił zbrojnych odznaczających się gotowością szybkiego angażowania się w konflikty zbrojne - już w momencie ich wybuchu. Zmierzają do tego aby jakikolwiek przyszły konflikt europejski rozgrywał się na terytorium zachodnim a nie wschodnim.

Wschodnioeuropejscy uczestnicy Układu zapewniają siły zbrojne znacznych rozmiarów, a także terytorium buforowe pomiędzy NATO i Związkiem Radzieckim. Obecność lub bliskość olbrzymich, dobrze uzbrojonych sił radzieckich w Europie wschodniej umożliwia Rosjanom znaczny wpływ na te kraje. Chociaż Rosjanie cenią ich możliwości wojskowe jako środki oddziaływania na bezpieczeństwo europejskie, nie oceniają równowagi wojskowej w Europie w oderwaniu od szerszej globalnej równowagi.

Nuklearne siły TDW

Radzieckie strategiczne siły rakietowe MRBM oraz IRBM stanowią główne nuklearne zagrożenie dla NATO. Większość sił MRBM - SS-4; IRBM - SS-5 oraz mobilnych IRBM zlokalizowana jest w zachodniej części Związku Radzieckiego.

W ostatnim roku niektóre ze starszych wyrzutni SS-4 i SS-5 zostały wycofane z sił operacyjnych. Około połowy potencjału SS-20 zlokalizowana jest w zachodniej części Związku Radzieckiego; zakłada się, że zastąpią one całkowicie siły SS-4 i SS-5. Pociski SS-20 należą do dwustopniowych balistycznych pocisków rakietowych na paliwo stałe, odznaczających się zwiększoną celnością i 3 ładunkami jądrowymi MIRV.

Lądowe siły nuklearne TDW Układu Warszawskiego obejmują olbrzymie ilości taktycznych nuklearnych pocisków rakietowych "powietrze-powietrze". Chodzi o m.in. radzieckie wyrzutnie taktycznych pocisków rakietowych takie jak FROG, SCUD i SCALEBOARD rozmieszczone w Europie wschodniej i głównie w Związku Radzieckim, które są prawdopodobnie wymierzone przeciwko NATO. Obecnie opracowywane są dwa nowe systemy pocisków rakietowych: SS-21 i SS-22.

Siły lądowe wszystkich państw członkowskich Układu Warszawskiego dysponują bronią mogącą przenosić środki jądrowe. Wydaje się jednak, że wszystkie nuklearne głowice bojowe znajdują się pod kontrolą radziecką.

Marynarka radziecka posiada ogromne ilości systemów broni nuklearnej przystosowanej do zadań taktycznych. Warianty trzech takich systemów stosowane są zarówno na okrętach nawodnych, jak i podwodnych. Poza nuklearnymi możliwościami taktycznymi okręty podwodne Floty Bałtyckiej i Północnej uzbrojone w balistyczne pociski rakietowe mogą razić wiele celów europejskich.

Siły lądowe

Siły lądowe zorganizowane są w 16 okręgach wojskowych Związku Radzieckiego, czterech grupach sił w Europie wschodniej i w małej ilości znajdują się także w Mongolii.

Sprzęt sił lądowych obliczony jest na realizację wymagań operacyjnych zarówno w nuklearnych, jak i konwencjonalnych działaniach bojowych. Sprawdzony sprzęt wykorzystywany jest w całej rozciągłości jak ilustruje to przekształcenie chassis średniego czołgu T-54/55 i wozu pancernego do zadań rozpoznania BRDM-2 na platformy systemów broni oraz transportera opancerzonego BTR-60 na wóz specjalnego przeznaczenia. Udział czołgów T-64 i T-72 w inwentarzu uzbrojenia podnosi możliwości ogniowe i bojowe sił lądowych.

Od ponad 10 lat radzieckie siły lądowe zorientowane przeciwko NATO zwiększają swój rozmiar i podnoszą jakość. Przedsięwzięcia podjęte w kierunku reorganizacji i przezbrojenia niejądrowych sił lądowych pozwoliły przetworzyć radzieckie konwencjonalne siły lądowe w dobrze zorganizowane, zrównoważone, lepiej uzbrojone i bardziej nowoczesne siły przygotowane do prowadzenia działań tak konwencjonalnych, jak i nuklearnych.

Przewaga ilościowa konwencjonalnych sił radzieckich i Układu Warszawskiego jest szczególnie widoczna w Europie wschodniej stanowiącej bezpośrednią opozycję dla Rejonu Środkowego NATO.

Od wielu lat ma również miejsce proces poważnego jakościowego podnoszenia poziomu sił lądowych Układu Warszawskiego, zwłaszcza tych dywizji, które stanowią bezpośrednie zagrożenie dla sił NATO.

Celem jest tu oczywiście stworzenie sił zdolnych do prowadzenia wysoce mobilnych działań ofensywnych. Cel ten osiągany jest poprzez wyposażenie jednostek w broń przeznaczoną do zadań stałego wsparcia podczas prowadzonych w szybkim tempie połączonych działań zbrojnych. Konwencjonalne możliwości radzieckich sił lądowych wzrosły w wyniku wprowadzenia nowych czołgów, artylerii, pancernych wozów bojowych, broni z zakresu obrony powietrznej, sprzętu umożliwiającego forsowanie przeszkód wodnych oraz transporterów do przewożenia uzbrojenia. Jednocześnie zwiększone zostały przydziały z zakresu broni i sprzętu.

Siły Układu Warszawskiego liczą około 45000 średnich czołgów; wprowadzone też zostały nowe średnie czołgi T-64 i T-72. Liczba średnich czołgów przydzielonych dywizjom pancernym wzrosła z 313 do ponad 320, podczas gdy ilość czołgów w dywizjach zmechanizowanych wzrosła ze 188 do ponad 200. Część dywizji zmechanizowanych zagrażających NATO dysponuje aż 265 czołgami dzięki przydzielonym niezależnym batalionom czołgowym.

Rosjanie kontynuują zamianę 122-mm i 152-mm haubic ciągnionych na nowe modele samobieżne.

Ponad połowę transporterów opancerzonych skierowanych przeciwko NATO stanowią nowoczesne modele amfibijne. W większości są to amfibijne wozy gąsienicowe wyposażone w karabiny maszynowe, działa 73-mm wyrzutnie przeciwpancernych rakietowych pocisków kierowanych SAGGER oraz system zabezpieczający przed bronią chemiczną, biologiczną i radiologiczną.

Radziecka obrona powietrzna związana z siłami lądowymi należy do najlepszych na świecie i dysponuje arsenałem taktycznych pocisków rakietowych "ziemia-powietrze", a także systemami dział przeciwlotniczych. Systemy SAM instalowane są na wozach bojowych i przenośne. Program wymiany systemów dział i starszych systemów SAM rozpoczął się w 1960 r. i kontynuowany jest do chwili obecnej. Jednostki radzieckie w Europie wschodniej uzyskały wysoki priorytet w procesie przezbrajania.

Radziecki system logistyczny jest w stanie wspierać siły lądowe w działaniach na terytorium euroazjatyckim, zwłaszcza w wojnie krótkotrwałej obejmującej serię szybkich i potężnych uderzeń broni pancernej. Logistyczne organizacje i jednostki armijne i frontowe

wymagają jednak dłuższego czasu dla mobilizacji niż jednostki bojowe, które wspierają. Siły lądowe w ogromnym stopniu uzależnione są od mobilizacji środków z dziedziny ekonomii cywilnej, jeżeli mają sprostać wymaganiom wojennym. I tak na przykład rozległa sieć quasi-wojskowych jednostek transportowych - kolumn samochodowych - obsadzona jest przez rezerwistów wojskowych i może być mobilizowana dla uzupełnienia regularnych jednostek.

Siły powietrzne

Zadania wsparcia radzieckiego lotnictwa taktycznego sił lądowych obejmują obronę przeciwlotniczą, ataki lądowe, izolowanie rejonów działań oraz rozpoznanie. Szczególny nacisk kładzie się na lokalizowanie i neutralizowanie taktycznych nuklearnych sił uderzeniowych NATO.

Wprowadzenie nowych samolotów radykalnie zwiększyło możliwości sił taktycznych lotnictwa frontowego w porównaniu z 1973 rokiem. Takie samoloty jak FLOGGER B, FLOGGER D, FITTER C/D, FENCER i FISHBED J/K/L/N znacznie zwiększyły zasięg i możliwości przenoszenia broni. Są one wyposażone w nowoczesne rodzaje broni takie jak kierowane przy pomocy promieni podczerwonych pociski rakietowe dalekiego zasięgu "powietrze-powietrze" /AAM/ oraz pociski rakietowe kierowane radiolokacyjnie. Dysponując nowoczesnymi systemami nawigacji, przenoszenia środków walki i wsparcia samolot taki może prowadzić operacje "powietrze-powietrze" i "powietrze-ziemia" w głębi terytorium nieprzyjaciela i w niekorzystnych warunkach atmosferycznych.

Większość radzieckich samolotów myśliwskich lotnictwa frontowego i sił samolotów myśliwsko-bombowych wprowadzona została w okresie od 1970 roku. Samoloty te pozwoliły znacznie zwiększyć zasięg działania, usprawnić systemy lotnicze i wsparcia, uzbrojenia oraz czynniki rozpoznania.

Lotnictwo taktyczne w natowskim rejonie środkowym obejmuje radzieckie powietrzne armie lotnictwa taktycznego w północnych rejonach krajów Układu Warszawskiego /NRD, Polska i Czechosłowacja/; radzieckie armie powietrzne w zachodnich okręgach wojskowych Związku Radzieckiego oraz wewnętrzne armie powietrzne w Polsce i Czechosłowacji.

Radzieckie jednostki bojowe samolotów taktycznych w północnych rejonach obejmują pułki przeciwlotnicze, do zadań ataków naziemnych i rozpoznania liczące ogółem ponad 1300 samolotów bojowych. Ponadto około 400 śmigłowców bojowych stanowi uzupełnienie tych sił. Potencjał lotnictwa taktycznego w zachodnich okręgach wojskowych obejmuje: ponad 1000 samolotów bojowych przydzielonych do pułków myśliwsko-bombowych, rozpoznania oraz ponad 250 śmigłowców bojowych.

Wewnętrzne taktyczne siły powietrzne w północnej strefie Układu Warszawskiego liczą około 1000 bojowych samolotów konwencjonalnych i ponad 400 śmigłowców bojowych. Ponadto Polska i NRD posiadają małe morskie siły powietrzne samolotów myśliwskich, bombowych i rozpoznania oraz śmigłowców bojowych. Siły te są w stanie zapewnić wsparcie taktyczne w rejonie bałtyckim.

Około 700 samolotów myśliwskich wchodzi w skład sił wewnętrznej obrony powietrznej NRD, Polski i Czechosłowacji. Samoloty te wspólnie z artylerią przeciwlotniczą i pociskami rakietowymi "ziemia-powietrze" przydzielonymi do dyspozycji dowództw wewnętrznej obrony powietrznej ponoszą odpowiedzialność za obronę wewnętrznej przestrzeni powietrznej. Drugorzędną rolą tych samolotów jest zapewnienie wsparcia lądowego.

W 1978 r. Związek Radziecki kontynuował usprawnianie sił swoich śmigłowców bojowych wykonujących ataki lądowe i zadania z zakresu łączności i logistyki. Śmigłowce uzbrojone Mi-24/HIND D o zwiększonej sile ognia zastępują śmigłowce HIND A w bojowych pułkach uderzeniowych w Europie wschodniej i Związku Radzieckim. Pułki uderzeniowe bezpośrednio skierowane przeciwko natowskiemu rejonowi środkowemu znacznie zwiększyły swój stan osobowy. Ponad 2000 śmigłowców, z których około 1400 stanowią śmigłowce uzbrojone Mi-24/HIND i Mi-8/HIP, przydzielonych zostało do tych pułków. Nadal kontynuuje się polepszanie uzbrojenia śmigłowców HIND i HIP.

Siły marynarki

Radzieckie nawodne okręty bojowe obejmują dwie klasy lotniskowców KIJÓW dla samolotów pionowego startu i lądowania /VTOL/ uzbrojonych w kierowane pociski rakietowe. W budowie znajduje się co najmniej jeden dodatkowy lotniskowiec VTOL. Wśród nawodnych okrętów bojowych około 20 posiada wyrzutnie przewidziane do wystrzeliwania pocisków rakietowych do zwalczania okrętów.

Część okrętów podwodnych posiada zdolność wystrzeliwania pocisków rakietowych przeciwko okrętom podwodnym spod powierzchni wody. Spośród 101 radzieckich amfibijnych okrętów bojowych marynarki 25 przystosowanych jest do działań na dużą skalę i przerzucania za ocean. Do zadań bezpośredniego wsparcia służy 85 okrętów zaopatrzenia, 65 okrętów wsparcia materiałowego oraz 150 okrętów wsparcia floty.

W ciągu ostatniego dziesięciolecia ilość radzieckich okrętów nawodnych i podwodnych, które mogłyby mieć wpływ na konflikt NATO z Układem Warszawskim, nie uległa zasadniczej zmianie. Więcej jest jednak bardziej nowoczesnych i uniwersalnych okrętów spełniających cały szereg operacyjnych zadań od wód przybrzeżnych Związku Radzieckiego do wszystkich rejonów oceanów świata. Lotniskowiec klasy KIJÓW wyposażony jest w samolot VTOL FORGER, śmigłowce HORMONE A oraz pociski rakietowe do zwalczania okrętów jako zasadnicze uzbrojenie. Radzieckie nawodne okręty bojowe obejmujące krążowniki klasy KRESTA zaopatrzone w kierowane pociski rakietowe oraz fregaty klasy KRIVAK również wyposażone w kierowane pociski rakietowe periodycznie zawijają na Karaiby i również wzdłuż zachodnioafrykańskiego wybrzeża radziecka obecność morska jest nadal kontynuowana.

Zwiększane są również siły radzieckich okrętów podwodnych. Nowoczesne szturmowe okręty podwodne o napędzie diesslowskim i nuklearnym operują na całym Atlantyku i są zdolne do prowadzenia działań bojowych mających za zadanie zwalczanie okrętów nawodnych, okrętów podwodnych oraz min. Okręty marynarki BEAR D na ogół korzystają z lotnisk kubańskich. Flota Północna, Bałtycka i Czarnomorska dysponują pewną ilością samolotów przeznaczonych do wykonywania uderzeń taktycznych, minowania, rozpoznania, wystrzeliwania pocisków rakietowych cruise oraz zwalczania okrętów podwodnych.

Flota Bałtycka, wzmocniona przez marynarki NRD i Polski, jest dobrze uzbrojona do prowadzenia morskich działań kontrolnych i zapewniania wsparcia operacjom radzieckich sił lądowych. Marynarka NRD modernizuje swoją flotę. W Związku Radzieckim w budowie znajduje się skonstruowany na bazie klasy OSA okręt podwodny wyposażony w pociski rakietowe MATKA. Pułk samolotów myśliwsko-bombowych FITTER włączony do Floty Bałtyckiej przewidziany jest do atakowania nawodnych okrętów bojowych i wspierania działań amfibijnych. Pierwszy

z nowej klasy amfibijnych transportowych doków IVAN ROGOV jest zdolny przewozić siły lądowe z całym wyposażeniem.

Siły morskie Polski stanowią największe i najlepiej zorganizowane siły wśród krajów Układu Warszawskiego. W ich skład wchodzą największe amfibijne siły uderzeniowe na Bałtyku z trzema pułkami piechoty. Siły morskie NRD ponoszą odpowiedzialność za obronę Bałtyku w rejonie zachodnim oraz bezpieczeństwo przybrzeżne. Rumuńskie i bułgarskie siły morskie, którym brakuje nowoczesnych systemów, nadają się w zasadzie tylko do obrony przybrzeżnej.

Specjalne formacje wojskowe

Transport powietrzny

Wojskowe lotnictwo transportowe /VTA/ stanowi formację operacyjną podległą radzieckim siłom powietrznym. VTA obejmują ponad 600 samolotów transportowych średniego i dalekiego zasięgu, z których olbrzymią większość stanowią samoloty An-12/CUB. Są to czterosilnikowe samoloty turbośmigłowe średniego zasięgu, których zdolność udźwigu wynosi 20 ton. Największymi samolotami transportowymi są An-22/COCK, których VTA posiada obecnie około 50. Te turbośmigłowe samoloty dalekiego zasięgu mają udźwig 80 ton metrycznych i są jedynymi samolotami radzieckimi zdolnymi do przewożenia ładunków o wielkich rozmiarach.

Możliwości transportowe VTA wzrosły ostatnio dzięki wprowadzeniu odrzutowych samolotów transportowych dalekiego zasięgu. Samoloty IŁ-76/CANDID weszły do uzbrojenia w roku 1974. Ich zasięg wynosi około 3000 km przy maksymalnym ładunku użytecznym w porównaniu z 750 km samolotów CUB i 2300 km samolotów COCK.

Dla wzmocnienia możliwości transportowych VTA w czasie wojny może być również wykorzystywane lotnictwo cywilne Aerofłotu. Dysponuje ono około 1300 samolotami średniego i dalekiego zasięgu. W większości z nich nie można wykonywać ładowania od tyłu, w związku z czym nie mogą one przewozić wielkich wozów bojowych. Są jednak dobrze przystosowane do transportu wojsk i mniejszego sprzętu.

Przestrzeń kosmiczna

Wiele wystrzelonych w ciągu kilku ostatnich lat obiektów kosmicznych miała do wykonania zadania o wyraźnie wojskowym charakterze. Jak ujawniają to różne systemy kosmiczne, Związek Radziecki okazuje tendencję budowania coraz bardziej innowacyjnych i oryginalnych systemów.

W 1965 r. rozpoczęto realizację satelitarnego programu radiolokacyjnego rozpoznania oceanów /RORSAT/.

Radziecki program kosmiczny obejmuje również orbitalne środki przechwytujące zdolne do niszczenia satelitów.

Wojna radioelektroniczna

Radziecka doktryna wojny radioelektronicznej zakłada zintegrowane działania radioelektroniczne, zwalczanie systemów dowodzenia, kontroli i łączności nieprzyjaciela oraz ochronę własnych.

Doktryna maskowania i wprowadzania nieprzyjaciela w błąd przewiduje zakłócanie jego strategicznych i taktycznych systemów zbierania informacji. Układ Warszawski intensywnie rozwija środki łączności i systemy inwigilacji radioelektronicznej w północnym i środkowym regionie NATO. Jednocześnie jednostki Układu Warszawskiego przeznaczone do prowadzenia wojny radioelektronicznej są całkowicie zintegrowane w lądowe, powietrzne i morskie siły.

Wielkość zagrożenia wojną radioelektroniczną traktowaną jako całość stanowi źródło większego niepokoju niż poszczególne aspekty tego zagrożenia. Dla przeciwstawienia mu się niezbędne jest podejmowanie wysiłków w postaci wspólnych koncepcji oraz doktryn szkolenia i uzbrojenia.

Chemiczne działania wojenne

Według radzieckiej doktryny wojskowej toksyczne środki chemiczne wiążą się głównie z działaniami wojennymi na TDW, zwłaszcza działaniami formacji frontowych. Podstawowym celem jest osiągnięcie zaskoczenia dzięki zastosowaniu wielkich ilości środków chemicznych przeciwko nie zabezpieczonym wojskom; ich uzbrojeniu lub dla zapobieżenia użyciu jej.

Olbrzymia, dobrze wyposażona i dobrze wyszkolona chemiczna, biologiczna i radiologiczna organizacja /CBR/ jest organicznie związana z radziecką strukturą wojskową. W Układzie Warszawskim każda jednostka bojowa poniżej szczebla pułku posiada znaczny kontyngent przeznaczony do obrony CBR. Specjaliści w zakresie problematyki chemicznej są przydzielani na szczeblu kompanii. Wszystkie siły operacyjne Układu oraz siły wsparcia są dobrze wyposażone i realistycznie wyszkolone dla zapewnienia im zdolności przetrwania i zwiększenia efektywności operacyjnej w środowisku skażonym. Sprzęt ochrony osobistej składa się z maski, kombinezonu oraz indywidualnych środków odkażających.

Układ Warszawski kontynuuje włączanie nuklearnych, biologicznych i chemicznych systemów filtrujących do różnego rodzaju sprzętu bojowego oraz sprzętu wsparcia. System zabezpieczenia okrętów i niektórych handlowych statków piechoty morskiej obejmuje systemy do usuwania skażeń poprzez wentylację filtrującą, śluzy powietrzne oraz urządzenia do zmywania wodą. Aparaty do wykrywania środków chemicznych oraz automatyczne urządzenia alarmowe, znajdujące się w wystarczających ilościach we wszystkich rodzajach służb, mają zdolność wykrywania standardowych środków śmiercionośnych niezależnie od ich źródła.

Do odkażania ludzi, terenu i sprzętu zbudowane zostały specjalnie wyposażone ciężarówki. Instalowany na tych ciężarówkach turbo-odrzutowy aparat odkażający TMS-65 jest na przykład przydzielany do batalionów obrony chemicznej dywizji zmechanizowanych i pancernych i ma za zadanie szybkie odkażenie sprzętu ciężkiego. Siły Układu Warszawskiego wyposażone są w wozy rozpoznania zaopatrzone w sprzęt do szybkiego wykrywania i oznaczania rejonów skażonych.

Związek Radziecki wprowadza coraz to nowe różnorodne środki przeznaczone do nowoczesnych działań chemicznych, wielorakie systemy przenoszenia, a także doktryny taktyczne niezbędne do zastosowania na wielką skalę. Dysponuje on techniczną i operacyjną zdolnością do produkowania i gromadzenia olbrzymich ilości środków oraz sprzętu do prowadzenia wojny chemicznej.

Baza przemysłowa

Badania i rozwój

Radzieckie możliwości wojskowe odzwierciedlają osiągnięcia w zakresie badań i rozwoju, w którym od końca lat pięćdziesiątych zaznacza się stały postęp. W ciągu ostatniego dziesięciolecia w takich ważnych strategicznie dziedzinach jak sektor kosmiczny baza przemysłowa dla konstrukcji eksperymentalnych i ich sprawdzania wzrosła ponad 30-krotnie. Wzrosła również ilość naukowców i inżynierów zaangażowanych w działalność R and D. Obecna ilość personelu pracującego w tej dziedzinie liczy znacznie ponad 800 000 osób i stanowi największą liczbę tego typu w świecie.

Dla sprostania rosnącym potrzebom wojskowym zintensyfikowane zostały poszukiwania badawcze zmierzające do rozszerzania frontu technologicznego. Zwiększane są możliwości wewnętrzne; szczególnie w zakresie materiałowym, problemów napędu oraz nowoczesnych technologii takich jak wykorzystanie energii laserowej. Wiele wysiłku poświęca się też przejmowaniu technologii zachodnich dla przezwyciężenia własnych słabości.

Radziecki program R and D charakteryzuje stały ekspansywny charakter, oraz pełne wykorzystywanie coraz szerszej bazy technologicznej. Efekty zaangażowanych w latach siedemdziesiątych inwestycji nie są jeszcze w pełni widoczne. Stałe wysiłki w tej dziedzinie wyraźnie sugerują radzieckie tendencje do osiągnięcia technicznej przewagi w sprzęcie wojskowym.

Baza przemysłowa

Radziecka baza przemysłowa sprzyja zwiększaniu strategicznych, taktycznych i obronnych możliwości sił zbrojnych, jak również spełnia rolę poważnego dostawcy sprzętu. Eksport broni stanowi najważniejszy środek stosowany przez Związek Radziecki dla uzyskania wpływów w "trzecim świecie", a ponadto cenne źródło nabywania "twardej waluty". I tak na przykład od 1973 r. wyeksportował on sprzęt wojskowy i usługi na sumę 14,5 mlrd. dol. do krajów niekomunistycznych - w tym 70 procent do państw Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej.

Produkcja samolotów

W przemyśle lotniczym zaznacza się stała tendencja do produkowania wielkich ilości nowoczesnych samolotów. Zakłada się, że w ciągu kolejnych sześciu lat produkcja samolotów myśliwskich wzrośnie do 1000 samolotów. Przeważają samoloty Flogger.

Tendencje w zakresie uzbrojenia marynarki

W radzieckich siłach morskich w 1978 r. kontynuowana była budowa większych i bardziej uniwersalnych okrętów nawodnych, podczas gdy poziom produkcji okrętów podwodnych uległ obniżeniu.

Produkcja materiałowa sił lądowych

Zakłada się umiarkowany wzrost produkcji materiałowej sił lądowych. W szybkim tempie przebiega budowa dwóch nowych radzieckich czołgów średnich. Zarówno czołg T-64, jak i T-72 znajdują się w budowie.

Zaopatrzenie i transport

System logistyczny Układu Warszawskiego wykorzystuje do przewożenia zapasów zarówno linie kolejowe, jak i drogi. Sieć linii kolejowych jest gęsta i w samej Europie środkowej liczy około 51000 km. Na skrzydłach NATO jednakże sieć ta nie jest tak gęsta.

System szos w Europie środkowej obejmuje ponad 430 000 km. Transportery sprzętu ciężkiego stosowane są do holowania na dużych odległościach czołgów i ciężkiego sprzętu bojowego. Związek Radziecki posiada osiem pułków do przewożenia transporterów ciężkich.

Obsługa techniczna i remont

Radziecki system obsługi technicznej i remontu podkreśla wagę wykonywania napraw lekko uszkodzonego sprzętu na możliwie najniższym szczeblu. Na szczeblu dywizji stosowane są mobilne jednostki obsługi. Uszkodzony sprzęt ciężki powinien być w czasie wojny pozostawiany dla armijnych i frontowych jednostek remontowych. Podkreślana jest również dokładna konserwacja sprzętu. Nawet jednak w tej sytuacji od dawna problemem w radzieckich siłach zbrojnych jest system zaopatrzenia w części zapasowe i w działaniach bojowych na pełną skalę może on okazać się niewystarczający.

Inne_dziedziny_

Związek Radziecki posiada około 400 bojowych samolotów konwencjonalnych przystosowanych do działań w południowym regionie NATO i wchodzących w skład lotnictwa frontowego. Lotnictwo to obejmuje pułki myśliwskie wyposażone w samoloty MiG-23/Flogger B i MiG-21/FISHBED J/K/L; pułki samolotów myśliwsko-bombowych uzbrojone w samoloty FENCER, Su-17/FITTER C/D i MiG-21/FISHBED D/F oraz pułki rozpoznania dysponujące samolotami MiG-25/FOXBAT, YAK-28/BREWER i MiG-21/FISHBED.

Niektóre samoloty dalekiego zasięgu takie jak samoloty BEAR mogą osiągać cele w regionie południowym bezpośrednio z własnych baz.

Radzieckie siły morskie na Morzu Śródziemnym dysponują z reguły 10 wojennymi okrętami nawodnymi, dieselowskimi szturmowymi okrętami podwodnymi oraz okrętami podwodnymi wyposażonymi w pociski rakietowe. Siły nawodne, które aż do ostatnich lat ograniczały swoje działania zasadniczo do wschodnich rejonów Morza Śródziemnego, coraz częściej kierowane są do jego zachodnich części. Siły te uzyskują pewne wsparcie w zakresie logistyki oraz napraw ze strony krajów przybrzeżnych, ale głównie uzależnione są od swobodnego przechodzenia przez Cieśninę Turecką w drodze powrotnej do własnych portów.

Radzieckie siły morskie Floty Czarnomorskiej są w stanie zapewnić dominację na swoich wodach przy pomocy sił powietrznych, nawodnych i podwodnych. Marynarka radziecka jest zdolna do koncentrowania samolotów, nawodnych okrętów wojennych, okrętów podwodnych oraz sił piechoty morskiej przeciwko Turcji bezpośrednio z Morza Czarnego. Samoloty BADGER z Floty Czarnomorskiej są w stanie osiągnąć każdy cel w środkowym i wschodnim rejonie Morza Śródziemnego. Samoloty BACKFIRE - znajdujące się również na wyposażeniu Floty Czarnomorskiej - mogą dotrzeć do każdego celu w rejonie Morza Śródziemnego.

Na Oceanie Indyjskim marynarka radziecka obejmuje z reguły 15-20 okrętów. Radziecki kontyngent morski skoncentrowany jest w rejonie Zatoki Adeńskiej i operuje na Morzu Czerwonym, w Zatoce Perskiej i na Morzu Arabskim. Nawet bez wzmocnienia przez Flotę Pacyfiku siły te są w stanie zablokować dostęp okrętów handlowych na Morze Arabskie, chociaż prawdopodobnie tylko na krótki czas.

Chińska Republika Ludowa

Dążenie do normalizacji stosunków z ChRL, które w styczniu 1979 doprowadziło do ustanowienia stosunków dyplomatycznych, zmieniło w pewnym stopniu stosunek Chin do interesów Stanów Zjednoczonych. Niemniej jednak rosnące możliwości nuklearne Chińskiej Republiki Ludowej oraz jej olbrzymie siły konwencjonalne stanowią potencjalne zagrożenie dla sojuszników amerykańskich w rejonie Azji Wschodniej i na Pacyfiku.

Siły zbrojne Chin znane są pod ogólną nazwą Ludowej Armii Wyzwolenia. Większa część ich uzbrojenia jest konstrukcji radzieckiej i została dostarczona przez Związek Radziecki lub zbudowana w Chinach w latach pięćdziesiątych. Uzbrojenie to ma wiele słabych stron, zwłaszcza jeżeli chodzi o siłę ognia i mobilność, co niekorzystnie wpływa na ich możliwości bojowe wobec nowoczesnych sił zbrojnych. Zdolność prowadzenia konwencjonalnych działań poza granicami Chin ograniczają niedostateczna logistyka, niedostateczne taktyczne wsparcie powietrzne, a także ograniczone możliwości w zakresie transportu powietrznego i morskiego.

Siły strategiczne

Strategiczne siły chińskie są małe i stosunkowo mało nowoczesne. Stretegiczne siły uderzeniowe obejmują balistyczne pociski rakietowe i samoloty bombowe zdolne do przenoszenia broni nuklearnej. Wprowadzenie pocisków CSS-3 pozwoli zwiększyć dotychczasową zdolność uderzania nuklearnego Chin przeciwko celom w Azji. Budowane obecnie międzykontynentalne pociski balistyczne CSS-X-4 będą jedynymi zdolnymi do ataku na Stany Zjednoczone.

Nie ulega wątpliwości, że Chiny zdecydowane są budować balistyczne pociski rakietowe wystrzeliwane z okrętów podwodnych oraz nowoczesne okręty podwodne o napędzie atomowym wyposażone w pociski rakietowe. Pierwszą generację chińskich pocisków SLBM będą stanowiły prawdopodobnie dwustopniowe systemy rakietowe na paliwo stałe porównywalne pod względem rozmiaru i możliwości do wczesnych amerykańskich pocisków rakietowych POLARIS.

Możliwości prowadzenia strategicznych operacji powietrznych przez siły chińskie ogranicza z jednej strony mała ilość samolotów, a z drugiej ich przestarzałość i niedostateczne wyszkolenie załóg.

Zasadniczymi samolotami przeznaczonymi do zadań strategicznych są samoloty bombowe średniego zasięgu Tu-16/BADGER i Tu-4/BULL. Ponadto również niewielka ilość samolotów bombowych średniego zasięgu Il-28/BEAGLE może być wykorzystywane do przenoszenia broni nuklearnej. Zarówno samolot BADGER, jak BEAGLE są jeszcze w budowie. Żaden z samolotów nie jest wyposażony w nowoczesne systemy broni w rodzaju pocisków rakietowych "powietrze-ziemia".

Ograniczony zasięg samolotu BEAGLE i przestarzałość samolotu BULL sprawiają, że są one tylko w marginesowym stopniu przydatne do celów strategicznych operacji uderzeniowych. Samoloty BADGER mogą w zasadzie docierać na terytorium wszystkich sojuszniczych państw Związku Radzieckiego i Stanów Zjednoczonych w Azji, chociaż ich zdolność penetrowania systemów obrony powietrznej jest nieznaczna.

Z racji ograniczonych potencjalnych możliwości modyfikowania obecnych samolotów bombowych nie przewiduje się poważniejszych usprawnień w strategicznych samolotach bombowych. Strategiczne siły obrony Chińskiej Republiki Ludowej składają się z samolotów przechwytujących i pocisków rakietowych "ziemia-powietrze" wspieranych przez artylerię przeciwlotniczą oraz rozbudowany system kontroli i inwigilacji powietrznej bazujący na ziemi. Podejmowane przez Chiny przedsięwzięcia wojskowe ujawniają stałe akcentowanie spraw obrony przed radzieckim atakiem powietrznym w rejonach północno-wschodnich, jak również atakami ze strony wschodniego wybrzeża.

Siły ogólnego przeznaczenia

Pomimo niedostatków w zasobach naturalnych Chińska Republika Ludowa utrzymuje największe na świecie siły zbrojne. Liczące 3,6 mln. żołnierzy, chińskie siły lądowe są o około milion większe niż armia radziecka i prawie czterokrotnie większe niż armia Stanów Zjednoczonych. Chińskie siły morskie są największe w Azji, a pod względem ilości jednostek zajmują drugie miejsce w świecie po Związku Radzieckim. Siły powietrzne Chin stanowią, oprócz Związku Radzieckiego, dominującą liczebnie potęgę powietrzną w Azji i trzecią największą w świecie. Przywódcy chińscy zamierzają modernizować i podwyższać poziom swoich sił zbrojnych. Technologiczne niedostatki sprawiają jednak, że te jakościowe usprawnienia mogą być realizowane tylko powoli.

Armia chińska opiera się głównie na siłach piechoty, których olbrzymia część rozlokowana jest w północnych rejonach graniczących ze Związkiem Radzieckim i Mongolią. Mało nowoczesny system wsparcia logistycznego miałby duże trudności w realizacji zadań wzmocnienia i zaopatrzenia w działaniach na zewnątrz. Armia chińska jest natomiast dobrze przygotowana do prowadzenia operacji na dużą skalę przeciwko niektórym państwom na peryferiach swojego kraju.

Siły morskie mają zasadniczo charakter sił przybrzeżnych i wyjątkowo ograniczoną zdolność prowadzenia długotrwałych i na dużą odległość operacji. 23 niszczyciele i fregaty tworzą jądro sił oceanicznych.

Marynarka chińska dysponuje wystarczającą liczbą konwencjonalnych statków amfibijnych, aby przewieźć siły ponad 30 000 żołnierzy i sprzętu w przypadku regionalnych /poniżej 30 godzin tranzytu/ operacji amfibijnych. Nie ma dowodów, że marynarka chińska dysponuje siłami specjalnie wyszkolonymi i wyposażonymi do przerzucania i wspierania sił lądowych w działaniach bojowych na wybrzeżach nieprzyjaciela.

Lotnictwo taktyczne Chin wyposażone głównie w samoloty MiG-19 stanowi zasadniczo siłę przeznaczoną do obrony powietrznej i ma ograniczone możliwości w innego typu działaniach. Możliwości transportu powietrznego są poważnie ograniczone z powodu małej ilości samolotów transportowych średniego i dalekiego zasięgu. Większość wojskowych i cywilnych samolotów działa w promieniu około 500-700 km od swoich stałych baz. Resztę stanowią stosunkowo nowoczesne samoloty średniego zasięgu, z których tylko nieliczne jest zdolnych wspierać działania do 1500 km.

Japonia

Chociaż siły zbrojne Japonii są ograniczone, wywiera ona pewne polityczne i znaczne ekonomiczne wpływy poza granicami swojego kraju. W polityce zagranicznej kieruje się dążeniem do utrzymywania pokojowych stosunków ze wszystkimi państwami. Politykę taką uzasadnia w dużej mierze stała potrzeba importu surowców dla zorientowanej na eksport ekonomiki kraju. Każde zerwanie kontaktu z innym państwem mogłoby narazić na niebezpieczeństwo napływ surowców, zakłócić system dystrybucji i ograniczyć dostęp na rynki światowe.

Stosunki między Chinami i Japonią weszły w nową fazę od momentu podpisania chińsko-japońskiego układu o pokoju i przyjaźni w sierpniu 1978 r.

Podstawę dla zachowania przez Japonię bezpieczeństwa wewnętrznego jest zawarty ze Stanami Zjednoczonymi Układ o wzajemnym bezpieczeństwie. Japońskie siły samoobrony stanowią organizację opartą na trzech rodzajach służb.

Lądowe siły samoobrony liczą 155 000 żołnierzy zorganizowanych w 12 dywizji piechoty i jedną zmechanizowaną rozlokowane w pięciu regionalnych rejonach wojskowych.

Morskie siły samoobrony Japonii są największe spośród niekomunistycznych krajów Azji; liczą 40700 żołnierzy i dysponują doskonałymi okrętami i samolotami.

Zadaniem sił samoobrony powietrznej liczących 42600 żołnierzy jest zapewnienie obrony powietrznej wysp japońskich i wsparcia powietrznego dla sił lądowych i morskich. W najbliższych planach produkcyjnych zdecydowano się na samolot myśliwski F-15.

Korea

Siły lądowe

Armia północnokoreańska /NKA/, czwarta co do wielkości wśród armii krajów komunistycznych, rozlokowana jest w bliskim sąsiedztwie strefy zdemilitaryzowanej. Wyposażona jest głównie w sprzęt radziecki i wyprodukowany na jego wzór we własnym kraju. Ponadto posiada czołgi lekkie i transportery opancerzone produkcji chińskiej. Ma w zasadzie orientację ofensywną.

Armia Republiki Korei, trzecia co do wielkości wśród krajów "wolnego świata" ma charakter obronny. 18 czynnych dywizji, jakimi dysponuje, oraz dwie dywizje rezerwowe znajdujące się w stanie gotowości bojowej usytuowane są wzdłuż lub w pobliżu strefy zdemilitaryzowanej.

Siły powietrzne

Armia północnokoreańska wspierana jest przez olbrzymie siły powietrzne liczące ponad 600 bojowych samolotów odrzutowych. Mają one przewagę nad siłami Korei Południowej pod względem ilości samolotów

bojowych i pilotów, i są zdolne do wykonywania zadań obronnych w przypadku konfliktu z Koreą Południową. Do prowadzenia długotrwałych operacji jednak, zwłaszcza w przypadku gdyby Korea Południowa uzyskała wsparcie zewnętrzne, siły powietrzne Północnej Korei również potrzebowałyby pomocy z zewnątrz.

Lotnictwo republiki Korei wyposażone jest w samoloty myśliwskie F-5, F-86, F-4D i F-4E. Bez zasadniczego wzmocnienia nie byłoby ono zdolne przeciwstawić się poważnemu atakowi powietrznemu ze strony Korei Północnej.

Siły morskie

Siły morskie Korei Północnej mają zasadniczo charakter przybrzeżnych sił obronnych, ale znacznych rozmiarów uderzeniowe siły amfibijne i torpedowe, 15 okrętów podwodnych i 18 okrętów nawodnych wyposażonych w pociski rakietowe zapewnia im znaczne możliwości ofensywne. Są one wystarczające dla odparcia ataków na przybrzeżne rejony Południa i zapewnienia im bezpieczeństwa przybrzeżnego. Posiadają znaczną przewagę nad marynarką republiki Korei zarówno pod względem ilości okrętów bojowych, jak i ich siły ognia.

Siły morskie republiki Korei, które obejmują również piechotę morską, wyposażone są głównie w okręty z czasów II wojny światowej oraz środki materiałowe dostarczone przez Stany Zjednoczone. W przypadku konfliktów zbrojnych siły te mogłyby być wykorzystywane najbardziej efektywnie do wspierania operacji sojuszników.

Azja Południowo-Wschodnia

Po upływie prawie czterech lat od przewrotu komunistycznego w Indochinach w Azji Południowo-Wschodniej ujawniają się napięcia i ostre kontrasty pomiędzy komunistycznymi i niekomunistycznymi państwami tego regionu. Wietnamski podbój Kambodży utrwalił dominację Wietnamu w Indochinach, ale wzmocnił tradycyjne animozje z Chinami. Zawarty w 1978 r. układ i ścisła współpraca Wietnamu ze Związkiem Radzieckim wzmocnił napięcie między Hanoi i Pekinem, które nabrało bardziej niebezpiecznego charakteru.

Działania Wietnamu w Kambodży mające na celu rozwiązanie istotnego problemu bezpieczeństwa dotyczą tylko jednego z wielu problemów stojących przed przywódcami Hanoi. Wietnam posiada wiele skomplikowanych społecznych, ekonomicznych i politycznych problemów,

których rozwiązanie zostało opóźnione na skutek kampanii wojskowej w Kambodży. Silna zależność Laosu od Wietnamu powoduje dodatkowe napięcia, które zostaną jeszcze pogłębione przez nowe zobowiązania przyjęte przez Wietnam w Kambodży. Krótko mówiąc, odbudowa Wietnamu jest jeszcze kwestią przyszłości i korzystanie z pomocy Związku Radzieckiego i państw Układu Warszawskiego spowoduje jego poważne uzależnienie.

W przeciwieństwie do Wietnamu pięć państw niekomunistycznych /Tajlandia, Malajzja, Singapur, Indonezja i Filipiny/ rozwija się pokojowo i pomyślnie. Państwa te pozostają w przyjaznych stosunkach z Zachodem, korzystają z jego pomocy inwestycyjnej i ekonomicznej i zachowują dość dużą niezależność ekonomiczną i polityczną. Rozwijają również regionalną współpracę w wielu dziedzinach ekonomicznych i społecznych, a także system konsultacji w sprawach istotnych regionalnych problemów politycznych. Kraje te poszukują środków porozumienia ze wszystkimi stronami zaangażowanymi w konflikcie indochińskim zachowując jednocześnie neutralność wobec samych działań. Są one jednak zaniepokojone działalnością wojskową Wietnamu, a także wzrostem zainteresowania Związku Radzieckiego i Chin tym rejonem.

Afryka subsaharyjska

Stabilność Afryki dezorganizuje wiele czynników, ale ruch powstańczy zmierzający do obalenia rządów lub zmiany granic stanowi zasadniczy czynnik. Obecnie na przylądku Horn w Afryce Etiopia jest zaangażowana w działania zbrojne zarówno w Erytrei, jak i w Ogadenie.

W południowej Afryce powstańcy zintensyfikowali i rozszerzyli walkę prowadzoną przeciwko dominującej władzy białych w Rodezji. W Namibii powstańcy prowadzą stałe działania o małej intensywności przeciwko siłom Afryki Południowej. W Angoli ruch powstańczy zaczyna odnosić coraz większe sukcesy i wiąże ogromne ilości wojsk rządowych i kubańskich.

Wywoływana przez powstania niestabilność stwarza sprzyjające warunki dla zwiększonego zaangażowania komunistów w Afryce. Zawarte między Związkiem Radzieckim i krajami subsaharyjskimi porozumienia dotyczą pomocy wojskowej dla powstańców walczących w Rodezji i Namibii, a część broni dostarczanej do różnych krajów arabskich ostatecznie trafia do powstańców w Erytrei, Czadzie i Mauretanii.

Dostawom sprzętu radzieckiego towarzyszy często również eksport doradców. Chociaż w ostatnim roku deportowanych zostało z Somalii ponad 1000 doradców wojskowych, wielu pozostaje jeszcze w krajach subsaharyjskich, a część radzieckich techników i instruktorów współpracuje ściśle z Kubańczykami pomagającymi powstańcom w Afryce Południowej.

Poważnym aspektem rosnących wpływów radzieckich w Afryce jest zwiększona obecność marynarki radzieckiej u wybrzeży Afryki. Radzieckie siły morskie na Oceanie Indyjskim liczą w zasadzie 18-20 okrętów i są skoncentrowane w Zatoce Adeńskiej. Są one w stanie blokować dostęp statków handlowych do rejonu Oceanu Indyjskiego, ale jednocześnie nie są dostatecznie duże czy potężne do prowadzenia wysuniętych operacji, zwłaszcza jeżeli musiałyby przeciwstawiać się innym siłom morskim lub powietrznym.

Pod koniec lat siedemdziesiątych Związek Radziecki wprowadził również patrole wzdłuż wybrzeży Afryki zachodniej. Ostatnio te rejony patrolowane zostały rozszerzone tak, że obejmują większą część wybrzeży Atlantyku na południe od Gwinei.

Usunięcie doradców radzieckich z Somalii spowodowało zamknięcie dostępu do lotnisk. Obecnie trwają poszukiwania dostępu do innych krajów. W końcu listopada 1978 r. radzieckie samoloty rozpoznawcze marynarki po raz pierwszy skierowane zostały do Ludowej Republiki Jemenu. Poza tym Rosjanie usytuowali również pływający suchy dok w Etiopii. Posiadają też prawa tranzytu samolotów w Kongo-Brazzaville korzystają z portów w Gwinei, a także praw przelotów w Algierii i Mali. Radzieckie okręty periodycznie odwiedzają Benin i Mozambik. W najbliższej przyszłości rząd radziecki będzie prawdopodobnie zabiegał o dodatkowe przywileje w innych rejonach.

Brak stabilności i rosnące zaangażowanie radzieckie w Afryce Południowej grozi przerwaniem napływu ważnych surowców naturalnych do Stanów Zjednoczonych i ich zachodnioeuropejskich sojuszników. Sześć najbardziej istotnych składników niezbędnych w nowoczesnej technologii występuje w tym regionie: chrom, kobalt, diamenty przemysłowe, mangan, metale z grupy platyny i wanad. Co więcej, duża część ropy naftowej z Bliskiego Wschodu do Europy zachodniej i Stanów Zjednoczonych przewożona jest trasą prowadzącą koło Przylądka Dobrej Nadziei.

Ameryka Łacińska

Jednym z najbardziej istotnych aspektów stosunków między Stanami Zjednoczonymi i Ameryką Łacińską w ostatnich latach było stopniowe, ale stałe osłabianie wpływów amerykańskich. Najbardziej okrajony przypadek reprezentuje Kuba, poza tym jednak cały szereg innych państw zaczyna odchodzić od ścisłych związków ze Stanami Zjednoczonymi.

Dzięki uzyskanym w Afryce doświadczeniom Kuba dysponuje obecnie wyszkolonymi pod względem operacyjnym wojskami, z których duża część przygotowana jest do posługiwania się nowoczesnym sprzętem dostarczonym przez Związek Radziecki.

Szereg państw Ameryki Łacińskiej nawiązało bliższe stosunki z Kubą i Związkiem Radzieckim, a niektóre wydają się przekierunkowywać swoją ideologię polityczną w stronę socjalizmu. Wierzą one, że możliwe jest nawiązanie bliższych kontaktów z państwami komunistycznymi bez naruszania wewnętrznej suwerenności lub orientacji politycznej.

Korzystnym trendem ujawniającym się obecnie w Ameryce Środkowej jest aktywne zaangażowanie sił wojskowych i paramilitarnych kilku krajów w zagospodarowywaniu rejonów wiejskich, a także w realizacji programów cywilnych przynoszących bezpośrednie korzyści społeczeństwu. W warunkach poważnych źródeł niezadowolenia społecznego wywołanego długotrwałą alienacją socjalną i poważnymi problemami ekonomicznymi ta rola wojska wydaje się szczególnie cenna i Stany Zjednoczone powinny udzielać jej poparcia. Udział wojska w rozwiązywaniu problemów cywilnych ułatwia naprawę stosunków społecznych, łagodzi nastrój frustracji i rozpaczy i buduje poczucie więzi narodowej.

Załącznik B: Siły Stanów Zjednoczonych

Strategiczne siły nuklearne

Międzykontynentalne balistyczne pociski rakietowe

Amerykański potencjał międzykontynentalnych balistycznych pocisków rakietowych /ICBM/ obejmuje pociski TITAN II, MINUTEMAN II i MINUTEMAN III.

Pięćdziesiąt cztery pociski rakietowe TITAN II zostały wprowadzone do uzbrojenia w 1963 roku. Ich możliwości bojowe pozostały od tego czasu stosunkowo nie zmienione. Głowice bojowe pocisków TITAN II są największymi w arsenale amerykańskich balistycznych pocisków rakietowych i zapewniają temu systemowi rakietowemu dużą efektywność wobec drugorzędnych celów.

Obecnie, tak jak i w przeszłości wysiłki skierowane są na przedłużenie ich okresu eksploatacji i obniżenie kosztów.

Ostatni z obecnych 450 systemów pocisków rakietowych MINUTEMAN II został wprowadzony do uzbrojenia w 1967 r. Systemy te od początku charakteryzował stały wysoki współczynnik gotowości, niskie koszty eksploatacji oraz duża niezawodność. Wewnętrzne usprawnienia zwiększyły jego elastyczność, a program usprawnień silosów zredukował słabe strony systemu. Celność oraz pojedyncza głowica pocisku rakietowego MINUTEMAN II dalekiego zasięgu czyni z niego broń przydatną przeciwko celom umocnionym. Obecnie budowane są w dwóch stanowiskach udoskonalone systemy kontroli odpalania.

Pierwsze pociski rakietowe ICBM - MINUTEMAN III wprowadzono do uzbrojenia w 1970 roku. Dokładność, z jaką głowice bojowe pocisków MINUTEMAN III mogą razić trzy znacznie rozproszone cele, a także zdolność zdalnego ich przeceiowywania zapewnia im operacyjną elastyczność i niezawodność. Programy modernizacji zakładają zwiększenie celności wszystkich pocisków rakietowych i zastąpienie w latach 1980-1982 głowic bojowych MK-12 głowicami MK-12A w 300 pociskach MINUTEMAN III. Usprawnienia te pomogą Stanom Zjednoczonym utrzymać dotychczasowe możliwości działania przeciwko coraz bardziej wzmacnianym radzieckim obiektom docelowym.

Balistyczne pociski rakietowe wystrzeliwane z okrętów podwodnych

Amerykańskie balistyczne pociski rakietowe SLBM wystrzeliwane są z dwóch typów okrętów podwodnych o napędzie atomowym POLARIS i POSEIDON.

Okręty podwodne POLARIS stanowiące starsze systemy uzbrojone w pociski rakietowe POLARIS A-3 tworzą amerykańskie morskie strategiczne siły nuklearne Pacyfiku.

Nowsze okręty podwodne POSEIDON wyposażone w pociski rakietowe POSEIDON C-3 rozlokowane są na obszarze od Charlestonu w Południowej Karolinie, Holy Loch w Szkocji i Rota w Hiszpanii. Planuje się, że w ciągu 1979 roku bazujący w Rota dywizjon zostanie przeniesiony do Stanów Zjednoczonych. Planowane przystosowanie 12 okrętów podwodnych POSEIDON do wyposażenia w rakiety większego zasięgu systemu TRIDENT I umożliwi bazowanie okrętów POSEIDON w Stanach Zjednoczonych bez obniżania współczynnika gotowości bojowej.

Daleki zasięg pocisków rakietowych TRIDENT I i II pozwoli zachować doskonałą zdolność przetrwania strategicznych środków odstraszania i tym samym skomplikuje radzieckie działania przeciwko okrętom podwodnym. Zwiększona celność i efektywność systemów TRIDENT zapewnia większą zdolność rażenia. Zakłada się, że okręty podwodne TRIDENT wyposażone w pociski rakietowe TRIDENT I osiągną wstępną zdolność operacyjną w 1981 r.

Pociski rakietowe TRIDENT I zostały przystosowane do okrętów podwodnych POSEIDON i będą dysponować zasięgiem 4000 mil morskich, co jest dwukrotnie większym zasięgiem w stosunku do obecnych pocisków rakietowych POSEIDON. Program adaptacji pocisków rakietowych TRIDENT I do 12 okrętów podwodnych POSEIDON został rozpoczęty w 1979 roku i zostanie zakończony w 1982 r. Wprowadzenie pocisków rakietowych TRIDENT I do uzbrojenia sił morskich Atlantyku i Pacyfiku postawiłoby przeciwników wobec jeszcze bardziej skomplikowanych problemów zwalczania okrętów podwodnych i zwiększyłoby elastyczność i efektywność amerykańskiej broni strategicznej.

Lotnictwo bombowe

Samoloty bombowe B-52 stanowią istotną część składową potencjału amerykańskich sił strategicznych. Z wyprodukowanych między 1954 i 1964 rokiem 742 samolotów, 349 znajduje się aktualnie w lotnictwie

strategicznym. 187 dodatkowych samolotów B-52 pozostaje w charakterze rezerw, i liczą się z punktu widzenia ograniczonych celów sił strategicznych. Planuje się wyposażenie samolotów B-52 w systemy nawigacyjne i bombardujące, które zwiększą ich niezawodność i celność. Modyfikacje te będą wprowadzane w samolotach B-52d i B-52G/H odpowiednio w latach 1980 i 1981. Zakończono już wyposażenie samolotów B-52/G/H w elektroniczne środki przeciwdziałania zapewniające większe możliwości w zakresie przenikania w obszar powietrzny nieprzyjaciela. W 1981 r. zakończone zostanie - z wyjątkiem samolotów B-52/G - instalowanie satelitarnych stacji łączności dla zapewnienia niezawodnej łączności w skali światowej. Programowane modyfikacje umożliwią samolotom B-52 stosowanie pocisków rakietowych Cruise. Dalsza modernizacja możliwości lotnictwa bombowego będzie polegała na wprowadzeniu nowych bomb o dużej sile rażenia.

Siły ogólnego przeznaczenia

Siły nuklearne teatru wojny

W obecnych siłach nuklearnych większość systemów dysponuje zarówno nuklearnymi, jak i konwencjonalnymi możliwościami; niektóre przewidziane są wyłącznie do działań na nuklearnym teatrze wojny. Ponadto, część strategicznych systemów nuklearnych nadaje się również do wykonywania pewnych zadań nuklearnych na teatrze wojny.

Systemy krótkiego zasięgu

Coraz większa przestarzałość wielu głowic bojowych krótkiego zasięgu, zwłaszcza jądrowych pocisków artyleryjskich 155-mm i 8-calowych, zagraża amerykańsko-natowskiej przewadze w tym rejonie. Obecne zapasy jądrowych pocisków artyleryjskich /AFAP/ odzwierciedlają technologicznie poziom lat pięćdziesiątych i początku sześćdziesiątych i zawierają poważne niedostatki.

Nowoczesne pociski AFAP zaakceptowane zostały do opracowania inżynieryjnego w 1978 roku. Wystrzeliwane z nowych amerykańskich i natowskich haubic nowe pociski AFAP zwiększą zasięg niektórych 155-mm haubic, jak również zapewnią zwiększoną zdolność rażenia celów przy jednoczesnym usprawnieniu bezpieczeństwa, a także problemów dowodzenia i kontroli. Obecnie trwają prace nad nowym 8-calowym pociskiem AFAP. Te nowe pociski pozwolą zwiększyć zasięg w wykonywaniu zadań jądrowych i będą odznaczać się większym bezpieczeństwem

a także możliwością kierowania i kontroli.

Te nowe 8-calowe pociski AFAP oraz modyfikacja obecnych głowic bojowych LANCE mają zawierać komponenty o zwiększonym promieniowaniu /ER/, chociaż obecnie nie są one stosowane. Podjęta niedawno przez prezydenta decyzja o produkcji nowych 8-calowych pocisków AFAP oraz głowic LANCE dających się adaptować do technologii ER otwiera perspektywę instalowania komponentów ER na szeroką skalę.

Systemy średniego zasięgu

Systemami średniego zasięgu do działań jądrowych określa się takie, których zasięg działania wynosi od 100 do 1000 km. Obecny natowski potencjał systemów przenoszenia średniego zasięgu ogranicza się do amerykańskich i sojuszniczych samolotów dwojakiego przeznaczenia DCA oraz pocisków rakietowych PERSHING IA.

Systemy dalekiego zasięgu

Systemy dalekiego zasięgu mają zasięg powyżej 1000 km i stanowią ważne ogniwo między siłami konwencjonalnymi i strategicznymi siłami jądrowymi w natowskiej triadzie. Jądrowe systemy dalekiego zasięgu stanowią w NATO zasadniczą broń uderzeniową przeciwko szerokiemu wachlarzowi różnorodnych celów w Układzie Warszawskim w warunkach zarówno selektywnego, jak i powszechnego użycia broni jądrowej. Wkład Stanów Zjednoczonych do natowskiego potencjału jądrowych systemów dalekiego zasięgu opiera się na samolotach F-111 i A-6 rozlokowanych na wysuniętych pozycjach oraz znacznej ilości wielogłowicowych pocisków rakietowych POSEIDON. Samoloty myśliwskie F-111 posiadają duże możliwości przenikania na małych wysokościach i dlatego w przyszłości będą wykonywać zadania rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego oraz obrony powietrznej. Dlatego też zaplanowane zostały usprawnienia ich systemów przeciwdziałania. Dodatkowe systemy takie jak angielskie POLARIS i VULCAN jeszcze bardziej zwiększają możliwości nuklearne NATO.

Obecnie w NATO rozważane są różnorodne warianty modernizacji jego sił nuklearnych. Uwzględnione systemy obejmują pociski rakietowe PERSHING II o większym zasięgu; wystrzeliwane z powietrza, ziemi i okrętów podwodnych pociski CRUISE; nowe balistyczne pociski rakietowe średniego zasięgu /MRBM/ oraz samoloty DCA o zwiększonych możliwościach. Nowe pociski MRBM znajdują się obecnie w fazie badań nad

ich użytecznością. Wystrzeliwane z okrętów podwodnych i przeznaczone do zadań ataków lądowych pociski rakietowe TOMAHAWK są obecnie produkowane i mogłyby wejść do uzbrojenia w połowie lat osiemdziesiątych, gdyby zostały zaakceptowane do wprowadzenia na uzbrojenie. Wystrzeliwane z ziemi pociski "cruise", mające osiągnąć wstępną zdolność operacyjną, we wczesnych latach osiemdziesiątych planuje się wprowadzić na europejskim TDW, a także w rejonie Pacyfiku.

Systemy morskie

Modernizacja amerykańskich i natowskich nuklearnych systemów morskich jest niezbędna dla utrzymania amerykańskiego potencjału odstraszania i możliwości prowadzenia działań na morzu. Stany Zjednoczone wprowadziły na uzbrojenie konwencjonalne pociski rakietowe HARPOON do zwalczania okrętów, a obecnie opracowują głowice nuklearne do tego systemu. Nuklearne pociski HARPOON, które mają być wystrzeliwane z powietrza, ziemi i okrętów podwodnych zapewniłyby wysokie prawdopodobieństwo rażenia dużych okrętów nawodnych.

W stadium opracowań technicznych znajdują się nuklearne standardowe pociski rakietowe SM-2/N/, które mają zastąpić starsze pociski TERRIER. Pociski SM-2/N/ przewidziane są jako broń przeciwko celom powietrznym i morskim, a zwłaszcza naddźwiękowym, wyposażonym w ładunki nuklearne i poruszającym się na dużych wysokościach pociskom "cruise". Obecnie rozważane jest decyzja o produkcji SM-2/N/.

Składy materiałów wojennych

Planowane amerykańskie i natowskie usprawnienia w zakresie broni nuklearnej TDW mają zgodnie z oczekiwaniami wywrzeć znaczny, długofalowy wpływ na dystrybucję i skład amerykańskich zapasów broni nuklearnej TDW, zwłaszcza w Europie.

Siły konwencjonalne

Siły lądowe

Czołgi

Czołg M-60 stanowi podstawowy czołg bojowy wojsk lądowych korpusu piechoty i będzie na wyposażeniu co najmniej do 1990 roku. Dla uzyskania większej niezawodności, trwałości, siły ognia, mobilności, a także zdolności działań w nocy, zaprojektowana została udoskonalona wersja - M-60A1. Czołgi M-60 zostaną zastąpione przez czołgi XM-1

które mają znacznie usprawnić ofensywne możliwości bojowe sił lądowych. 1980 rok będzie drugim rokiem produkcji czołgów XM-1. Wyposażony początkowo w działa 105-mm czołg XM-1 uzyska działo 120 mm sprowadzone z RFN. Działa te będą wprowadzane od początku 1984 r. Wojska lądowe zamierzają nabyć 352 czołgi XM-1 oraz kontynuować budowę i adaptację 120 mm systemów dział.

Pancerne wozy bojowe

Wojska lądowe Stanów Zjednoczonych nie posiadają pancernych wozów bojowych jako takich i opierają się na lekko opancerzonych transporterach M-113 do przewożenia piechoty na pole walki. Transportery te nie pozwalają piechocie zmechanizowanej na prowadzenie działań z wozów. Podejmowane usprawnienia obejmują zainstalowanie na nich pocisków przeciwpancernych TOW. Korpus piechoty dysponuje lekko opancerzonymi amfibijnymi wozami szturmowymi LVTP-7, które mogą przewozić oddziały piechoty z okrętów na brzeg w czasie etapu desantowego i są tak elastyczne w zastosowaniu, że mogą być wykorzystywane przez dłuższe okresy czasu.

Wozy bojowe piechoty i wozy bojowe kawalerii zastąpią transportery opancerzone M-113 w roli wozów bojowych. Zapewnią one jednostkom piechoty zmechanizowanej, rozpoznawczym i kawalerii większą mobilność, siłę ognia oraz zdolność przetrwania. Wozy te posiadają udoskonalony system zawieszenia, dwuosobową wieżyczkę z 25 mm działkiem automatycznym, współosiowy karabin maszynowy 7,62 mm oraz kierowane pociski rakietowe. Obecnie rozpoczęto próby wozów prototypowych. Pomyślnie zakończyły się już pierwsze próby z odpalaniem pocisków TOW z wieży pancernej. Obecnie w trakcie są próby z dwoma typami 25 mm dział automatycznych.

Artyleria

155-mm ciągniona haubica M-198 oraz samobieżna haubica M109A2 w połączeniu z udoskonaloną amunicją pozwoli osiągnąć zwiększoną siłę ognia. Obecnie w budowie znajduje się cały szereg udoskonalonych pośrednich systemów ognia i amunicji większego zasięgu. W 1980 r. zakończona zostanie wstępna faza budowy powszechnego systemu wsparcia rakietowego.

Broń obrony powietrznej

Amerykańskie systemy "ziemia-powietrze" NIKE, HERCULES i HAWK odzwierciedlają technologię sprzed 15-25 lat i są stosunkowo kosztowne w eksploatacji i obsłudze. Z tego powodu podstawowy system HAWK został zastąpiony udoskonalonym systemem HAWK IMPROVED. Planuje się, że w latach osiemdziesiątych obydwa systemy IMPROVED HAWK i NIKE zostaną zastąpione systemami PATRIOT. Każdy system PATRIOT będzie zdolny prowadzić ogień do szeregu celów jednocześnie, zachowywać efektywność w warunkach użycia przez nieprzyjaciela środków przeciwdziałania, a także będzie wymagał mniejszej ilości personelu do obsługi i eksploatacji niż obecne systemy amerykańskie. System PATRIOT wejdzie do produkcji w 1980 roku.

W produkcji znajdują się już dwa nowe systemy obrony powietrznej i w najbliższej przyszłości zostaną wprowadzone do uzbrojenia. STINGER, jednostkowy system rakietowy zastąpi system DEDEYE, podczas gdy wyposażony w urządzenia radiolokacyjne system ROLAND zastąpi CHAPARRAL i będzie miał za zadanie zwalczanie wykrywalnych radiolokacyjnie celów powietrznych w rejonie działań korpusu i tyłów. Ponadto modernizowane są istniejące systemy pocisków rakietowych krótkiego zasięgu CHAPARRAL.

Opracowywane jest również nowe działo do zadań obrony przeciwlotniczej na szczeblu dywizji - DIVAD mające wejść na miejsce systemu VULCAN. Działo DIVAD będzie systemem kierowanym radiolokacyjnie wyposażonym w 35 mm lub 40 mm podwójnie sprzężone armaty umieszczone w wieżyczce pancernej.

Broń przeciwpancerna

Amerykańskie wojska lądowe i korpus piechoty kontynuują wprowadzanie przeciwpancernej broni TOW. Jest ona w stanie niszczyć większość czołgów nieprzyjaciela, wozów pancernych i fortyfikacji polowych w zasięgu do 3000 m. Przy zastosowaniu śmigłowców szturmowych zasięg ten ulega oczywiście zwiększeniu /do 3750 m/.

Wprowadzany obecnie na wyposażenie amerykańskich sił lądowych w Europie oraz amfibijnych sił piechoty morskiej przenośny system przeciwpancernych kierowanych pocisków rakietowych DRAGON może pokonać każdy obecnie stosowany wóz pancerny. DRAGON wchodzi w skład zasadniczego uzbrojenia amerykańskich kompanii piechoty wojsk lą-

dowych i zapewnia prowadzenie ognia przeciwpancernego lub szturmowego w zasięgu 60 do 1000 metrów. Zasadnicze prace nad systemem TOW i DRAGON zostały już ukończone, a obecnie trwa opracowywanie termowizyjnych urządzeń dla obu systemów, które umożliwiłyby obserwację w porze nocnej i tym samym zapewniłyby możliwość stosowania ich w ciągu całej doby.

W najbliższych planach znajduje się program poszukiwań nowoczesniejszych przeciwpancernych kierowanych pocisków rakietowych, które byłyby w stanie zwalczać najbardziej nowoczesne wozy pancerne na współczesnym polu walki. Ten planowany system ma mieć większy współczynnik szybkostrzelności i większy zasięg. Zakłada się, że badania te prowadzone będą w oparciu o skoordynowany wysiłek członków NATO.

Nowoczesne śmigłowce szturmowe uzbrajane są w kierowane laserowo systemy pocisków rakietowych HELLFIRE stanowiące precyzyjny środek niszczenia czołgów i innych opancerzonych celów na dużych odległościach. Zasadniczy system HELLFIRE, wszedł w fazę trwających 63 miesiące opracowań technicznych w październiku 1976 roku.

Śmigłowce

Nowe śmigłowce BLACKHAWK reprezentują poważny postęp techniczny w porównaniu z serią starzejących się śmigłowców UH-1 do transportu wojsk i sprzętu. Śmigłowce BLACKHAWK zastąpią je w wykonywaniu zadań ataków powietrznych, kawalerii powietrznej oraz ewakuacji medycznej. W 1979 roku dostarczonych zostanie dwieście śmigłowców BLACKHAWK. Przeprowadzone testy operacyjne potwierdziły ich zwiększoną sprawność i mniejszą obsługę.

Stany Zjednoczone kontynuują budowę unowocześnionego śmigłowca szturmowego AAH. Jest to dwusilnikowy śmigłowiec wyposażony w przeciwpancerne pociski rakietowe HELLFIRE, 30-mm działo oraz 2,75-calowe rakiety. Obecnie prototypy przygotowywane są do sprawdzianów. Śmigłowce AAH wyposażone będą w systemy wykrywania i oznaczania celów oraz systemy noktowizyjne dla pilotów /TADS/PNVS/, które zapewnią możliwość obserwacji w porze nocnej na zasadach podczerwieni zarówno pilotowi, jak i celowniczemu. Zdolność przetrwania, niezawodność, łatwa obsługa, a także skuteczność pocisków HELLFIRE decydują, że śmigłowce te stanowią znacznie efektywniejszą broń w porównaniu zarówno z obecnymi amerykańskimi śmigłowcami

szturmowymi Cobra wyposażonymi w pociski TOW, jak i radzieckimi śmigłowcami HIND. Nowoczesny śmigłowiec szturmowy AAH stanie się podstawowym śmigłowcem przeznaczonym do wykonywania ataków. Uzupełnieniem w tym zakresie będzie seria śmigłowców AH-1S.

Dla korpusu piechoty morskiej zaplanowany został udoskonalony śmigłowiec CH-53 o dużym udźwigu, który może być tankowany w powietrzu. Śmigłowiec CH-53E zdolny jest przewozić 16 ton ładunku czyli dwukrotnie więcej niż obecny śmigłowiec CH-53D. Jednocześnie odznacza się większą zdolnością przetrwania. Jest wyposażony w urządzenia pochłaniające działające na zasadach podczerwieni oraz reflektory dipolowe i rakiety sygnalizacyjne.

Siły morskie

Amerykańskie siły morskie ogólnego przeznaczenia mają do wykonania w czasie działań wojennych sześć rodzajów zadań: działania uderzeniowe, zwalczanie okrętów podwodnych i nawodnych, działania przeciwlotnicze, amfibijne oraz działania przy użyciu min.

Działania uderzeniowe

Siły uderzeniowe marynarki obejmują integralnie grupy bojowe transportowców ze skrzydeł lotniczych a także uzbrojenie nawodne i podwodne, które może zwalczać przybrzeżne urządzenia nieprzyjaciela.

Obecnie do zadań działań uderzeniowych przeznaczonych jest 12 czynnych skrzydeł lotniczych marynarki bazujących na lotniskowcach, dwa rezerwowe skrzydła lotnicze oraz pociski rakietowe wystrzeliwane z okrętów podwodnych. Możliwe jest wzmacnianie tych środków jednym dodatkowym transportowcem ze zmobilizowanego rezerwowego skrzydła lotniczego.

Usprawnienia w zakresie działań uderzeniowych marynarki, które są obecnie realizowane, obejmują: zdalnie sterowane pociski rakietowe z udoskonalonym systemem celowania; platformy wsparcia do zadań obezwładniania obrony i zakłócania, usprawnianie lub zwiększenie ilości istniejących platform, zastępowanie samolotów szturmowych i myśliwskich samolotami F-14 i F/A-18 od połowy do końca lat osiemdziesiątych oraz wprowadzanie w coraz szerszym zakresie samolotów tankujących, wczesnego ostrzegania i innych.

Zwalczanie okrętów podwodnych

Siły marynarki przeznaczone do działań przeciwko okrętom podwodnym ASW mają za zadanie ofensywne działanie w wysuniętych rejonach otwartego oceanu, wykonywanie zadań przechwytywania, zapewnianie bezpośredniego wsparcia grupom bojowym oraz prowadzenie inwigilacji i rozpoznania. Siły ASW obejmują szturmowe okręty podwodne, bazujące na lądzie samoloty patrolowe, bazujące na lotniskowcach samoloty i śmigłowce ASW, nawodne okręty wojenne przystosowane do działań ASW i bazujące na niszczycielach i fregatach śmigłowce ASW wyposażone w broń do tego typu działań.

Radzieckie okręty podwodne wykazują coraz wyższy poziom techniczny i bojowy. Stawia to amerykańskim siłom ASW coraz trudniejsze zadanie przeciwstawiania się temu zagrożeniu. Programowane obecnie usprawnienia obejmują nawodne okręty wojenne: fregaty wyposażone w kierowane pociski rakietowe klasy FFG-7 i niszczyciele uzbrojone w pociski kierowane klasy DDG-47; okręty podwodne SSN-688; samoloty patrolowe P-3C bazujące na lądzie; śmigłowce ASW - LAMPS MK-I i MK-III oraz usprawnienia śmigłowców SH-3 i samolotów S-3A bazujących na transportowcach.

Realizowane usprawnienia systemów mają służyć lepszej koordynacji powietrznych, nawodnych i podwodnych środków walki w operacjach wsparcia bezpośredniego. Udoskonalone uzbrojenie będzie w stanie przeciwstawić się taktykom i środkom przeciwdziałania okrętów podwodnych. Podejmowane obecnie przedsięwzięcia obejmują: nowoczesne lekkie torpedy ALWT, zdalnie sterowane pociski ASW dla okrętów podwodnych oraz torpedy MK-48 wystrzeliwane z okrętów podwodnych.

Działania przeciwlotnicze

Działania przeciwlotnicze marynarki /AAW/ opierają się na koncepcji obrony w głębi, na którą składa się obrona strefy zewnętrznej wykorzystująca samoloty wczesnego ostrzegania i przechwytujące i wspierana przez obronę strefy wewnętrznej wyposażonych w pociski rakietowe nawodnych okrętów bojowych zaopatrywanych przez systemy obronne poszczególnych okrętów.

Grupa bojowa lotniskowców współdziałająca ze skrzydłem lotniczym stanowi istotę koncepcji obrony AAW w głębi. Podstawowym samolotem pozwalającym osiągać przewagę lotnictwu marynarki i wykonywać zadania obrony powietrznej w tzw. strefie zewnętrznej jest samolot myśliwski F-14A przystosowany do każdych warunków meteorologicznych i wyposażony w system kontrolny AWG-9 oraz pociski rakietowe dalekiego zasięgu "powietrze-powietrze" /AAM/ - PHOENIX. Samoloty E-2C zapewniają prowadzenie inwigilacji dalekiego zasięgu i dostarczanie informacji z zakresu wczesnego ostrzegania dowódcom sił specjalnych i samolotom myśliwskim. Zastępują one starsze samoloty E-2B w tempie około jednej eskadry na rok. Samoloty EA-6B z kolei umożliwiają prowadzenie elektronicznego zakłócania radiolokacyjnych urządzeń nieprzyjaciela oraz sygnałów kierowania pocisków rakietowych "ziemia-powietrze".

W miarę jak Rosjanie kontynuują udoskonalanie swoich możliwości w zakresie ASW i ECM, wzrasta potrzeba usprawniania obrony powietrznej marynarki w tzw. strefie zewnętrznej. Samoloty myśliwskie F-14 uzbrojone w pociski PHOENIX stanowią obecnie jedyną broń w dziedzinie działań powietrznych marynarki, która jest w stanie efektywnie przeciwstawić się zagrożeniu ze strony radzieckiego lotnictwa morskiego BACKFIRE. Istnieje również zapotrzebowanie na pociski rakietowe do zwalczania okrętów oraz kontynuowanie programów modernizacji samolotów F-14, które mogą przeciwstawić się zagrożeniu ze strony radzieckich pocisków rakietowych Cruise. Ponadto w ramach wysiłków zmierzających do zrównoważenia planowanych usprawnień zagrożenia powietrznego nieprzyjaciela realizowane są programy udoskonalania pocisków rakietowych "powietrze-powietrze" obejmujące pociski AIM-54C /PHOENIX/, AIM-7M /SPARROW/ oraz unowocześnione pociski rakietowe średniego zasięgu "powietrze-powietrze" /AMRAAM/.

Strefy obrony wewnętrznej pocisków "powietrze-powietrze" osłaniane są przez systemy broni pokładowej marynarki. Priorytetową sprawę w programie marynarki stanowi wyposażenie okrętów w grupach bojowych w systemy AEGIS. Systemy te zapewniają szybkie reagowanie, większą siłę ognia, odporność na środki ECM oraz znaczne możliwości koordynacji działań pocisków AAW. Nie wyposażone w systemy AEGIS a tylko pociski "ziemia-powietrze" okręty wymagają w najbliższym czasie udoskonalenia posiadanych pocisków i systemów kontroli

ognia oraz nowej generacji pocisków w latach dziewięćdziesiątych. Udoskonalone pociski STANDARD SM-1/SM-2 wypełnią okres, zanim systemy AEGIS staną się powszechne.

Zwalczanie okrętów nawodnych

Obecne możliwości marynarki Stanów Zjednoczonych prowadzenia ofensywnych działań przeciwko okrętom nawodnym opierają się głównie na 12 lotniskowcach i 27 nawodnych okrętach wojennych wyposażonych w pociski rakietowe średniego zasięgu "ziemia-ziemia" HARPOON. Pociski te w połączeniu z pociskami TOMAHAWK byłyby w stanie przeciwstawić się zagrożeniu końca lat osiemdziesiątych. Działa nadal będą stanowić zasadniczą broń krótkiego zasięgu przeznaczoną do zwalczania okrętów nawodnych. Obecnie wszystkie pociski wystrzeliwane z dział są pociskami niekierowanymi i czysto balistycznymi.

Wsparcie ze strony ognia dział marynarki spełnia zasadniczą rolę w wykonywaniu operacji desantowych. Obecne działa marynarki amerykańskiej nie mają dostatecznie dużego kalibru, aby mogły służyć wsparciem w każdym przypadku lądowania sił.

Zwalczanie min

Posiadane obecnie zapasy min mają poważne niedostatki. Zbudowane są według projektów sprzed 20 lat, mają ograniczoną zdolność atakowania okrętów nawodnych oraz celów poruszających się z dużą prędkością. Również ich konserwacja jest trudna i kosztowna. W toku opracowań znajduje się obecnie nowa generacja min, obejmująca miny głębinowe do zwalczania okrętów podwodnych /CAPTOR/ oraz trzy inne rodzaje min /IWD, QUICKSTRIKE i SLMM/ przewidziane przeciwko celom nawodnym i podwodnym.

Aktualny arsenał środków do przeciwdziałania minom składa się z 25 trałowców zbudowanych na początku lat pięćdziesiątych oraz 21 śmigłowców wyposażonych w środki przeciwdziałania minom. Siły te mają ograniczone możliwości usuwania min aktywizujących się pod naciskiem, wyszukiwania lub neutralizowania min znajdujących się na dnie morskim lub przeciwdziałania minowaniu a także ograniczone możliwości zwalczania głęboko osadzonych min. Śmigłowce mające za zadanie zwalczanie min dysponują niewielkimi możliwościami zwalczania min pospolitych; nie są również w stanie ani ich wyszukiwać,

ani neutralizować. Ponadto, urządzenia do usuwania min są wrażliwe na technologicznie nowe miny w wodach płytkich.

Dla przezwyciężenia tych niedostatków opracowywany jest nowy sprzęt działający na zasadach magnetycznych i akustycznych i umożliwiający szybsze zwalczanie min pospolitych a także min głęboko osadzonych oraz sprawniejsze odszukiwanie ich. Przedmiotem rozważań jest w tym względzie wrażliwość śmigłowców w zdecydowanie wrogim środowisku. Okręty wyposażone w taki nowy sprzęt będą mieć zdolność szybkiego lokalizowania i neutralizowania min głębinowych. Będą one wykonywać te zadania bez korzystania ze wsparcia przybrzeżnego.

Działania amfibijne

Siły przeznaczone do zadań desantowych odznaczają się dużą mobilnością, zawierają w swoim składzie zarówno jednostki marynarki, jak i piechoty morskiej i mogą działać niezależnie od wsparcia lądowego. Złożony z jednostek marynarki i piechoty morskiej zespół jest zdolny do wprowadzania lub przywrócenia amerykańskiej obecności przybrzeżnej.

W ostatniej fazie konstrukcji znajduje się okręt amfibijny LSD-41, który ma zastąpić przestarzałe okręty LSD-28. Również najnowszy śmigłowiec szturmowy przyczynił się do znacznego zwiększenia zdolności ataku sił amfibijnych. Zamierza się przystosować do celów sił amfibijnych nowoczesny sprzęt korpusu piechoty oraz udoskonaloną łódź amfibijną. Takie unowocześnione łodzie desantowe zrewolucjonizują działania amfibijne - umożliwiając dostęp na nieosiągalne dotąd plaże i rozszerzając możliwości amerykańskiego ataku amfibijnego z 17 procent do 70 procent wybrzeży światowych. Poruszając się z większą prędkością i bardziej odporne na wyższe fale przybrzeżne niż konwencjonalne łodzie desantowe, nowe łodzie mogą umożliwić działalność sił amfibijnych w większej odległości od wybrzeży przy jednoczesnej rozbudowie umocnień przybrzeżnych dla wsparcia sił piechoty morskiej.

Siły powietrzne

W sytuacji gdy Rosjanie zamierzają utrzymać całościową przewagę ilościową, planowana przez Stany Zjednoczone modernizacja lotnictwa pozwoli zmniejszyć tę asymetrię. Rosnące koszty mogą jednak opóźnić przedsięwzięcia w tym zakresie.

Charakterystyczną cechą modernizacji amerykańskich sił powietrznych w nadchodzących latach będzie dalsze wprowadzanie do uzbrojenia samolotów A-10 i F-15 a także nowego samolotu F-16. Nowoczesne samoloty F-15 oraz tańsze, ale bardziej specjalistyczne samoloty myśliwskie F-16 stanowią cenne uzupełnienie sił powietrznych. Utrzymanie takiej struktury sił umożliwia osiągnięcie większej i bardziej ekonomicznej całościowej przewagi sił.

Samoloty A-10 zaprojektowane zostały konkretnie do zadań bezpośredniego wsparcia powietrznego, a przeprowadzone sprawdziany wykazały, że są one zdolne niszczyć wozy pancerne - wliczając w to czołgi produkcji radzieckiej. Mogą one przenosić szeroki wachlarz środków konwencjonalnych; w tym pociski rakietowe MAVERICK i bomby ROCKEYE, amunicję 30-mm oraz celownik laserowy. Efektywność działania samolotów A-10 zwiększa możliwość uzupełniania przez nie paliwa w powietrzu oraz możliwość długotrwałego krążenia. Manewrowość, jaką dysponują, zwiększa zdolność przetrwania i umożliwia prowadzenie operacji w warunkach ograniczonej widzialności i niskim pułapie chmur, które są typowe dla Europy.

Samoloty F-15 skonstruowane zostały głównie z myślą o zapewnieniu im przewagi w działaniach powietrznych z samolotami, jakie nieprzyjaciel zaplanował na początek lat osiemdziesiątych. Zapewniają one możliwość przeciwstawienia się w niekorzystnych warunkach meteorologicznych i w nocy większej ilości nowocześniejszych samolotów radzieckich o dłuższym zasięgu i większym ładunku użytecznym.

Samoloty F-16 stanowią oszczędnościowy sposób modernizacji i wyposażenia amerykańskiego lotnictwa taktycznego. Po wprowadzeniu samolotów F-16, samoloty F-4 zostaną przeniesione do Gwardii i sił rezerwy. Planuje się, że bezpośrednie dostawy do sił powietrznych rezerwy rozpoczęte zostaną w 1983 r. Samoloty F-16 stanowią poważny krok naprzód w natowskim programie standaryzacji i współdziałania. Belgia, Dania, Holandia i Norwegia postanowiły zakupić samoloty F-16 dla zastąpienia nimi starszych samolotów.

Równie pomyślnie przebiega modernizacja lotnictwa taktycznego marynarki. Zaplanowane zostało wprowadzenie do uzbrojenia 509 samolotów myśliwskich F-14. Wyposażone w systemy broni PHOENIX samoloty F-14 są bardziej niezawodne niż samoloty F-4 i wzmacniają możliwości operacyjne sił morskich.

Wielozadaniowe samoloty marynarki i korpusu piechoty F/A-18 zaprojektowane zostały do eskortowania szturmowych samolotów myśliwskich oraz drugorzędnych zadań ataku. Wersja myśliwska F-18 będzie oznaczała samolot myśliwski umożliwiający osiąganie przewagi powietrznej. Wersja szturmowa tego samolotu ma służyć jako zastępstwo dla samolotów A-7 marynarki w końcu lat osiemdziesiątych.

Logistyka

Przegląd

Istotny problem stanowią środki naturalne niezbędne dla zapewnienia właściwego poziomu gotowości sił, wytrzymałości bojowej a także modernizacji sił zbrojnych. Chodzi tu o takie sprawy jak przygotowywanie odpowiednich zapasów czy przemysłowej bazy na użytek sił zbrojnych, poszukiwanie rzadko występujących surowców itd.

Znaczenie logistyki w amerykańskich siłach zbrojnych wzrosło w ostatnim roku. Nadal jednak istnieją poważne niedostatki w tej dziedzinie. Dotyczy to amunicji, części zapasowych a także sprzętu potrzebnego dla zapewnienia gotowości i wytrzymałości sił amerykańskich. Ponadto przedmiotem troski są sprawy zabezpieczenia materiałowo-technicznego, możliwości w zakresie transportu, wsparcia medycznego oraz zdolności bazy przemysłowej do zapewnienia wystarczających warunków przetrwania poważnego konfliktu. Dodatkowy czynnik stanowi wzrost znaczenia przypisywanego wsparciu, jakiego w czasie wojny udzielałyby jednostki rezerwowe, a których obecny stan gotowości i tempo rozwinięcia nie są w stanie sprostać potrzebom logistyki. Niedostatki w zakresie logistyki poprawił znacznie wzrost priorytetu odnośnie przygotowywania rezerwowych składów wojennych, przedsięwzięć dla modernizacji bazy produkcji amunicji, wysuniętego zabezpieczenia materiałowo-technicznego dla wozów pancernych oraz zawierania porozumień dotyczących wsparcia z armiami innych państw.

Zaopatrzenie materiałowe

Prowadzenie efektywnych i ciągłych działań w konflikcie uzależnione jest od zdolności zapewnienia istotnych źródeł wsparcia walczących sił. Zadaniem pierwszej wagi w dziedzinie wsparcia jest przygotowanie dostatecznych składów rezerwowych przed rozpoczęciem konfliktu zbrojnego, które byłyby łatwo dostępne i mogłyby uzupełnić

wyczerpane w trakcie działań środki. Składy takie zmniejszają olbrzymie ilości ładunku, jaki musi być przewożony drogą powietrzną w decydujących pierwszych dniach konfliktu.

Amunicja

Wszystkie rodzaje służb posiadają obecnie niewystarczające składy amunicji, aby mogły one sprostać potrzebom czasu wojny. Ponadto brak dostatecznych warunków organizowania składów ogranicza wysiłki dotyczące wcześniejszego rozlokowania, powoduje niewłaściwą gospodarkę zasobami i stwarza dodatkowe obciążenie dla transportu strategicznego. Obecnie podejmowane przedsięwzięcia mają na celu zredukowanie tych niedostatków.

Ropa naftowa

Amerykańskie rezerwy ropy naftowej na okres wojny uważane są za wystarczające, ale istnieją regionalne niedobory, które mogłyby mieć wpływ w sytuacji poważnego konfliktu.

Braki w dziedzinie dostatecznego składowania powodują konieczność korzystania ze składów usytuowanych w dalszym rejonie. W niektórych przypadkach potrzeby w tym zakresie w ogóle nie mogą być spełnione w sposób bezpośredni. W takich sytuacjach konieczne byłoby uzupełnianie zapasów przy zastosowaniu tankowców. Europejskie dowództwo NATO opracowuje obecnie program składowania stanowiący połączenie dzierżawy i budowy. Posiadane przez Stany Zjednoczone i NATO rurociągi we Francji stanowią zasadniczo źródła ropy dla Europy środkowej doprowadzające paliwo z portów francuskich do obiektów wojskowych w RFN. Zakończone niedawno badania w Ośrodku ds. inżynierii w siłach lądowych Stanów Zjednoczonych wykazały, że bez rurociągów i obiektów składowania we Francji realizacja wsparcia w wypadku wojny w środkowym regionie Europy byłaby sprawą trudną.

Rezerwy ropy naftowej, oleju i smarów w rejonie zachodniego Pacyfiku uważane są za wystarczające, z wyjątkiem paliwa dla samolotów JP-4.

System organizacji środków materiałowych mający na celu zapewnianie zaopatrzenia jednostkom /POMCUS/ na europejskim TDW ułatwia szybkie urzutowanie kontynentalnych amerykańskich sił wzmocnienia.

Podczas corocznych ćwiczeń REFORGER elementy systemu POMCUS przydzielane są do jednostek przybywających do Europy ze Stanów Zjednoczonych.

Prawie wszystkie poważne braki istniejące w niedawnej przeszłości w dziedzinie uzbrojenia udało się skorygować. Obecnie w toku realizacji znajdują się przedsięwzięcia mające zapewnić większy zakres wsparcia. Chodzi tu o bojowe jednostki wsparcia dla zwiększenia linii łączności między Wielką Brytanią i krajami Beneluksu a NRF i zapewnienie im gotowości bojowej.

Upowszechnienie systemu POMCUS w Europie zaplanowane zostało na lata 1980-1982. Ma się ono odbywać według następujących zasad:
- dodanie do końca 1980 r. ekwiwalentu jednej ciężkiej dywizji wsparcia
- dodanie przed upływem 1982 r. ekwiwalentów dwóch ciężkich dywizji wsparcia.

Transport

Z punktu widzenia zdolności transportowych sojuszników NATO ponad 50 procent potrzeb wewnątrzkrajowych w dziedzinie transportu amunicji, ropy naftowej i innych rodzajów zaopatrzenia podczas pierwszych 30 dni walki będzie realizowanych przez środki transportu krajów sojuszniczych. W pewnej części osiągnięte zostały porozumienia w kwestii wsparcia w dziedzinie transportu a powołane specjalnie biuro ma czuwać nad sprawną realizacją potrzeb w tym zakresie. Jeżeli chodzi jednak o dystrybucję ropy naftowej, to mogą tu ujawnić się trudności. Ponadto istnieje poważny niedobór ciężarówek pięciotonowych w jednostkach amerykańskich potrzebnych do przewożenia zaopatrzenia do rejonów wysuniętych.

Istnieje również potrzeba zapewnienia transportu taktycznego dużych rozmiarów dywizyjnego sprzętu wojsk lądowych do rejonów wysuniętych oraz zwiększenia możliwości prowadzenia ciężkiego zmasowanego ognia w każdym rejonie TDW. Obecny taktyczny transport powietrzny zaczyna sięgać kresu swoich możliwości, co stwarza potrzebę zapewnienia następców dla samolotów transportowych C-130, C-123 i C-7.

Infrastruktura

W ostatnim roku poddano szerokiej analizie sposoby sprostania wymaganiom budownictwa wojskowego na europejskim TDW. Szczególnie istotna jest w tym względzie sprawa dostatecznych środków finansowych. Wiele inicjatyw z zakresu długofalowego programu obrony wymaga dodatkowych nakładów. Kwestia niedoinwestowanych programów budownictwa w Europie stanowi kluczowy problem zarówno z punktu widzenia infrastruktury natowskiej, jak i amerykańskiego programu budownictwa wojskowego.

Potrzeby budownictwa wojskowego

Szefowie połączonych sztabów prowadzą badania mające określić wielkość potrzeb w zakresie budownictwa na wypadek konfliktu zbrojnego. Badania te, które zakończone zostaną w połowie 1979 r., ocenią rozmiar budownictwa oraz napraw uszkodzeń wywołanych działaniami wojennymi i niezbędnych do utrzymania działań, potrzeby budownictwa inżynieryjnego, możliwość pomocy ze strony społeczeństwa, wielkość rezerwowych składów materiałowych umożliwiających wykonywanie napraw a także możliwości usprawnienia i zwiększenia trwałości ważnych obiektów wojskowych.

Zdolność do długotrwałych działań

Doktryna NATO podkreśla rozwijanie silnej wstępnej zdolności obronnej. Długofalowym i zasadniczym celem NATO jest rozwijanie zdolności prowadzenia działań co najmniej tak długo jak siły Układu Warszawskiego. Cel ten realizowany jest w dużym stopniu w ramach Długofalowego programu obrony NATO, poszukującego sposobów usprawnienia zdolności do długotrwałych działań. Aby zrealizować swoje cele w NATO Stany Zjednoczone na równi ze swoimi sojusznikami muszą dysponować logistyczną zdolnością utrzymania działań sił zbrojnych w ciągu całego okresu trwania konfliktu.

Te logistyczne możliwości opierają się na dostatecznych ilościach rezerwowych składów materiałów wojennych, sprawnie działającej przemysłowej bazie produkcyjnej oraz nowoczesnej i dobrze zorganizowanej bazie wsparcia logistycznego. Rezerwowe składy materiałowe mają wypełniać lukę czasową między zużyciem środków w trakcie wstępnej fazy walki a ich napływem z bazy przemysłowej.

Dla usprawnienia gotowości przemysłu w tym względzie podjęto szereg przedsięwzięć. Czynione są starania dla zapewnienia właściwych nakładów finansowych na realizację zasadniczych potrzeb w tej dziedzinie. Kontynuuje się selektywną modernizację państwowych obiektów wojskowych. Jednocześnie zachęca się handlowych kontrahentów do modernizowania swojego wyposażenia. Nadal kładzie się nacisk na rozwijanie dodatkowych źródeł produkcji.

Z każdym rokiem Stany Zjednoczone stają się coraz mniej samowystarczalne pod względem produkcji sprzętu wojskowego. Konieczne jest sprowadzanie zza granicy olbrzymich ilości obwodów scalonych i sprzętu medycznego, małych precyzyjnych urządzeń itd. Taka zależność od źródeł zagranicznych może w sytuacji kryzysu stworzyć poważne problemy w zakresie wsparcia. Wiele obaw wzbudza również kwestia przemysłowego odrodzenia się Stanów Zjednoczonych po ataku nuklearnym. Związek Radziecki nadal akcentuje wagę gotowości w dziedzinie przemysłowej obrony cywilnej.

Program badań i rozwoju

Aż do niedawna Stany Zjednoczone posiadały przewagę w prawie wszystkich aspektach dotyczących jakości rozwijania i wykonania systemów broni. Ta dominacja była możliwa do osiągnięcia i utrzymania w olbrzymiej mierze dzięki wysiłkom w dziedzinie badań, akcentowaniu rozwoju technologicznego zarówno w sektorze państwowym, jak i prywatnym oraz technologicznym korzyściom czerpanym z sektora prywatnego. Olbrzymie inwestycje poczynione w ciągu ostatnich 15 lat w dziedzinie badań i rozwoju /R and D/ umożliwiły Stanom Zjednoczonym szerokie stosowanie innowacji, twórczości a także postęp inżynieryjny i naukowy.

W epoce zasadniczego parytetu w strategicznych siłach nuklearnych jakość i poziom bojowy sił ogólnego przeznaczenia odgrywają coraz większą rolę we wspieraniu interesów Stanów Zjednoczonych i utrzymaniu progu nuklearnego na wysokim poziomie. Ostatnie tendencje wykazują, że ta jakościowa przewaga będzie trudniejsza do utrzymania w przyszłości, jeżeli nie nastąpi wzrost w przydzielanych inwestycjach. Jest to słuszne z kilku powodów.

Po pierwsze, Związek Radziecki posiada większe siły ogólnego przeznaczenia niż Stany Zjednoczone, buduje więcej nowych systemów i produkuje więcej broni i sprzętu dla swoich sił niż czynią to Stany Zjednoczone.

ich przewaga ilościowa staje się coraz bardziej wyraźna, zwłaszcza w dziedzinie morskich i lądowych działań wojennych, stanowiących przedmiot szczególnego zainteresowania NATO. Jednocześnie Rosjanie prześcignęli Stany Zjednoczone w niektórych dziedzinach wojskowych pod względem jakościowym i zmniejszyli różnicę w innych. Zmodernizowali swoje siły lądowe przez zwiększenie ich siły ognia, mobilności, broni pancernej oraz systemów powietrznych, które dorównują lub przewyższają nowoczesnością podobne systemy amerykańskie. Marynarka radziecka radykalnie zwiększyła swój rozmiar i możliwości bojowe. Radzieckie siły powietrzne przekształciły się w ofensywne siły dysponujące możliwościami przenoszenia dużych ładunków i dużego zasięgu.

Po drugie, tendencje obniżania produktywności, innowacji i inwencji przejawiające się w zmniejszeniu liczby amerykańskich patentów i ograniczeniu inwestycji w skali narodowej, w programie R and D prowadzi w konsekwencji do obniżania przewagi technologicznej Stanów Zjednoczonych.

Jedną z prób przezwyciężenia tych niekorzystnych tendencji w dziedzinie programu R and D są programy kooperacji w rodzaju tych, które zostały przedsięwzięte przez sojuszników NATO. Poprzez realizację takich programów sojusz może zapewnić sobie niezbędną siłę bojową i możliwości na przyszłość tak jak realizuje te potrzeby obecnie. Takie programy kooperacji wymagają ogólnej oceny wysiłku NATO na rzecz programu R and D z punktu widzenia zachowania równowagi w stosunku do Układu Warszawskiego. Obecnie, ogólne wydatki NATO na rzecz R and D są zasadniczo równe nakładom Układu Warszawskiego na te cele.

Plany w zakresie mobilizacji

Nadal akcentuje się znaczenie wykorzystywania sił rezerwy dla wzmacniania czynnych sił zbrojnych w czasie konfliktu zbrojnego dla zminimalizowania kosztów utrzymywania olbrzymiej czynnej formacji. Jest to szczególnie ważne w stosunku do sił lądowych i powietrznych. W wojskach lądowych 8 z 24 etatowych dywizji, cztery brygady strzeleckie i prawie 67 procent jednostek wsparcia logistycznego znajduje się w siłach rezerwy. Wiele jednostek wsparcia tej armii rezerwowej musi być gotowa do rozwinięcia w pierwszych dniach wojny. W siłach powietrznych 50 procent strategicznego lotnictwa transportowego,

60 procent lotnictwa obrony i 64 procent lotnictwa taktycznego znajduje się w powietrznych siłach rezerwy. Jednostki tych sił muszą być gotowe do rozwinięcia po upływie 72 godzin od zawiadomienia. Z racji tej ogromnej wagi sił rezerwy, wczesne podejmowanie decyzji o mobilizacji ma istotne znaczenie dla usprawnienia amerykańskiej strategii obrony.

Pomimo tego ogromnego znaczenia przypisywanego siłom rezerwy, ich gotowość jest ciągle ograniczana poważnymi niedostatkami. Najpoważniejszą sprawę stanowią niedobory personelu. Również mocne strony wybranych jednostek rezerwy z wyjątkiem powietrznych sił rezerwy a także gotowość indywidualna, zwłaszcza w gwardii narodowej ulegają znacznemu obniżeniu. Niedostatki te budzą poważne obawy z racji wpływu, jaki mogą mieć dla mobilizacji wojennej. Nawet przy pełnej mobilizacji rezerwistów wojsk lądowych istniałby jeszcze deficyt 388000 osób. Poprawa sytuacji w tej dziedzinie wymaga intensywniejszych wysiłków rekrutacyjnych a także większych bodźców w zakresie propagowania zawodu wojskowego.

Te niedobory dotyczące personelu są jeszcze bardziej pogłębiane przez brak sprawnego systemu selekcji, który byłby w stanie sprostać potrzebom mobilizacji służb. Ponieważ jednym z najistotniejszych aspektów mobilizacji personelu jest rejestracja, konieczne jest obecnie ustanowienie mechanizmu, który zapewniałby taką pokojową rejestrację. Chociaż przewiduje się pewne wstępne zmiany, sprawdziany fizyczne i psychiczne wymagają dalszych studiów.

Niedawno podjętych zostało wiele inicjatyw odnośnie planów mobilizacji. Ćwiczenia NIFTY NUGGET 78 ujawniły wiele braków w procesie mobilizacji. Grupa robocza Szefów Sztabów przystąpiła do sprecyzowania tych kwestii, opracowania planów działania i poszukiwania środków zaradczych. Opublikowane zostały dwie wspólnie ustalone dyrektywy odnośnie planów mobilizacji. Dokumenty te określają obowiązki i procedury dotyczące koordynacji planów mobilizacyjnych.

Załącznik C: Znaczenie kształcenia i szkolenia wojskowego

Kolektywne bezpieczeństwo

Szkolenie wojskowe jest nadal uważane za integralny i istotny element zapewniania kolektywnego bezpieczeństwa, które stanowi kamień milowy w amerykańskiej polityce zagranicznej i wewnętrznej od czasów II wojny światowej. Stany Zjednoczone nie są w stanie same przeciwstawić się wszystkim zagrożeniom wojskowym i dlatego muszą polegać na uczestnictwie w sojuszach. Kolektywne bezpieczeństwo oznacza integrację amerykańskich i sojuszniczych sił zbrojnych dla realizacji potrzeb bezpieczeństwa "wolnego świata". Przekazywanie sprzętu wojskowego i usług albo w formie bezpośredniej sprzedaży lub kredytów czy dla państw, których cele bezpieczeństwa harmonizują lub uzupełniają amerykańskie cele bezpieczeństwa, służy korzyściom obu stron poprzez wzmocnienie regionalnej stabilności oraz bezpieczeństwa globalnego.

Wojskowe kształcenie i szkolenie za granicą

W dziedzinie szkolenia wojskowego powszechnie uznaje się, że do najbardziej efektywnych programów należą międzynarodowe programy kształcenia i szkolenia. Programy te stanowią jedną z najbardziej opłacalnych inwestycji dolarowych. Pozwalają one Stanom Zjednoczonym rozwijać powiązania z wojskowymi i przyszłymi przywódcami politycznymi, ocenić ze swojej strony interesy amerykańskie oraz wpływać na sojusznicze zmiany wojskowe w sposób zwiększający wzajemną gotowość. Korzyści wynikające stąd dla Stanów Zjednoczonych i sojuszników okazały się w ostatnich latach niewątpliwe.

Ostatnio, ujawniły się niepokoje w związku ze wzrostem kosztów nauki studentów zagranicznych uczęszczających do amerykańskich szkół wojskowych. Te wysokie koszty w stopniu nieproporcjonalnym dotykają kraje rozwijające się, w których wojskowi odgrywają często najbardziej wpływową rolę.

Zmiany te wywołały wzrost krytyki w zagranicznych instytucjach wojskowych, których personelowi szkolenie to jest bardzo potrzebne. Może to z kolei prowadzić do zwiększenia kosztów szkolenia personelu amerykańskiego przez obce rządy. Podjęta przez rząd RFN decyzja obciążenia kosztami zimowego szkolenia, poprzednio ustalonego jako bezpłatne, stanowi niedawny przykład.

Załącznik D: Terroryzm międzynarodowy

W ciągu ostatnich 10 lat zanotowanych zostało prawie 2700 przypadków międzynarodowego terroryzmu; w tym około 1100 skierowanych przeciwko amerykańskim obywatelom, obiektom lub interesom. Zagrożenie terroryzmem dla Stanów Zjednoczonych i konkretniej dla amerykańskich interesów za granicą będzie prawdopodobnie istnieć nadal. Terroryzm stosowany jest przeciwko różnorodnym celom dla wyrażenia protestu.

Poza nielicznymi wyjątkami większość rewolucyjnych grup terrorystycznych posiada antyamerykańską i antyzachodnią orientację i uznaje marksistowską lub marksistowsko-leninowską filozofię. Niektóre grupy uzyskują pomoc ze strony państw komunistycznych. Inne korzystają z pomocy niekomunistycznych i skrajnych reżimów, które okazjonalnie wykorzystują grupy terrorystyczne dla własnych politycznych celów.

Wpływ wywierany przez grupy terrorystyczne jest wielowymiarowy. Bezpośrednie ataki wymierzone przeciwko Stanom Zjednoczonym, w tym personelowi departamentu obrony oraz obiektom za granicą spowodowały ofiary w ludziach oraz straty majątku narodowego oceniane w milionach dolarów. Zwiększane są koszty przeznaczone na realizację programów bezpieczeństwa mających zabezpieczyć w przyszłości przed aktami terroryzmu. Poza zagrożeniem, jakie grupy terrorystyczne stanowią dla obywateli amerykańskich oraz interesów Stanów Zjednoczonych na zewnątrz, istnieją coraz większe obawy co do zagrożenia dla urządzeń nuklearnych. Obawy te muszą być poważnie traktowane, podobnie jak niebezpieczeństwo aktów terrorystycznych wobec urządzeń naftowych.

W ramach środków podejmowanych dla przeciwstawienia się zagrożeniu terroryzmem amerykańskie siły zbrojne przedsięwzięły szereg akcji mających zabezpieczać zasoby naturalne, zwłaszcza te, które mogłyby być wykorzystywane przez terrorystów dla osiągania ich celów. Poza tym amerykańskie siły zbrojne wspierają wysiłki innych agencji państwowych, głównie w dziedzinie transportu i łączności oraz środków technicznych. Amerykańskie siły zbrojne są zdolne przeciwstawić się incydentom terrorystycznym w razie potrzeby. Zależnie od charakteru zadania wielkość zaangażowania zbrojnego może sięgać od małej formacji do większych sił specjalnych.

Załącznik E: Rozwój w zakresie organizacji

W ciągu ostatniego roku na zalecenie prezydenta departament obrony podjął różnorodne badania nad problematyką organizacji. Dwa rodzaje tych badań zostały już zakończone: badania dotyczące struktury wewnętrznego dowództwa wojskowego pod kierownictwem Richarda Steadmana oraz badania dotyczące sztabu departamentalnego pod kierownictwem Paula Ignatiusa. Badania te zostały uważnie rozpatrzone przez połączonych szefów sztabów, którzy przedłożyli swoje poglądy sekretarzowi obrony.

Wiele wyników tych badań uznanych zostało za innowacyjne wnioski cenne dla dalszych usprawnień operacji i zadań sił zbrojnych. Podkreślono również potrzebę poszukiwania dodatkowych sposobów udoskonalania istniejącego stanu rzeczy.

Słowniczek

AAA /antiaircraft artillery/ - artyleria przeciwlotnicza
AAH /advanced attack helicopter/ - unowocześniony śmigłowiec szturmowy
AAM /air-to-air missile/ - pocisk rakietowy "powietrze-powietrze"
AAW /antiair warfare/ - działania przeciwlotnicze
ABM /antiballistic missile/ - rakiety antybalistyczne
ADP /Automatic Data Processing/ - automatyczne przetwarzanie danych
AFAP /artillery-fired atomic projectiles/ - artyleryjskie pociski atomowe
ALCM /air-launched cruise missile/ - wystrzeliwany z powietrza pocisk rakietowy "cruise"
ALO /authorized level of organization/ - autoryzowany szczebel organizacji
AMCM /airborne mine countermeasures/ - lotnicze środki przeciwdziałania minom
AMRAAM /advanced medium-range air-to-air missile/ - unowocześniony pocisk rakietowy średniego zasięgu "powietrze-powietrze"
ANG /Air National Guard/ - Lotnictwo gwardii narodowej
APC /armored personnel carrier/ - transporter opancerzony
ASCM /antiship cruise missiles/ - pociski "cruise" do zwalczania okrętów
ASEAN /Association of South East Asian Nations/ - Organizacja Państw Południowo-Wschodniej Azji
ASM /air-to-surface missile/ - pocisk rakietowy "powietrze-ziemia"
ASMD /antiship missile defense/ - obrona rakietowa przeciw okrętom
ASUW /antisurface ship warfare/ - zwalczanie okrętów podwodnych
ASW /antisubmarine warfare/ - zwalczanie okrętów podwodnych
ATCA /Advanced Tanker/Cargo Aircraft/ - unowocześniony samolot tankująco-transportowy
ATGM /antitank guided missile/ - przeciwpancerny rakietowy pocisk kierowany
AWACS /Airborne Warning and Control System/ - Powietrzny system ostrzegania i kontroli
BMD /ballistic missile defense/ - obrona przed pociskami balistycznymi

BMEW/S/ /Ballistic Missile Early Warning /System/ - System wczesnego ostrzegania przed balistycznymi pociskami rakietowymi

BMP /Russian infantry fighting vehicle/ - radzieckie wozy bojowe piechoty

C^3 /command, control and communications/ - dowodzenie, kontrola i łączność

CBR /chemical, biological, and radiological/ - /broń/ chemiczna, biologiczna i promieniotwórcza

CFV /cavalry fighting vehicle/ - wóz bojowy kawalerii

CMCS /CENTO Military Communications System/ - System łączności wojskowej CENTO

CTB /comprehensive test ban/ - uniwersalny zakaz doświadczeń

CW /chemical warfare/ - działania chemiczne

DCA /dual-capable aircraft/ - samolot o podwójnym przeznaczeniu

DCS /Defense Communications System/ - obronny system łączności

DIVAD /Division Air Defense/ - Dywizyjna obrona powietrzna

DLA /Defense Logistics Agency/ - Agencja obrony logistycznej

DMZ /demilitarized zone/ - strefa zdemilitaryzowana

DSCS /Defense Satellite Communications System/ - Satelitarny system łączności do celów obrony

DSP /Defense Support Program/ - Program wsparcia ds. obrony

ECM /electronic countermeasures/ - Elektroniczne środki przeciwdziałania

ELINT /electronic intelligence/ - rozpoznanie elektroniczne

EORSAT /ELINT ocean reconnaissance satellite/ - satelitarne rozpoznanie oceanów

ER /enhanced radiation/ - zwiększone promieniowanie

EW /electronic warfare/ - działania elektroniczne

GLCM /ground-launched cruise missile/ - wystrzeliwany z ziemi pocisk rakietowy "cruise"

GNP /gross national product/ - dochód narodowy

HF /high frequency/ - wysoka częstotliwość

ICBM /intercontinental ballistic missile/ - międzykontynentalny pocisk balistyczny

LF /low frequency/ - niska częstotliwość

LOC /line of communication/ - linia łączności

LRA /Soviet Long-Range Aviation/ - Radzieckie lotnictwo dalekiego zasięgu

LTDP /Long-Term Defense Program/ - Długofalowy program obrony

MBFR /mutual and balanced force reductions/ - wzajemna i zrównoważona redukcja sił

MCM /mine countermeasures/ - środki przeciwdziałania minom

MSC /Military Sealift Command/ - Wojskowe dowództwo transportu morskiego

MST /Mutual Security Treaty/ - Porozumienie o wzajemnym bezpieczeństwie

MT /metric ton, megaton/ - tona, megatona

NBC /nuclear, biological and chemical/ - /broń/ nuklearna, biologiczna i chemiczna

NKA /North Korean Army/ - Armia północno-koreańska

NKAF /North Korean Air Force/ - Północno-koreańskie siły powietrzne

NKN /North Korean Navy/- Marynarka północnokoreańska

nm /nautical mile/ - mina morska

POC /programs of cooperation/ - programy współpracy

POL /petroleum, oils and lubricants/ - ropa naftowa, oleje i smary

ROK /Republic of Korea/ - Republika Korei

SNDV /strategic nuclear delivery vehicles/ - środki przenoszenia strategicznej broni nuklearnej

SOSS /Soviet Ocean Surveillance System/ - Radziecki system rozpoznania oceanów

TNF /theater nuclear force/ - siły nuklearne teatru wojny

UHF /ultrahigh frequency/ - ultrawysoka częstotliwość

V/STOL /vertical/short takeoff and landing/ - samoloty pionowego startu i lądowania

VTA /Soviet Military Transport Aviation/ - Radzieckie wojskowe lotnictwo transportowe

WRS /war reserve stocks/ - rezerwowe składy wojenne

WRSA /war reserve stocks for allies

~~70303~~

BIBLIOTEKA NAUKOWA AGF WP
Nr ewid.....
(II)
Dział Zbiorów Ogólnych

1045

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCH...
Nr ewid. 60614
II
Akademii Obrony Narodowej